

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Gyurka.

Budapest, október 26.

Mit kezdjen az ember ezzel a kamaszszal? Bárha egyszer isten kegyelméből fog Szerbia trónjára ülni, mégse lehet tetteiről úgy beszélni, mint a hogy ilyen osztályuakról általában beszélni szoktak — annyira provokálják ezek a tettek a legélesebb kritikát. Ridegen figyelmeztetni kötelességére és arra a rezervára, melylyel nemcsak Szerbiának, de a külföldnek is tartozik? Hiszen ez megtörtént már és a mikor viselkedéséről ítéletet mondtak, számba vették ifjúságát, hevét, temperamentumát, szertelen ambícióját. De az, a mit ő művelt és még mindig művel, az már nem György ő királyi fenségéhez méltó, hanem valamilyen neveletlen kamaszhoz. A legutolsó díjnokban is jobban ki van fejlődve a felelősségérzet, mint benne.

Ha az ilyen suhancztempónak hatása nem csapna túl Szerbia határán, senkinek eszébe sem jutna Gyurka viselt dolgaival foglalkozni — legföljebb részvétet lehetne kis szomszédunk iránt érezni azért, mert egyszer az örökösödés buta véletlene következtében ilyen uralkodó fog élére kerülni. Azonban a gyurkaságok hatása nem koncentráldódik kizárólag a szerbekre. A telegrammok híven elmondják, mit csinálnak Szerbiában a

magyar honosokkal és a magyar kereskedőkkel.

A bojkott még csak hagyján, ámbar az is vakmerő szemtelenség, mert jól tudják, hogy retorzióval nem fogunk élni. De egyenesen türehetetlen, hogy a magyar alattvalóknak élete Szerbiában nem biztosabb, őket fényes nappal kirabolják, házukat összerombolják és ha nagy szerencsájuk nincsen, hát meg is gyilkolják. Ez az állapot már odáig fajult, hogy a monarchia követségének palotáját két fanatikus gyurka föl akarta robbantani. Párja ennek a hírek az, mely arról szól, hogy szerb tiszték kémelelik a monarchia hadseregének mozdulatait és egyuttal a Szerbiába szánt hadiszereket igyekeznek átcsempészni a határon. Mindezek a jelek azt mutatják, hogy Szerbiában korántsem tértek észre.

Gyurkára és hiveire sem hatott hideg zuhanyként az a fogadtatás, melyben Milovanovics szerb külügyminiszter Berlinben részesült. Hogyis tudná fölfogni az olyan kaliberű társaság, melynek szellemi vezére Gyurka, hogy tudná ez fölfogni, mit jelent az, ha külügyminiszterüket nemcsak a német császár, de még csak Bülow kancellár sem fogadta? Gyurka azért holnap megint kiáll az erkélyre, improvizál néhány egyszerű bővített mondatot, melynek nyomán talán agyonütnek egy pár magyar

embert. Azaz, holnap talán még sem, mert az urfi éppen most Szent-Pétervárra utazik, hogy a cártól kérjen segítséget a kis Szerbia számára a nagy monarchia ellen. Ha a tradícionális magyar vendégszeretet nem kötelezne, azt mondanók, hogy a fiatal ur más utírányt is választhatott volna, nem éppen azt, mely Budapesten vezet keresztül. De ugylátszik, kik izlésének csiszolásával vannak megbizva, nem tudták értérsére adni, hogy Magyarországon való keresztül utazása, a történetek után, legalább is fölösleges lett volna.

Szerbiában alighanem a nagykoruak is egyetértének a trónörökösrel — bizonyítja ezt az, hogy éppen őt szemelték ki az orosz cárral való konferálásra és hogy a szerb hadsereg ágyui dördültek el, mikor vonata Belgrádot elhagyta. Szerbiában so kat várnak a gyurka-deputáció munkájától. Remélik, hogy az orosz cár nemcsak szép szót, de rubelt és ágyut is fog adni, hogy a szerb álmokat lehuzzassák a felhőből a rideg földre. A cár körülbelül elárulta érzelmeit, mikor a Pétervárot járt montenegrói miniszterelnököt rögtön fogadta, míg Berchtold gróf, ki Ferencz József sajátkezű levelét akarja neki átadni, négy hét óta hiába akar eléje jutni. De persze, ezek csak érzelmek, melyeket apró és nagy tettekre bajos fölváltani.

Annyi bizonyos, hogy a keleti hely-

A Verus esküje.

Irta: Báró Nyáry Albert.

(Utánnymás illós.)

— Nem, Pista, ma utoljára nyitottam ajtót magának. Ne is mondja, hogy szeret. Elhiszem ugy is. Én is szeretem. A kánikulai forró nap nem forrasztja ugy fel a véretem az aratás közt, mint magának egy csókja a leghidegebb téli napon. Nem tudom, mit érzek, de a menyországot nem kívánám szebbnek, mint aminőnek látom a világot ilyenkor. És ha elepedek is a csókja után, máma utoljára huztam el a reteszt maga előtt.

— Nem lehet az, Verus. Ha megkopogtatom a kis ablakot, tudom én jól, hogy felébredsz te arra. És akkor nem fogok én hiába várakozni az ajtó előtt.

— De éppen, hogy hiába. Jobban is teszi, ha kerüli a házunkat. A rozmaryng se magának nyilik ezentul a fal mellett.

— Hát aztán minek ez a nagy fogadalom? Talán a vén káplán beszélt ugy a szivedre a gyónáskor? Veruskám, lelkem, a pap csak prédikálja a vizet, de maga is bort iszik. Meg nézed csak, tubám, magad mondod, hogy menyország a csókom. Hát ki tudja, mi van a másvilágban? Hátha ott még ilyen menyország sines? És mégis lemondanál erről a menyországról, amelyik közel van hozzád. No, add ide azt a piros kis szádat s ne is beszélj ilyeneket többet.

— Itt van, Pista, utoljára. Még ma szabad a vásár, holnaptól a böjt következik. No, csókol-

jon, csókoljon, hogy a forrongó vérem repessze meg a szivemet.

— Lelkem, hát igazán beszélsz? El akarsz tiltani magadtól? Hát rászolgáltam valamivel? Vagy megbántad, hogy eddig is szerettél? — s a legény merően belenézett a menyecske égő barna szeméibe. Az kábultan hunyta le pilláit s belesimult az erős, ölelő férfikarokba.

— Ne kísérsen, Pista, ugyis hiába. Mert nem a jó utra akarok én térni. Nem bántam meg, amit idáig tettem, csak nem merem tovább tenni. Elfogott a félsz. Isten tudja, mért. Nem merek az uram szeme közé nézni, reszketek, ha rá-gondolok, hogy meglátja a képemen a maga csókjának, vállamon az ölelésének a nyomát. Meg a csizmája helyét az ajtó előtt, meg megismeri, hogy a kalapja mellett a rozmaryng az én kertemből való.

— Ugyan, ne ijesztgesd magad, galambom. Eddig nem féltél és most megrettent a maga árnyéka is. Ha eddig nem látott Palya semmit, ezután sem lát többet. Mikorra találkozik veled, elmulik a fogam harapásának a helye, ha meg nem, elhiszi ezután is, hogy az ág ütésétől ké-kült meg a gömbölyű karod.

— Hiába, nem tudok hazudni többet. Ha egyszer megkérdeznéd az uram, hogy miért vannak kék gyűrűk a szemem alatt, meg kellene mondanom, hogy a magával töltött éjszakától, meg azt se tudnám elhazudni, hogy azért lett olyan egyszerre a képem, mintha pirosítóval mázoltam volna be, mert magára gondoltam, mikor ő vett az ölébe. A szemétől félek az uramnak. Talán, ha el nem veszi az egyik szeme világát a himlő, nem volna ilyen irtózatoss a nézése. De így ugy érzem, hogy az egyik megmaradt szeme egészen a szivembe tekint.

— Hát aztán, ha meglátja, amit nem kellene, mi történnék? — kérdi a legény hetykén. — Megfelelnék én mindenképp.

— Jaj, ne is említse, Pista. Meghálnék abban a szempillantásban, mikor maguk szembe állának egymással. De meg ugy is tudom, hogy nem élném én meg azt a percet. Az uram először engem törne agyon.

Galó Pista odahajolt a szép asszonyhoz s ugy suttogott rekedtes hangon, szakadozva.

— Hát segíték rajta másképp. Van még éles fejsze a világon. A tarjáni erdőben találtak már mást is holtan, nemcsak a te uradat.

Az asszony ellökte magától a legényt.

— Gyalázatos, — felelte csaknem kiabálva, — még azt hiszi, hogy magamhoz engedném nyulni azt a kezét, amelyikhez embervér tapadt. Menjen, félek magától, hogy engem is elpusztít, ha nem jó kedvében találok. Még engem is hohér kezére akarna juttatni, hogy részes voltam az uram kisemmizésében. A szüz Máriára esküszöm, hogy a hités uram holttestén át sem juthat én hozzád.

A legény mereven állott, ugy várta a szeretője kitörésének a végét. Akkor kezdte csak csititgatni, mikor ez kimerülve az izgatottságtól, a löczára roskadt. Oda ült melléje s gyöngéden átfogta a menyecske derekát. A vékony ingvállon keresztül szinte égetett az asszonynak fiatal teste.

— Csak nem hitted el, Verus, amit mondtam? Próbára akartalak tenni, hogy lássam, vagy-e olyan rossz asszony, mint a többiek. Hát nem vagy. Így még ezerszer jobban szeretlek. Add ide azt az imádságos kis kezedet, lelkem. Hadd beszélgetek el veled egy kicsit. Szegénykének, hogy dobog a szive most is.

zet ismét bonyolódott s ezzel igazolódik az a fölfogás, mely a lapokban kifejezésre jutott. Megirtuk, hogy Bosznia és Herzegovina anektálását könnyelműen és meggondolatlanul hajtották végre. Nem látták előre a föltámadható bonyodalmakat, nem számoltak a következősekkel s ugyszólván minden ponton a nem várt-tal és nem remélt-tel találtak magukat szemben. Az ilyen politika pedig — mint diplomáciai nyelven mondani szokták — nem hibás, ennél több, bűnös politika.

Akárhogy is keletkeztek azonban a tények, azokkal számolni kell. Különösen az olyanokkal, melyek, — hogy úgy mondjuk — pökhendi módon sérítik érdekeinket. Szemet hunyni magyaroknak Szerbiában való bántalmazása és szerb kémeknek magyar területen való garázdálkodása előtt nem lehet. Ilyen tények megítélésénél nem lehet számba venni azt, hogy hiszen hát mindez tulajdonképen gyurkaság. Amint nem komoly királyfi Gyurka, épp ily nem komoly a szerb bojkott, a szerb tüntetés, a szerb készülődés, a szerb bomba, a szerb deputáció és aszerb hadsereg. Emlékezzenek rá, hogy a mai helyzet tulajdonképpen annak eredménye, hogy az anektálást nem tekintették „komoly“-nak, olybá vették, mely könnyen fog lecsuszni a monarchia torkán. Ennek az optimizmusnak keserű gyümölcsei most hevernek előttünk; ne engedjék hát megérlelni azokat, melyeket egy meggondolatlan kamasz a színen és vén intrikusok a kulisszák mögött preparálnak számunkra.

Budapest, október 26.

A külügyminiszter a királynál. Báró Aehrenthal közös külügyminiszter ma délután négy órakor magánkihallgatáson jelent meg ő felsége előtt. A külügyminiszter audienciája egy óra hosszat tartott.

— Maga rossz, — felelt durczásan az asszony. — hogy megijesztett. Hogy is jöhetett ki olyan szó a száján. Hát tudja-e már, hogy Tözsér Bálint mind a két szemére megvakult. Tegnap még semmi baja sem volt és ma reggel nem látta már szegény a napjöttét. Holnap viszik Szécsénybe az orvoshoz. Aztán nem látott még olyan istencsudáját. Olyan tiszta annak a szeme, mint a tükör. És még sem lát rajta se eget, se földet.

— Hallottam, hallottam, — bizonyított kedvetlenül a legény, alig hallgatva arra, amit a menyecske beszél. Egyszerre a homlokához kapott, mintha meg akarná jól fogni a gondolatát, hogy el ne repülhessen valahogy. — Min is panaszkodik, Vera, hogy attól félsz, hogy meglátja az urad a mi szerelmünket?

— Ühüm, — bólintott rá az asszony.

— Pedig hogy szeretsz, Verus? — kérdezte a legény játszva, szeretője elé tartva arcját.

— Mint a galamb a tiszta buzát, — felelt a menyecske nevetve s átfogta két karjával a szeretője nyakát.

— Hát szeretnél-e mindig, ha nem félnél a Pali szemétől?

— Már megint ilyeket kérdez, Pista — s elhúzódt a szép asszony a legénytől. — Ha soká beszél ilyen zöldeket, mindjárt rámondom, hogy jobban szeretem az uramat magánál.

— Jó, jó, csak prédikálj, Verus. Mégis kitalálom én annak a módját, hogy az urad meg ne lássa soha, amit nem szabad látni neki.

— Nem olyan mászter maga, — felelt sóhajtozva az asszony. Már minekünk csak válni kell mégis.

Galó Pista ettől a naptól kezdve csakugyan hiába zörgetett a Verus kamrájának az ablakán.

A közös hadügyminiszter Budapesten. Báró Schönaich Ferencz tábornagy, közös hadügyminiszter ma Bécsből ismét Budapestre érkezett.

A közös pénzügyminiszter a függetlenségi pártkörben. Báró Burián közös pénzügyminiszter este hét órakor érkezett a pártkörbe, ahol Barabás Béla alelnök fogadta. Báró Burián közös pénzügyminiszter a társalgó-teremben a párt egybegyűlt tagjaival hosszabb időn át élénk beszélgetést folytatott. Sokat beszélt Bosznia és Herzegovina gazdasági helyzetéről, alkotmányos fejlesztéséről, de mindenről csak abban a keretben nyilatkozott, amelyben a delegáció ülésein szolt ezekről a kérdésekről. Egyesek kényesebb kérdést is intéztek hozzá, de ezek elől, válasz nélkül, kitért. A közös pénzügyminiszter közel két órát töltött a függetlenségi pártkörben.

A románok közeledése. A mérsékelt románság lapja, a nagyszabású „Telegraful Roman“ utolsó számában egy feltűnést keltő cikk közöl dr. B. E. (dr. Babes Emil) jelzéssel, amelyben a monarchiában végbemenő eseményeket és változásokat tárgyalva, arra figyelmezteti a románokat, hogy az annexió, valamint a bolgár királyság létesítése az ország belső konstellációira is fontos változásokat fog előidézni, mert a délszláv elemek szaporodása, erősödése és ellenséges magatartása a magyarságot közelebb fogja hozni a nem szláv népekhez, főleg a szlávok által egyaránt veszélyeztetett román elemhez, amelynek tehát önmaga iránti kötelessége keresni a magyarsághoz való közeledést, hogy megnyerve annak bizalmát: az oly sajnálatos és természetellenes ellentétek kiegyenlítését ők is lehetővé tegyék. E végből inti a nemzetiségieket, hogy hagyjanak fel a folytonos, épp oly izetlen, mint meddő kirohanásokkal, melyek a helyzetet éppen a román nép rovására csakis súlyosbítja és amely előidézte azt a pervers helyzetet, hogy a magyarság reá utalt románságban ellenségét látja, amelyet minden eszközzel le kell törni. Csakis ezen hamis látszatnak tulajdonítandó az oly sérelmes, de nagyon is érthető választási reformtervezet is, amely — ha a nemzetiségek a multban helyesebben viselkedtek volna — ily alakban soha nem is tervezetett volna. Czikkiró felhívja a politikai vezetőket, hogy intézzenek egy manifesztumot a magyar nemzethez, amelyben törvényszerű és hazafias céljaiknak rendszeres megvalósítása ellen tiltakozva, hívják fel a magyarságot a testvéries megértésre és együttműködésre; terjeszték azt sok ezer példányban, még mielőtt a

Ahányszor megpróbálta, annyiszor kellett szegyzemre haza mennie anélkül, hogy a menyecske csak a kisujját is látta volna. El is maradt hát az éjjeli látogatás, nem jött kísértetbe Vera, hogy félelem ide, félelem oda, kinyissa annyira az ajtót, hogy besurranhasson rajta a legény. Ha így a faluban találkoztak is, nem kacsintott rá Pista s még a táncban sem vitte el.

Mindenszentekre járt már az idő s készült minden ház a vendéglátásra. A házakból kiállították a butorokat a fal mellé, míg kimeszeli a gazdasszony a szobát s a kemenczében reggeltől ropog a tűz, hogy szép pirosra süljön az ünnepi kalács. Holnap ilyenkor vígan lesz mindenki. Vendégség lesz Pilyben.

Csak a Bertók Pali házára nem virradt fel a vigasság. A bucsura nem maga jött haza szegény Pali a tarjáni gyárból, hanem úgy hozták szekéren. A homloka kendővel van bekötve s senki sem tudja, hogy mi baja, mikor végigszaladt vele a falun a koczor. Olyan egyenesen ül, mintha egészséges volna s mégsem tud lelépni szegény.

— Verus, Verus, gyere ki, — kiáltott s a menyecske rosszat sejtve sietett az utra.

— Az Istenért, mi baja kigyelmednek?

— Semmi, lelkem, csak elvette az Isten a másik szemem világát is, — felelt az ember s elcsuklott a hangja.

— Jaj! — sivalkodott a feleség a kapuhoz rohánva, — ne ijesszen agyonra!

Szegény Pali igazat mondott. Ahogy levették a kendőt a szeméről, egy bedagadt üresség látszott csak a szemé helyén. A másiknak megmaradt a golyója, de mi haszna, ha azt már gyermekkorában elrontotta a himlő. Az emberek össze-összeverődtek az uton.

választási reformtervezet a Ház asztalára kerül; de födolognak mondja czikkiró a románságra korrekt, hazafias és őszinte viselkedését, mert a szavaknak csak akkor lesz súlyuk és foganatjuk, ha azok a tettekkel megegyeznek.

Az Ipartanács ülése. Az Országos Ipartanács állandó bizottságának ipari, kereskedelmi és munkásvédelmi osztályai ma este hat órakor Wekerle Sándor miniszterelnök, a tanács elnökének elnöklésével tárgyalás alá vették az ipari munkának vasárnapi és ünnepnap szüneteléséről szóló törvényjavaslat második szövegezési tervezetét. A vitában többen vettek részt. A tervezetet a mai napon általánosságban letárgyalták, a részletes tárgyalást csütörtök délután négy órakor folytatják.

Küldöttségek a minisztereknél. Az ungvári törvényszék felállításának érdekében ma 60 tagú küldöttség járt Günther Antal igazságügyminiszternél és Wekerle Sándor miniszterelnökénél. Günther Antal igazságügyminiszternél gróf Sztáray Gábor főispán és Fincziczky Mihály polgármester terjesztették elő a küldöttség kérelmét, utalva azokra a fontos érdekekre, amelyek halaszthatatlanná teszik, hogy Ungvárott törvényszék állíttassék fel. Günther Antal igazságügyminiszter rokonszenven fogadta a küldöttséget és megígérte, hogy a tavasszal az ungvári törvényszék dolgában meg fogja tenni a parlament előtt a szükséges intézkedéseket. A küldöttség lelkes éljenzéssel fogadta a miniszter választát. Ezután Wekerle Sándor miniszterelnököt keresték fel a pénzügyminisztériumban, akinél Lőrinczi Jenő alispán tolmácsolta a küldöttség kérelmét. Wekerle Sándor miniszterelnök is nagyon szívesen fogadta a küldöttséget és kijelentette, hogy teljes mértékben át van hatva az ungvári törvényszék felállításának ügyének fontosságától. Biztosította a küldöttség tagjait, hogy rajta lesz, hogy ezt az égető kérdést minél előbb megoldják. A küldöttség nagy megnyugvással fogadta a miniszterelnök szavait. Ezután gróf Andrássy Gyula belügyminiszternél tisztelegtek a belügyminisztériumban, akitől az ungvári járás kettéosztását kérték. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter kijelentette, hogy méltányolja a törvényhatósági bizottság álláspontját, meg van győződve arról, hogy a járás kettéosztása helyes és a megye érdekében van, de pénzügyi tekintetektől függ, hogy már az idén felállíttja-e, vagy pedig a legközelebbi költségvetésbe veszi. A küldöttség melegen megéljenzte a minisztert.

Az Ügyvédeljöltek Országos Egyesülete nevében szombaton dr. Karafáth Jenő elnök és dr. Némethy Béla alelnök tisztelegtek gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternél és arra kérték a minisztert, intézkedjen, hogy a Nemzeti Színház és az Opera előadásait a jogvégzett ifjuság is kedvezményes jegyekkel látogathassa. Gróf Apponyi Albert kijelentette, hogy az Ügyvédeljöltek Országos Egyesületének kérelmét jogosnak tartja és megígérte, hogy azt támogatni fogja.

— Hallottátok-e, hogy Bertók Palit vakon hozták haza Tarjából? Micsoda Istenverése van rajtunk, hogy egymás után vakulnak meg az emberek. A minap Tözsér Bálint vesztette el a szemévilágát, most meg Bertók Pali. Annak még csak könnyebb elviselni a sorsót, mert ha soha fel nem kel is a terített asztal mellől, akkor is az ő földje termi a legszebb buzát a Sirmányban, de mi lesz Paliékból? Ki keres, ha tehetetlen lesz szegény jámbor? A két keze munkájából tartotta magát is, a szép menyecskeét is. Aztán tudják-e kendtek, hogy karácsony felére golya jön a házhoz? Milyen régen reménykedett érte a szegény ember s most meg bánatra jön majd a kis lélek a világra. Jó Istenkém, ugyan mért látogattad meg ugy azt a dolgos, rendes embert?!

— Hát aztán mit hallott kend, hogy történt az a szerencsétlenség?

— Hát, lelkem, ott dolgozott a gyárban Pali a rendes helyén s hanyatt fekve fujta az üveget a csövön. Az mondja szegény, hogy, uramfia, egyszerre csak kinyílik éppen fölötte egy kis ajtó, amelyik soha nem szokott megnyitni s mint a záporosó belezudul a tüzes hamu egyenesen a Pali képébe. Még észhez sem kapott és már kiégett a szeme. Odakapott a kezével, de bizony csurom víz lett a tenyere. Mind a szemévilágából futott ki. Istennek ajánlom, komám-asszony, nem fő meg a vacsora, ha sokáig elbeszélgetem az időt.

Bizony rászakadt a nyomoruság a Bertók házára. Nem tudja, hogy mit csináljon az a két erős kar. Tehetetlenül lógott le csak s másba kellett fogózkodnia akkor, ha el akart menni az asztaltól a lóczáig szegény Pali.

— Minek vagyok nyűg a más nyakán,

A magyar királyi államvasutak pályorvosainak százas kioldottsága e hó 29-én keresi fel Kossuth Ferencz kereskedelmi minisztert, hogy helyzetük javítását kéri tőle. A vasúti orvosi állásnak rendszeresítése, biztonsága s a szolgálati idő arányában történendő fizetésjavítás a vasúti orvosok kívánsága s ezeket a kívánságokat terjesztik Kossuth elé.

Glac Antal főispán vezetésével Nagyvárad város kioldottsága fog tisztelegni szerdán, e hó 28-án Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi miniszternél. A kioldottság, melyben a törvényhatóság tagjai közül számosan és a városi tisztviselők vezetői vesznek részt, üzletvezetőséget kér az államvasutaktól Nagyvárad számára.

A választói jog reformja. A Polgári Radikális Párt egybehívására vasárnap délelőtt népgyűlés volt a Lloyd-Társulat nagytermében, amelyen megjelent Kalka László nyugalmazott államtitkár is. A népgyűlés elnöke dr. Ságody ajánlatára dr. Czövek Lajost választották meg, aki megnyitó beszédében hangzott, hogy a meghamisított választói jogi törvénytervezet ellen a polgárságnak a legerőteljesebb harcot kell megindítani. Dr. Robiczek Béla hosszabb beszédében bírálta a plurális választói jog javaslatát s kifejtette, hogy ez kizárólag a most uralkon levő párt érdekében készült. Határozati javaslatot nyújt be, mely kimondja, hogy a kormány megszegte a paktumot és az adott szót s a polgárság most követeli az egyenlő, titkos és általános választójogot. Ezután dr. Szakolecz Árpád bírálta a kormány eljárását. Indítványára ő felségéhez táviratot intézett a népgyűlés, amelyben azon reményének ad kifejezést, hogy a király nem fogja hozzájárulását adni a plurális szavazati joghoz. Végül Meiller Arthur né szólalt még fel s a magyar nék részére reklamáta a választói jogosultságot. A határozati javaslat egyhangú elfogadásával a népgyűlés véget ért s a megjelentek együttesen tüntető menetben akartak a Dunaparra vonulni, azonban a rendőrség képviselője, Jeszenszky Gellért kapitány felszólalására ettől elállottak.

A magyarországi újjászervezett szociáldemokrata-párt vasárnap a plurális választói jog ellen való harc szervezésére Kondoroson, Petroszényben, az aradmegyei Nagyzerinden, Szentesen, Tiszaröfön és a hajdúmegyei Földes községben népgyűléseket rendezett. A gyűléseken elhatározták, hogy feliratot intéznek a képviselőházhoz, amelyben az általános, titkos és egyenlő választói jog törvénybeiktatását követelik. A népgyűlésekre meghívták az illető kerületek képviselőit is.

Hodzsá Milán országgyűlési képviselő Bukcsen nagyszámú németajku közönség előtt beszámolót mondott, mely alkalommal a népgyűlés a tervezett plurális ellen a leghevesebben tiltakozott. A népgyűlés a képviselőházhoz kérvényt küldött, melyben a képviselők ígéreteire hivatkozva, az esetleg benyújtandó plurális javaslat visszautasítását kéri. Verle einök indítványára ő felségéhez hódoló táviratot intéztek azon kéréssel, hogy ilyen javaslat-

hoz ne járuljon. A tót nemzetiségiek vasárnapra számos népgyűlést hívtak össze, de ezeknek legnagyobb részét a hatóság betiltotta. Ez történt Nagyszombatban is, ahol Ivánka Milán országgyűlési képviselő tartotta volna a beszédet a plurális és a kerületek mesterséges beosztása ellen. A népgyűlés egybehívói táviratot intéztek ő felségéhez, melyben hivatkozva a népgyűlés betiltására, a plurális javaslat ellen tiltakoznak. Ivánka képviselő délután Réce és Szentgyörgy községekben tartotta beszámolóját s mindkét helyről a népgyűlés tiltakozó táviratot küldött a királynak. Az országos radikális-párt vasárnap délután Nezsideren a Fekete Sas-szálló termében Eschenberger Miklós elnöklésével tömegesen látogatott népgyűlést tartott. Zalkay Alajos és Guttmann János beszéde után nagy tetszés mellett felolvasták a királyhoz küldendő táviratot, melyben kéri az uralkodót, hogy csak az általános titkos választójoghoz adja beleegyezését. Szentmiklós szatmármegyei község radikális polgárai vasárnapra népgyűlést hívtak össze, melyet azonban a hatóság betiltott. A gyűlés összehívói táviratilag kérétek a királyt, hogy a plurálisnak és nyitnak tervezett reformhoz tagadja meg a hozzájárulását. Gencs szatmármegyei nagyközség polgárai idős Kiss József elnöklésével népgyűlést tartottak, melyből tiltakozó táviratot küldtek a királyhoz.

A földműves-pártnak Debreczenben Szinai Gábor elnöke alatt tartott értekezletén több község kiküldöttéi vettek részt. Tar Sándor (Balmazújváros) előadó beszéde után üdvözlő táviratot küldtek ő felségének, melyben százezer lélek nevében kéri az általános titkos választói jog megvalósítását.

A magyarországi paraszt-párt Békéscsabán negyvenöt község részvételével értekezletet tartott. Achi András, Rózsás Sándor és László Arnold beszédei után az értekezlet táviratot intézett ő felségéhez, hogy a paktumban biztosított általános, titkos és községenként gyakorlandó egyenlő választói jog megvalósítását ne engedje meg.

Budapest-Józsefváros mintegy ötszáz polgára vasárnap délelőtt a Tavaszmező-utca 7. szám alatt lévő vendéglőben tiltakozó népgyűlést tartott a plurális választói jog ellen. A népgyűlést Horváth Jenő fővárosi bizottsági tag, a kerület volt képviselője hívta össze. A napirendhez felszólalt Lukács János vendéglős, Póór Árpád cipész és Horváth Jenő kereskedő, kik valamennyien tiltakoztak a választói jog meghamisítása ellen. A népgyűlés kimondta, hogy küldelmét az egész fővárosra kiterjeszti, mely czéllal kilencztagu végrehajtó-bizottságot választottak. Hódolatuk jeléül ő felségét sürgönyileg üdvözlötték, kérve, hogy a plurális távirat és a nyit szavazáshoz ne adja meg az előzetes szankeziót.

Nagybecskereken a torontálmegyei szociálisták tegnap gyűlést tartottak, amelyen a plurális választói jog ellen tiltakoztak.

— Eljöttem, Verus. Magad vagy, nem parancsol neked senki. Eljöttem, hogy magammal vigyelek. Apja leszek a kis lányodnak, neked meg hitese urad. Akarod-e, jössz-e?

Az asszony kibontakozott az ölelő karok közül s a bölcső mellé állott, mintha ott keresne védelmet.

— Először arra feleljen, tudja-e, hogy mi-
ben vesztette el a szemvilágát Pali?

A legény lesütötte szemét s nem szólt egy szót sem.

— Nem szól? Nem tud felelni a kérdésemre. Hát megfelelek én. Maga volt, aki a forró hamut az uram szemébe eresztette.

— Hát igen én voltam, ha tudni akarod, — felelt a legény, egyet rántva vállán, — megígértem, hogy az urad nem fogja meglátni, amit nem szabad neki. Te féltél a szemétől, galambom!

— Hát akkor verje meg az Isten kigyelmedet. Veretlen ne hagyja. Emlékezik, mit mondtam akkor, mikor az uramra baltát akart fogni? Megesküdtem a szűz Máriára, hogy nem fogja érinthetni a keze az én testemet soha, ha megcselekszi. No, hát megölte kied az uramat és mégis el mert jönni hozzám, azt akarta látni, hogy megtartom-e az eskümet? Ez a kés vagy a maga, vagy az én szívembe szalad, ha egy lépéssel közelebb jön hozzám. Menjen előlem, átkozott s ne próbálja meg, hogy közelemben akarjon jönni valamikor.

Az asszony bogárszeme villogott. Akár csak a kés kifest pengéje. Karján megfeszültek az izmok, jaj volna annak, akinek a szive felé döfné azt a kés! És a legény lassan hátrált, aztán el-
tűnt a setét éjszakában.

Az önálló jegybank mellett.

— Népgyűlés Nagyenyeden. —

Budapest, október 26.

Impozáns tüntetést rendezett tegnap Nagyenyed városa az önálló jegybank mellett. A népgyűlésen résztvettek gróf Batthyány Tivadar, a bankbizottság elnöke és Holló Lajos, a bizottság előadója is. Különös érdekességet kölcsönzött ennek a tüntető népgyűlésnek gróf Batthyány Tivadar beszéde, amelyben nyíltan állást foglalt a kormányzati ténykedések egész sora ellen. A függetlenségi pártkörben már ma este élénken foglalkoztak gróf Batthyány Tivadar állásfoglalásával, amelyről azt hiszik, hogy következményekkel fog járni.

A nagyenyedi gyűlésről tudósítunk a következő:

Az önálló magyar jegybank felállítása mellett tüntető népgyűlés ideje délelőtt 11 órára volt kitűzve. A megveháza díszterme zsufolással megtelt érdeklődő közönséggel, a karzatokat előkelő hölgyközönség foglalta el.

Fogarassy Albert, a függetlenségi és 48-as párt elnöke, rövid szavakkal megnyitván az ülést, üdvözölte a vendégeket, mire Holló Lajos emelkedett szólásra.

Beszédében hangsúlyozta, hogy a legkiválóbb szakemberek véleménye mind megegyezett abban, hogy az önálló nemzeti bank felállítása nem ütközik nehézségbe. Most csak a megvalósítás van hátra, a megvalósításnak pedig csak egyetlen módja van: Hűség az elvekhez, hűség a nemzeti érdekekhez és ellenállás minden felülről vagy máshonnan jövő nyomásnak.

Utána gróf Batthyány Tivadar beszélt.

Gróf Batthyány Tivadar mindenekelőtt visszaillesztetett vetett az utolsó évek eseményeire. A bankkérdés tekintetében a bankbizottság nem járhatott el másképpen, mint ahogy eljárta. Szakértőkül nem az önálló bank hivatkozott ki, hanem a legkiválóbb bankszakértőket hallgatták meg, tekintet nélkül arra, hogy minő álláspontot foglalnak el a közös bank, vagy az önálló bank elvi kérdése tekintetében. Mikor az utolsó szakértőkre került a sor, a nem függetlenségi szakértők is mind azt hangsúlyozták, hogy nagyon könnyen meg lehet csinálni az önálló bankot. Nagy horderejű kérdés a választói jog reformja. Ha majd a javaslatot közzé tesszik, csak akkor mondhatnak majd végleges véleményt róla és bár támogatja is a kormányt, önálló véleményét nem veti alá semminek sem ebben a nagy horderejű kérdésben. Csakis a választásnak módjáról nyilatkozik és a városokban feltétlenül a leghatározottabban követeli a titkos szavazást.

Közönség érte hazánk sorsát Bosznia és Herzegovina visszacsatolása, amely ha nem lesz helyesen megoldva, nagyon fél, hogy súlyos következményekkel fog járni a jövőben Magyarországra és az egész monarchiára. Ma a boszniai és hercegovinai kormányzat Hörmann belügyi osztályfőnök vezetés alatt tisztán nagyhorvát propagandát csinál és csinálja akkor, amikor a horvátok ott csak egy törpe kisebbséget képeznek. Ezáltal provokálják a derék muzulmánokat és szerbseget, akik a tartomány óriási többségét képezik, a végső elkeseredésbe hajtják őket. Ha eziránt garanciát nem kapunk, én a magam részéről tudni fogom a törvényhozában kötelességemet, midőn a becikkelyezésre kerül a sor. (Élénk éljenzés.)

A katonai kérdések megoldását, mint választási kérdést, az általános szavazati jog alapján kiírandó választások alkalmával kell az ország közönsége elé vinni. Ha a katonai kérdések megoldása szűkséges, akkor ez elől a függetlenségi párt nem térhet ki, de ez esetben tudva azt, hogy amit felel, azt rögtön elfogadják, behatóan kell mérlegelnie és követelnie, hogy megfelelő ellenértéket is kapjunk, de úgy, hogy rögtön meg is kapjuk azokat, mert a pro futuro ígéretet a múlt tapasztalatai után nem elégíthetik ki a nemzetet többé.

Az ipartörvény-tervezet nagyszabású munkálata Sztérényi József államtitkár neve alatt a nyilvánosság elé került. Örömmel konstátálom — ugymond Batthyány — hogy Kossuth Ferencz ehhez hozzá nem járult, sőt kimondta, hogy magát azzal nem azonosítja.

Végül az állami alkalmazottak helyzetéről szólt. A beszédet, melyet közben is gyakran megszakítottak a tetszésnyilvánítások, lelkes éljenzéssel és tapsviharral fogadták.

Fogarassy Albert azután meleg szavakkal köszönte meg Holló Lajos és gróf Batthyány Tivadar beszédét.

A népgyűlés azután Gáspár János országgyűlési képviselő indítványára határozati javaslatban kimondta, hogy Nagyenyed polgárságának forró vágya és óhajta, hogy a magyar nemzeti bank 1911-re még áldozatok árán is megvalósuljon.

gondolkodott a vak magában ültében, — a feleségemnek elég magára keresni. Koldusnak meg fiatal vagyok. Nekem megbocsátja az Isten is, ha menekedni akarok az élettől — s egy reggel, mikor a menyecske kereste az urát, nem találta sehol. Az ajtó sem nyílt fel. Nagy erőlködésre engedett mégis s valami nagyot zuhant megetté. Bertók Pali volt, aki kétségbeesésében a sarkvasra akasztotta magát. Akkorra elszállott már a lélek is belőle.

Talán a szegény asszony is elemészette volna magát ennyi bánatban, ha nem kellett volna élnie azért, aki még meg sem született. Hát csak vitte tovább a keresztet s abban reménykedett, hogy a kis árva felejteti majd vele a but. És nem is számított rosszul. Mintha az Isten küldte volna azt a kis ártatlan lelket vigasztalón. Egész nap dolgozott a mindennapi kenyérért Verus s este nem érzett fáradtságot, mert altatgathatta, csitítgathatta a ringó kis bölcsőben azt a piczi jószágot.

Egy este ott ült a keresztlábas nagy asztal mellett, előtte pislákolott egy lámpa s ő egyik kezével ringatta a bölcsőt, a másikkal az imádságos könyvben lapozgatott. Talán rosszul hallotta mégis. Vagy valami bogár ütődött neki az ablaknak. De nem, mégis, megkopogtatja valaki kívülről újra. A menyecske lélekzete eláll. Teremtőm! Valamikor Pista éppen így kopogtatta meg az üveget. Egy percig tévován áll az asztal mellett, aztán lopva, mintha kis lánya elhűt szegyenlené magát, az ajtóhoz oson s meghuzza a zsinort. Kicsit csikorog a kilincs s belép az ajtón Pista. Jaj, milyen hideget hozott magával. Ruhájáról szakadoz a hó s az asszony sápadt képét majd megfagyasztja a kaczkias hajuskára rakódott zuzmára.

Majd üdvözlő táviratokat küldöttek Wekerle Sándor miniszterelnöknek és Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek, mint az orsz. függetlenségi párt elnökének.

Délután két órakor mintegy 300 terítékű banket volt a Nemzeti-szálló nagytermében.

A Balkán-helyzet.

Budapest, október 26.

A mai nap eseménye György szerb trónörökös pétervári utazása. A herceg utazásához különböző kombinációkat fűznek, melyek között nem utolsó az, hogy az utazásnak nincs más célja, mint háziünnézés. Alig akad azonban valaki, ki a trónörökös pétervári utazását a mostani politikai eseményekkel ne hozná kapcsolatba. Péter király czélszerűnek látta, hogy az orosz udvar barátságát biztosítsa Szerbia részére. Nem lehetetlen azonban, hogy a király azaz, hogy a trónörökösöt bizta meg e kényes diplomáciai eljárás teljesítésével, egyúttal el akarta távolítani Szerbiából a herceget, kinek magatartása miatt az elégedetlenek ismét vérszemet kaptak.

Angliában megczáfolják azt a hírt, hogy a Konstantinápolyi angol nagykövet pénzsegély ígéretével rábirta a portát az Ausztria-Magyarországgal való tárgyalások megszakítására. Állítólag e tárgyalásokat a napokban folytatni fogják.

Mai híreink a következők:

Ujabb tüntetések Belgrádban.

Belgrádban délelőtt az a hír terjedt el, hogy az éjjel az osztrák és magyar követség, ugyszintén a követ lakása előtt két embert tartóztattak le, akik a követség palotájába bombát akartak dobni. A rendőrhatalóság kijelentése szerint e hír alaptalan. A szerb nemzeti színházban tegnap este a Szegedinac Pera című drámát adták, amelynek cselekménye a magyarországi szerbek fölkelése III. Károly király uralkodása idején. Szegedinac lázító beszédét nagy lelkesedéssel hallgatták, gyakran hallatszottak ily kiáltások: Pereat Ausztria!

A középiskolai tanulók is tegnap tartottak gyűlést, amelyen elhatározták, hogy a londoni, párisi és pétervári középiskolai tanulókat Ausztria-Magyarország ellen való tüntetésre fogják felszólítani. Tegnap délután a nemzeti színház előtt volt a belgrádi nők által összehívott tiltakozó gyűlés Bosznia és Hercegovina annexiója ellen. A gyűlésen mintegy tizezer nő és férfi vett részt. Az egyhangulag elfogadott határozatban a szerb népet felszólítják az osztrák-magyar és a német áru bojkottálására. Ezután Franciaország, Angolország, Oroszország és Románia nőihez intézett memorandumot olvastak föl, amelyben kéri azok támogatását Ausztria-Magyarország erőszakos eljárása ellen. Végül a tüntetők, kiknek száma időközben jelentékenyen gyarapodott, az angol, török, francia és orosz nagykövetség, a királyi trónörökös palota, valamint Vukotics vojvoda lakása előtt viharos ovációkat rendeztek.

Belgrádban a bojkott-mozgalom egyre terjed. A diákok már virradatkor elállják a magyar és az osztrák kereskedők üzleteit és nem engedik meg senkinek, hogy bemenjen vásárolni. Aki valahogy mégis bejut, azt kijövet lármával fogadják, a vásárolt árut kezébe kiragadják, szétrombolják, a vevőt szidalmazva egészen lakásáig kísérik, sőt többször tetteleg inzultálják. Az utóbbi napokban már annyira mentek a diákok, hogy megakadályozták az ország belsejébe küldendő áru elszállítását: a ládákat ledobálják a kocsiról, amelyen a vasúthoz akariják vinni. Most, hogy a bojkott már nemcsak a belgrádi magyar és osztrák kereskedők ellen irányul, hanem az áru-zikkere és a német áru is kiterjed, a diákok a vasúti és hajóállomáson elkérik a vámhivatalnoktól az árnyilatkozatokat, melyekből kiderül, mely államból való az áru és vedői ellen könnyen terjeszthetik a bojkottot. Csodálatos, hogy a hivatalnokok megengedik a diákoknak az árnyilatkozatokba való betekintést. Megemlítendő, hogy a bojkott mindaddig csak a másvallású kereskedők ellen irányul,

nem pedig a görög-keleti szerbek ellen. Ilyen magyarországi szerb kerskedő több száz van Belgrádban. Ezeket kimélik. Gróf Forgách követ megnyugtatta a nála járt kereskedőket, hogy neki a szerb kormány határozottan kijelentette, hogy gondoskodik a helyzet javításáról. A középpontú bojkottszervezet az ország belsejébe akarja kiterjeszteni működését. A diákok egyes nagyobb városokba utaznak és ott a lakosságot a bojkotthoz való csatlakozásra szólítják föl. A Zvono című lap felszólítja a kultuszminisztert, hogy zárassa be a két belgrádi német iskolát és kényszerítse a tanulókat a belgrádi szerb népiskola látogatására. Ez a két német iskola csakis a külföldi német szülők gyermekei számára áll fenn és a külföldi németek tartják fenn az iskolát a követség támogatásával.

Semindriában tegnap egy gimnázista az osztrák-magyar ügyvivőség épületéről letépte és azután elégette a zászlót, amely vasárnap kiltuzve szokott lenni. Velimirovics miniszterelnök ma délelőtt önként megjelent gróf Forgách osztrák-magyar követnél, a szerb kormány nevében sajnálatának adott kifejezést és bocsánatot kért. Szintugy utasítást kapott a semendriai városi prefektus, hogy fejezze ki sajnálatát az osztrák-magyar konzuli ágenssel szemben, vonja felelősségre a bűnösöket és jelentse a kormánynak, hogy miért nem akadályozták meg a kihágást. Az incidens, ugy látszik, nem volt tervszerű inzultus, hanem csupán diákcsíny.

Szerb kémek.

A szerb külügyminisztérium állítólag harmincz tisztet küldött Ausztriába és Magyarországra, akiknek a főfeladatuk abból áll, hogy a fegyvereknek és lőszernek Szerbiába való csempészését innen vezessék és a monarchia csapatainak mozgulatait megfigyeljék. A szerb tisztet hamis utlevelekkel vannak ellátva és mint eddig megállapították, egy részük Mitroviczába, Zágrádba, Szabadkára, Zárába és Raguzába utazott.

Ezzel szemben a Bud. Tud. a következőket jelenti:

Zágrábból az utóbbi napokban czélzatot eláruló szívóssággal vészhiereket hoznak forgalomba, amelyek katonai rendszabályokról szólnak. Így ma egy zágrábi hírlapi távirat szerint harmincz szerb tiszt hamis utlevéllel Ausztriába és Magyarországra jött volna, hogy itt kémkedjenek és fegyvereket csempésszenek. Ezek a tisztet állítólag Mitroviczában, Zágrábban, Zárában és Raguzában tartózkodnak. A „Budapesti Tudósító“-t irányadó oldalról felhatalmazták annak kijelentésére, hogy ez a hír abszolúte valótlan; szintugy a budapesti és bécsi lapokhoz Zágrábból tegnap érkezett mozgósítási hírek is frívól kohlománnyok.

György herceg Pétervárott.

A mai zimonyi gyorsvonattal, hajnali öt órakor indult el György trónörökös Belgrádból pétervári utjára. A vonat ágyudörgés közt indult utnak. Az ágyudörgés áthallatszott Zimonyba is, ahol most senki sem tudta, mi történt, nagy izgatottságot okozott. Az utazás nagy lelkesedést kelt Belgrádban, mivel a látogatás egy, az orosz czártól a belgrádi követség utján a szerb udvarhoz intézett távirat következtében történik. A szerbek most nagyban bizakodnak, hogy az irányadó orosz körök a szerb ügy mellé csatlakoznak. A látogatás valóban nincs fontosság hiányában, de jelentőségét nem szabad tulbecsülni már csak azért sem, mert a trónörökös utazását már akkor tervezték, amikor a Balkán-ügy még nem vált aktuálissá. Péter király ugyanis nem régen a czárnak ajándékozta a Karagyorgyevics csillagrendjelet a gyémántokkal. Ugy tervezték, hogy a szerb trónörökös adja át a rendjelet a czárnak, de mivel György herceg részt akart venni a szerb hadgyakorlaton, az utazás akkoriban elmaradt. Most a trónörökös áll a külön küldöttség élén, de mindenféle instrukciót Pasicstól kap, aki ma is ur még a szerb külügyminisztériumban. A trónörökös látogatása nem jelenti közvetlenül a két uralkodó-család viszonyának jobbulsát, bár egyes beavatott politikai körökből az a hír szivárog ki, hogy György herceg leánynevezőbe megy; egy orosz hercegnőt fog elvenni.

A szerb királyfi vonata délben 1 óra 5 perccor érkezett Budapestre, a keleti pályaudvarra,

ahol a budapesti szerb királyi főkonzulátus részéről Petkovits Tivadar főkonzul, Vintrovics alkonzul és Schwartz dragomán várták. A trónörökös külön kocsiját a megérkezés után azonnal lecsatolták és külön vágányra tolták, ahol a 2 óra 5 perccor induló bécsi gyorsvonat indulásáig maradt. A budapesti szerb főkonzulátus vezetői itt keresték fel György trónörökösöt, aki az egész idő alatt nem szállt ki kocsijából. A trónörökös kísérete Pasic volt miniszterelnökből, Jankovics osztályfőnökből és a szerb királyfi szárnysegédéből állott. A szerb trónörökös és a főkonzul között folyt társalgás állítólag szigoruan a formások keretein belül maradt.

Pasic volt miniszterelnök a trónörökös utjáról egy hírlapíró előtt a következő kijelentést tette:

— Kérem, a pillanatnyi helyzet nehézségeire való tekintettel, mentsenek fel az érdemleges nyilatkozat alól. Okunk van rá, hogy a legjobb eredményekkel utazzunk Pétervárra. Szerbiára nézve már az is eredményt jelent, hogy az egyenes megegyezést Ausztria-Magyarország és Törökország között megihusította. Az európai konferenciától a szerb népkétségtelenül elvárhatja törvényes aspirációinak és jogos követeléseinek tekintetbevételét.

Pétervárott azt hiszik, hogy a szerb trónörökös részben azért is utazik Pétervárra, hogy feleség után nézzen. Elsősorban két unokatestvére, Marina hercegnő, Nikolajevics Péter nagyherceg leánya és Tatjana hercegnő, Konstantinovic Konstantin nagyherceg leánya jöhet számításba.

Nikita követe elutazott.

Vukotics tábornok ma hagyja el a szerb fővárost. Tekintettel a kellemetlenségre, amely Zágrában érte, nem Zágráb—Fiume felé veszi útját, hanem dél felé, a szandzsákon át utazik. Nikita fejedelem köszönetét küldte Péter királynak, a belgrádi sajtónak és a lakosságnak a meleg fogadásért, amelyben megbizottja részesült. A király a Szent Száva rendjellel tüntette ki Vukoticsot.

A montenegrói miniszterelnök Londonba érkezett, hogy Szerbia és Montenegrónak a novibazari szandzsák határrendezésére vonatkozó óhajai mellett hangulatot csináljon.

Izvolzski Berlinben.

Izvolzski külügyminiszter Berlinben fogadta a „Nov. Vremja“ Pilenko nevű munkatársát, aki előtt következőleg nyilatkozott:

Élénk figyelemmel kísérem az orosz sajtót és tudomásom van az orosz társadalom izgatottságáról, teljesen érthető is előttem, miután Ausztria-Magyarország akciója a szlávság legvitalisabb érdekeit érinti és a berlini szerződést megsértette, én azonban most még nem fejthetem ki a sajtóban egész programomat, mert ez megakadályozhatná, hogy a konferenciára vonatkozó bonyolult tárgyalásokat szerencsésen befejezhessük. Szerencsére nekem is, mint a többi külügyminiszternek van egy szószcém, amelyről egész politikámat kifejtethetem. Ez az én szószcém a birodalmi дума és remélem, hogy a czár, nekem, épp úgy, mint az előző illésszakban, meg fogja engedni, hogy a dumában beszédet tartsak és kifejtsem politikámat és akkor aztán ítéljen az ország eljárásom felett.

Bülow herceg birodalmi kancellár tegnap délután az orosz nagykövetségen meglátogatta Izvolzski orosz külügyminisztert.

A török-bolgár tárgyalások.

Kiamil basa nagyvezér kijelentette a „Temps“ konstantinápolyi levelezője előtt, hogy a tárgyalások Bulgáriával jó uton haladnak. „Szófiából talán újból delegátusok fognak ideérkezni, — jegyezte meg a nagyvezér és finom mosolylyal hozzátette: — ugy lehet, maga a fejedelem.“ Végül kijelentette Kiamil basa, hogy ő Novakovics Sztojan szerb megbizottjának, aki Konstantinápolyba érkezett, a legnagyobb mérsékletet ajánlotta.

A „Petit Parisien“ megbizható információk alapján közli azokat a feltételeket, amelyek alatt a porta hajlandó Bulgáriával a felajánlott entente-ot megkötni. E feltételek a következők:

1. Törökország azt kívánja, hogy a függőben levő kérdéseket, még mielőtt a konferencia összeül, megbeszéljék.

2. A porta fenntartja azt a követelését, hogy a kelet-ruméliai évi hűbéradó megszüntetéséért Bulgária a kárpótlást készpénzben tartozik fizetni.

3. A vasut kérdését egy vegyes bizottság elé kell terjeszteni, amelynek tagjai a két kormány által nevezendők ki.

A kelet-ruméliai hűbéradót még ebben az esztendőben teljesen meg kell fizetni, miután az a török állam ama bevételeinek egy részét képezi, melyeket a közadósságok kezelésének az államadósságok kamatainak a fizetésére utáltak át.

Bulgária eddig a tributumok tökécsítését elutasította.

Más forrásból érkező hírek szerint a Bulgáriával megindult tárgyalások során a porta ebben az öt pontban foglalta össze feltételeit:

Bulgária tartozik kifizetni a feledésbe ment adót, amelyet a berlini szerződés szabott meg, tartozik megfizetni Keletrumélia adóját is az elmúlt időkre, a jövőben pedig tökécsíteni a tributumot. A kelet-ruméliai vasutvonal megváltásának árát egy összegben köteles letenni és a függetlenség elismeréséért szintén pénzbeli kárpótlást kell adnia.

A bolgár kormány lemondása.

Szófiából jelentik, hogy Malinov miniszterelnök benyújtotta lemondását Ferdinánd királynak. A kormány dilemmába jutott, mert az előtt az alternatíva előtt állott, hogy vagy aláveti magát, amennyiben vagy teljesíti Bulgáriának a vasuti kérdésre és a kelet-ruméliai tributumra vonatkozó nemzetközi kötelezettségeit, vagy pedig mozgósítja a sereget és megüzeni a háborút. A miniszterek arra a meggyőződésre jutottak, hogy harcziás beszédek után nem egyezhetnek bele abba, hogy Bulgária vesse magát alá a nemzetközi kötelezettségeknek és elhatározzák, hogy inkább lemondanak. Ferdinánd király még nem fogadta el a lemondást, mert azt óhajtja, hogy a költségvetés elintézéséig még ez a kormány vezesse az ügyeket. Mindazonáltal a Malinov-kormány elbocsátása már csak idő kérdése. Bulgária reméli, hogy a portával megegyezésre jut és akkor megalakítják az új kabinetet, mely legalkalmasabb lesz arra, hogy a békés kibontakozást befejezze.

Novakovics Konstantinápolyban.

A konstantinápolyi szerb követség kijelenti, hogy Novakovics konstantinápolyi utazása csakis informatív jellegű.

Novakovics Nenadovics szerb követtel együtt meglátogatta a nagyvezért, azután Gregovics montenegrói ügyvivővel tanácskoztak. A „Jeni Gazetta” Novakovicssal folytatott interjút közöl, amely azt mondja, hogy miután a legutóbbi események Törökországot és Szerbiát sújtották legjobban, szükséges volna, hogy a két ország államférfiai tanácskoznának egymással. Novakovics tagadja, hogy hivatalosan küldetett ki. Megkérdezettve a „Jeni Gazetta”-nak területi kompenzációról szóló híre dolgában, azt válaszolta Novakovics, hogy egyelőre nem helyes hasonló lehetőségről beszélni és látogatásának definitív célját adni. Az Ausztria-Magyarország elleni bojkott ügyében azt mondta Novakovics, hogy e hazafias magatartást Belgrádban nagyon méltányolták.

A szandzsák kiürítése.

A szandzsák kiürítése simán és a lehető gyorsasággal megy végbe. A csapatok viszályonása, mint illetékes helyről közlik, Bosznia annektálásának napja óta az azonnal kiadott rendelkezések alapján történik és az eddigi, hivatalos helyen beérkezett jelentések szerint, a szandzsák-terület kiürítése október havának utolsó napjaira, legkésőbb azonban november első napjaiban teljesen be lesz fejezve. Nyomatékkal rá kell mutatni arra, hogy az eredeti rendelkezéseket hűségesen betartották, minthogy irányatosan bizonyos híreket bocsátottak világgá, amelyek szerint a szandzsák-terület végleges kiürítését Ausztria-Magyarország bizonyos kérdések tisztázásáig ki akarná tolni, vagy pedig, hogy a szandzsákot mintegy zálog gyanánt egyelőre részben megszállva akarja tartani. Mindez teljesen valótlan. A szandzsáknak folyamatban levő kiürítése föltétlenül és minden eseménytől függetlenül, programmszerűen fog véghezvitetni.

A konferencia előtt.

Angolország, Franciaország és Oroszország a portának memorandumot küldtek, amelyben a következő pontok felől kérik ki a konstantinápolyi kormány véleményét: Milyen pénzügyi kárpótlást kér Törökország Bulgária függetlenségéért? Milyen kárpótlást kíván Bosznia-Hercegovina annexiója fejében, mint vélekedik az idegen postahivatalok megszüntetéséről, a kapitulációk revíziójáról, Kréta uniójáról Görögországgal, a berlini szerződés 23. és 61. cikkének módosításáról, Szerbia kártalanításáról, Montenegro kárpótlásáról, a berlini szerződés 29. cikkének megváltoztatásáról és az osztrák ellenőrzés megszüntetéséről.

Hir szerint a porta nem akarja a konferencia elé vinni Kréta, Szerbia és Montenegro ügyét, mert azt tartja, hogy Szerbia és Montenegro követelése Ausztria-Magyarországra tartoznak, a krétai kérdés pedig a garantáló hatalmak dolga, ami pedig a berlini szerződés 23. és 61. cikkeit illeti, azok a szerződés hosszú tartama alatt elvesztették értéküket. A többi kérdésre nézve a porta elfogadja a konferenciát, de biztosítékokat követel saját területi integritása, az idegen postahivatalok megszüntetése és a kapitulációk revíziója tárgyában.

Az a hír, hogy Anglia a portának anyagi támogatást ígért, 5 millió font sterling előzetes és 15 millió font sterling végleges kölcsön alakjában és ezenfelül háboru esetén az angol flotta közreműködését is kilátásba helyezte, Párisba is eljutott és nagy csodálkozással fogadták. A dolog úgy áll, hogy Anglia ilyen nagy pénzügyi támogatást Franciaország támogatása nélkül nem bocsáthatna a porta rendelkezésére. Franciaország azonban sohasem volna hajlandó arra, hogy egy ilyen akció, mely a köztársaság békes politikájával homlokegyenest ellenkezik, támogasson. Franciaország támogatása nélkül a háboru egyáltalán nem volna lehetséges. De a párisi mérvadó körök hajlandók ugyan áldozatokat hozni a béke fenntartása érdekében, de nem azért, hogy a békét megzavarják.

Anglia, Franciaország és az orosz birodalom a Balkán-konferenciára ezt a programot dolgozták ki:

Bulgária nemzetközi helyzetének megállapítása és a portának Bulgária részéről fizetendő kárpótlás ügye.

Bosznia-Hercegovina nemzetközi állásának meghatározása és az annexió fejében Törökországnak fizetendő kárpótlása.

A külföldi postahivatalok megszüntetése Törökországban.

A krétai helyzet rendezése és a berlini szerződés 12., 23. és 61. cikkeinek módosítása, végül

a Szerbiának és Montenegrónak adandó kompenzációk.

A porta hír szerint ezzel szemben azon az állásponton áll, hogy Kréta annexiója kikiűzőbölendő, ami pedig a berlini szerződés illető cikkeinek módosítását illeti, azok Törökországra nézve nem lényegesek, mióta az alkotmány helyre van állítva. Szerbia és Montenegro kárpótlásának ügye Ausztria-Magyarország dolga, ellenben az idegen postahivatalok bezárását örömmel üdvözli Törökország. A porta választát a szultán csak a Bajram-ünnep után, a hét végén fogja szankcionálni. Kiamil pasa azt mondta sir Robert Lower angol nagykövetnek, hogy a konferencia programja nem felel meg Törökország érdekeinek. Kiamil pasa nagyvezír állása különben megrendült, mert konfliktusba keveredett az ifjútörök bizottsággal, amely azt követelte, hogy a palota mostani őrségét cseréljék ki az Anatóliából érkezett zászlóaljjal, amit a nagyvezír nem akart megengedni. A tartalékosok behívása miatt is véleményeltérések vannak az ifjútörök bizottság és Kiamil pasa között.

A megakadt tárgyalás.

Beavatott körökben úgy tudják, hogy a bécsi angol nagykövet a közös külügyminisztériumban lépéseket tett olyan irányban s kijelentette kormánya nevében, hogy Angolország távol áll a porta és Ausztria-Magyarország között megindult direkt tárgyalások meghiusításától és ha az osztrák-magyar külügyi kormány

bármely okból erre a feltevésre jutott volna, akkor nyilván félreértés forog fenn, mert az angol kormány szívesen üdvözölte a közvetlen tárgyalásokat az osztrák-magyar monarchia és Törökország között, mivel azok a béke fenntartására irányultak. A Temps bécsi tudósítójának alkalmá volt egy magasállású török diplomatával beszélnie, aki azt mondta, hogy a félbeszakadt tárgyalásokat néhány nap mulva folytatni fogják. A porta kész elismerni Bosznia-Hercegovinának annexióját és szívesen fogadja, hogy az osztrák-magyar monarchia lemond a novibazári szandzsákról, de ragaszkodik ahhoz, hogy Ausztria-Magyarország vállalja magára a boszniai török államadósság egy részét, még pedig az akkor okkupált tartományok lakosságának számarányához képest s végül fizessen a monarchia az annexió fejében megfelelő kárpótlást, amelyet a konferencia fog megállapítani.

Legújabb hírek.

A konferencia programja körül nehézségek támadtak Ausztria-Magyarország és Oroszország között a Szerbiának és Montenegrónak adandó területi kárpótlás kérdésében. Izvolszki arra kérte a német kormányt, hogy ebben a tekintetben gyakoroljon nyomást az osztrák-magyar külügyi kormányra, de a berlini kabinet ezt a kérést a leghatározottabban visszautasította.

Pasics az átutazáskor azt mondotta Bécsben a hírlapíróknak, hogy nagy reményekkel megy Pétervárra. Elviszi a király levelét a cárnak, amelyben Oroszország intervencióját kéri Bosznia-Hercegovina annexiója ellen. A bekebelezés a berlini szerződésnek olyan világos megsértése, hogy Szerbiának kétségtelen joga minden eszközt megragadni az annexió megakadályozására. Egyelőre Szerbiára nézve az is nagy eredmény, hogy sikerült a közvetlen tárgyalásokat megzavarnia Ausztria-Magyarország és Törökország között.

Konstantinápolyban a nép egyre fegyverkezik. A revolverek és puskák ára hallatlanul felszökött, mert nemcsak a megrémült polgárok, hanem a csőcselék is összevásárolja a fegyvereket. Az utóbbi napokban sok örmény érkezett Oroszországból és Amerikából, akik nyíltan dicsekszenek, hogy jól elrejtve annyi dinamitot tartogatnak, amennyivel egész Konstantinápolyt és az Yildizt is a levegőbe lehet röpiteni. Ha a reakció államcsinyt merészelné végrehajtani, akkor ez a fenyegetés nem kicsinyelhető. Az ifjútörök tiszték azon panaszkodnak, hogy a kormány a komitába reakciós elemeket csempész be és félt, hogy a reakció felüti fejét, mihelyt a palota testőrségét hatalmába keríti. A mostani testőrséget már késő eltávolítani. Jellemző dolog, hogy már csak a görögök és az örmények gondolnak a parlamentre, a török néptömegek közömbösen veszik azt.

Az angol bujtogatás miatt megint emlegetik a háborút Ausztria-Magyarországgal. Csak az segíthetne, ha Szalonikiból Konstantinápolyba jönne a központi bizottság, akkor a kormány megrendült tekintélye helyreállna és biztosítva volna a parlament összeülése.

Zimonyban önkénteseket toboroznak a szerb bandák számára. Tavaszig a várakozásért minden napra egy fél dinárt kapnak zsold fejében és teljes ellátást.

Berlinben Izvolszki ma harmadszor is tanácskoztott Szögyény-Marich László osztrák-magyar nagykövettel és valószínűleg negyedszer is fog vele találkozni elutazása előtt. Ebből azonban nem lehet azt a következtetést levonni, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország között a szó szoros értelmében tárgyalások folynak, mert Izvolszki erre nem kapott megbízást. Pusztán megbeszélésekről van szó, amilyenek Párisban és Londonban is voltak. Eddigél csak annyit lehet mondani, hogy Oroszország minden erejével a konferencia létrehozására törekszik, mert az orosz diplomácia morális sikernek tartaná a konferencia tárgyának elfogadását, amely tőle származott és morális eredményre sürgős szüksége van. Az eddigi tanácskozásokból nyilvánvaló, hogy noha Oroszország elé-

gedetlen Bosznia-Hercegovina annexiója és Bulgária függetlenségének kikiáltása miatt, még sem akarja sem az egyiket, sem a másikat megdönteni és nem keres kompenzációkat.

A Széchenyi-egylet közgyűlése.

Budapest, október 26.

Tegnap jelentős kultúrnapot ült Szatmár városa, ahol Boromissza Tibor püspök elnöke alatt a Széchenyi-Egylet tartotta évi közgyűlését. A közgyűlés fényét emelte az, hogy az országos közművelődési tanács képviselőiben Széll Kálmán is részt vett rajta s gyönyörű, ragyogó elokvenciával elmondott beszédet tartott, melyben kifejtette annak a jelentőségét, hogy az ország különböző kulturintézetei szövetkeztek egymással s hogy a magyar kulturának és a magyar nyelv terjesztésének milyen szerepe van a magyar állam kiépítésének és konszolidálásának a nagy munkájában.

Részletes tudósításunk a következő:

Szatmár város ez alkalomból ünnepi díszet öltött. A fellobogózt állomási épület előtt lovasbandérium és hosszú kocsisor, a pályaudvaron nagy és díszes közönség várta Széll Kálmánt. Reggeli 8 óra 26 percre volt jelezve az érkezés, de már 9 óra ís elmúlt, amikor a cigányzenekar rázendítette a Rákóczi-induló s a vonat a közönség lelkes éljenzése közt herobogott.

Dr. Vajay Károly polgármester üdvözölte Széll Kálmánt és a vele érkezett vendégeket.

Széll Kálmán válaszában megköszönve a szíves fogadtatást, örömet nyilvánította afelett, hogy megjelenhet a Széchenyi-egylet negyedszázados jubileumi közgyűlésén.

Hosszu kocsisorban a városba vonultak ezután a vendégek.

A közgyűlés.

A közgyűlés délelőtt 11 órakor a városi Pannónia-szálló nemzetiszínű lobogóktól is ékes, díszes nagyteremben kezdődött. A rendkívül tágas teremben mintegy kétezer ember szoronghatott. A karzatok is rogyásig telve voltak. A közönség közt különösen nagy számban voltak a hölgyek.

Boromissza Tibor püspök magasan szárnyaló beszéddel nyitotta meg a közgyűlést.

Dr. Falussy Árpád főispán gróf Károlyi Istvánról, a Széchenyi-egylet oszlopos tagjáról tartotta meg ezután emlékbeszédét.

A nagy tetszéssel fogadott emlékbeszéd után dr. Fechtl János tanár, a Széchenyi Társulat titkára számolt be lelkesen buzdító, szép szavakban a társulat működéséről.

Széll Kálmán tartotta meg ezután nagy hatást tett és általános nagy tetszéssel fogadott beszédét, amelyben egyebek között a következőket mondotta:

Üdvözlöt hozok és elismerést. Meghajtom önök előtt az összes közművelődési egyesületek nevében az elismerés zászlóját azokért a fényes eredményekért, amelyeket elérték, azért a nagy kezdeményezésért, amelylyel huszonöt évvel ezelőtt elől jártak, azért a példát adó buzgalomért, amelyet kifejtettek.

Az a férfi, akinek emlékére oly méltó és szép szavak hangzottak el, az a férfi legújabb koromtól fogva benső és igaz barátom volt. Ismertem nemesi lelkiületét, ismertem szíve hazafias dobbanását, ismertem emelkedett felfogását és tanúságot tehetek róla, hogy gróf Károlyi István, aki jellemzilárdóságban, a kényes becsületnek a felfogásában egyike volt az elsőnek ebben az országban (Igaz! Ugy van!), csak egyben engedte felülmulni ezt a nagy kvalitását: a hazának szeretetében, a magyarságnak szeretetében, (Ugy van! Igaz!) amelyben őt felül nem multa senki. (Élénk éljenzés és taps.)

Nem harci rladó lesz az, amely alkalmról elrebben. Én a munkának, a kitartó nagy munkának, a nagy czélok elérésére eltökélt nagy elhatározásoknak ügyét fogom képviselni. (Élénk éljenzés. Halljuk! Halljuk!)

Önök, Szatmár vármegye közönsége, már huszonöt évvel ezelőtt megértették azt, amit mi ma hirdetünk. Önök megértették, hogy a magyar társadalomnak igen nagy feladatai, igen nagy kötelességei vannak az ország jövőjének biztosítására.

Az állam a maga nagy akciójában megteremti úgy a törvényhozás, mint a kormányzat terén az állami élet számára a nagy kereteket, megteremti az intézményeket, megadja még a tartalmat is, amely az állami életet és az állami czélokot táplálni és biztosítani alkalmas. De ennek a keretnek, ennek a tartalomnak a lelkét, az életét, az erőt arra, hogy azokat a czélokot az állammal együtt vállalva elérje, csak a társadalom tudja megadni. Erős állami élet csak erős és egészséges társadalmi életnek a liktetéséből alakulhat, a mi nemzetünknek pedig kétszeresen és sokszorosán szüksége van arra, hogy társadalmunk segítő, kiegészítő működésével támogassa az államot, hogy más államokhoz hasonlóan, amelyek századok óta ráértek konszolidálódni, konszolidálódhassunk mi is.

A magyar állam kiépítése, konszolidációja munkájának jelentékeny része a magyar kulturának és a magyar nyelvnek ápolása és terjesztése. (Ugy van! Halljuk!)

Nem erőszakkal. Azzal, ami ennél jobban hat: annak az igazságnak benső erejénél fogva, hogy itt, Európának ezen a helyén csak egységes, erős állam állhat fenn és azzal, hogy idegenajku honfitársainkat meggyőzzük arról, hogy amikor mi a magyar kulturát terjesztjük, akkor az ő érdekükben cselekszünk, (Ugy van!) hogy, amikor a magyar kulturát meg akarjuk kedveltetni és azt akarjuk, hogy szeressék, hogy ehhez simuljanak, hogy ehhez alkalmazkodjanak, hogy bevigyék, elfogadják és elsajátítsák a kulturát és a nyelvet, az ő érdekükben járunk el, még pedig önzetlenül. (Ugy van!)

Európának ezen a helyén — és ezt századoknak története tanúsítja — csak egy erős, konszolidált állam állhat fenn. És ha valamikor igaz volt e tétel, nézzenek körül, nézzék meg a zajongó Keletet: igaz ez e pillanatban különösen. Már pedig erős állam csak úgy állhat fenn, ha benső egységben van; benső egység nélkül nincs erő, benső egység nélkül szétfolyó áramlatok uralkodnak, ütköző ellentétek kerülnek felszínre; benső egység nélkül nincs konszolidáció.

Nos, ez az egység, ez az erő ebben az országban csak annak magyar karakterében rejlik; ez az állam csak a magyar állam lehet. Ennek az országnak magyarnak kell maradnia (Ugy van!); ennek az országnak jövőjét erkölcsi és szent kötelességünk úgy biztosítani, kötelességünk ez országot úgy átadni a jövő nemzedéknek, mint ahogy átvettük. (Ugy van!) Magyarok alapítottuk, magyarnak védelmeztük meg ezt az országot az összes keleti betódulások ellen, az összes nyugati áramlatok ellen és magyarnak fogjuk megtartani, mert ez nemcsak szent kötelességünk, de velünk született benső szükség, benső érzés, amely minden magyar emberrel együtt él és együtt hal meg. (Ugy van! Tetszés.)

Hogy micsoda jogcím? Magyarország ezeréves történelmének jogcímén, amely történelemnek összes viszontagságai, összes szenvedése, összes dicsősége, jó és balsorsa azt bizonyítja, hogy ez az ország mindig magyar volt, hogy ez az ország magyar kell, hogy maradjon, mert csak úgy állhat fenn és csak úgy tarthat meg és védhet meg mindenkit, aki ez országban lakik, bármely nyelven beszéljen és bármely fajhoz tartozzék. (Ugy van! Helyeslés.)

És ezen jogcím mellett az állam magyar karakterének megvan, a többségen kívül, az a jogcíme is, hogy a magyar faj volt századokon keresztül ennek az országnak államalkotó nemzete és mint olyan intellektuális és gazdasági erényeinél fogva és kulturális erejénél fogva vezérszerepre, hegemoniára hivatva van, amelyről lemondani nem fog, de lemondania nem is szabad.

Mi nem hirdetünk harcot, eszünk ágában sincs. Békét hozunk idegenajku honfitársaink felé, az engesztelékenységnak, az egyetértésnek a békének malasztját hozzuk közük. Nem úgy állók itt, mint az egykori római, aki az egyik kezében békét, a másikban harcot hozott; én mind a két kezemmel békét hozok; de viszont, aki a magyar államiságnak meg nem hódol, aki a magyar államiság eszméjét el nem fogadja, annak következményeibe, folyományaiba, követelményeibe bele nem illeszkedik, azzal szemben meg fogjuk tudni védeni a magyar államnak és a magyarságnak hegemoniáját és vezető szerepét. (Élénk helyeslés.)

Két dolgot nem engedhetünk meg semmi körülmények között (Halljuk! Halljuk!): először azt, hogy kívülről jöjjenek sugalmazások, aspirációk, amelyek elcsábítják és tévuttra vezetik idegenajku polgártársainkat és bennük mindenféle kifelé gravitáló vágyakat ébresztenek. E törekvések ellen irgalmatlanul és kérelhetetlenül fogunk harcolni. (Élénk éljenzés.) Ebben az országban se román, se tót, se szerb, se német irredentát tűrni nem fogunk. (Hosszas, élénk helyeslés, éljenzés és taps.)

A másik ez: Ennek a hazának minden polgára a mi testvérünk. Egyenlő joga van mindegyiknek a törvény előtt. Különbséget köztük tenni nem szabad. Faji, nyelvi szokásait, élő hagyományait is tiszteltetben tartjuk, amennyiben a magyar államiság követelményeivel megférnek. De semmi oly, tö-

rekvést, amely belső tagolást, belső csoportosulást idézne elő, amely belső demarkacionális vonalat akar húzni az egységes magyar állam testében, el nem tűrünk. (Élénk felkiáltások: Bizony nem! Élénk helyeslés.) Mert ez az ország nem federalisztikus irányzatú, ez az ország az egységes magyar állam-eszmén épül föl (Ugy van!) és semmiféle federalisztikus aspirációt vagy törekvést a magunk részéről el nem fogadunk; annak még szemernyijét, az arra való legparányibb, leghalványabb törekvést is visszautasítjuk, mint olyat, amely az országra veszedelmet hoz és amely az ő veszedelmük is. (Ugy van!)

Higgyék el uraim, hogy a lakosságnak, a népnek zöme egészséges; azok hozzák a veszedelmet, akik tévtanokra tanítják. (Élénk felkiáltások: Igaz! Ugy van! Ez a baj!) Nos hát, t. uraim, nekünk oda kell állanunk azok közé, akik a népet ilyenekre tanítják és a nép közé (Zajos helyeslés); el kell őket választanunk; hirdetniük kell azt az igazságot, azt a méltányosságot, azt a szeretetet, amelynek a tanaival mindenkorra e hazához lehet őket fűzni és akkor helyreáll az egyetértés és helyreáll mindenki érdekeinek a biztosítása. (Élénk helyeslés.)

Ezeket a tradíciókat követi a Széchenyi-egylet, amelynek éppen ezért erről a helyről újból is köszönetet mondok. (Hosszas, élénk helyeslés, tetszés, éljenzés és taps.)

Boromissza Tibor püspök, elnök hálás köszönetet mond Széll Kálmánnak a valóban oktató és buzdító szép beszédért.

Széll Kálmán beszéde után Hosszay Aladár tartott emelkedett színvonalú záróbeszédet, mire a Szózat élénklésével a szép közgyűlés véget ért.

A banket.

Közgyűlés után, délután fél két órakor, a Pannónia-szálló éttermében mintegy háromszáz terítékű lakoma volt, amelyen az első áldomást Boromissza Tibor püspök mondotta a királyra. Másodiknak dr. Falussy Árpád Széll Kálmánt éltette. Vajay Károly polgármester Szatmár városa nevében Széll Kálmánt és a vendégeket élteti.

Gróf Károlyi Mihály, mint az Országos Közművelődési Tanács társelnöke a Széchenyi-Szövetségre emeli poharát.

Széll Kálmán mondott ezután felköszöntőt. Én ismertem — mondotta — Szatmár vármegye és Szatmár város közönségének hazafias és minden szempárt és nemesért, elsősorban a haza, a magyar állam és a magyarság nagy ügyéért lelkesedő érületét és úgy jöttem ide, mint aki erősíteni, buzdítani és lelkesíteni akar még hatványozott munkára. S azt láttam, hogy felesleges volt ez a szándék, semmi keresni valója itten apostolnak, aki hirdeti igéket. Azok az igék itten már rég testté lőnek. Igyekeznj fogok annak, amit Szatmárott találtam, apostola lenni, azt hirdetni és buzdítani másokat, hogy ezt a példát kövessék. (Élénk éljenzés.)

Elnöktársam, a Széchenyi-egylet mai jelentéséből kitűnő fényes eredményeket méltatva, a Széchenyi-egyletre írtette poharát. — Én az anyafára írtetem poharamat: hogy ez az egyesület ilyen szép, eredményeket tud felmutatni, azt köszönheti annak a társadalomnak, amelyből kinőtt: köszönheti Szatmár vármegye és Szatmár város közönségének. Ennek a hazafias, tösgyökeres magyar, Magyarország százados életébe visszanyúló történelmi emlékekben gazdag megye és város lakosságára, erre az igazán magyar és nagyra hivatott közönségre emelem a poharamat. (Hosszas lelkes éljenzés és taps.) Pohárköszöntőket mondtak még: dr. Fechtl János, gróf Desseffy Emil, Jékely Zsigmond, Kelemen Samu.

Ezután dr. Fechtl János társulati titkár felolvasta az érkezett üdvözlő sürgönyöket.

KÜLFÖLD.

A svájci választások. Tegnap folytak le az egész országban a választások a nemzeti tanácsban, amely 167 képviselőből áll. Habár a választási küzdelem több kerületben igen heves volt, a választások mindenütt teljes nyugalomban folytak le. Zürich városában a szocialisták, amelyek mindkét polgári párt ellen küzdöttek, nem voltak képesek listájukat elfogadtatni és mintegy 2000 szavazattal kisebbségben maradtak. Nyolcz polgári képviselőt újra választottak, a 9-ik helyen pótválasztás lesz. A svájci nép 294.873 szavazattal 52.651 ellen elfogadta

alkotmány új pontját, amely a vízi erők kihasználását a szövetség felügyeletének veti alá.

Marokkó. A német konzulátus tolmácsa Laraschban a francia-spanyol rendőrség alkalmazottait gyűlaló szavakkal illette, mert ezek a szultán megfelelő intézkedéseinek engedelmeskedve, a maghzen katonáinak meg akarták akadályozni a városba való belépését. A rendőrség a tolmácsot elfogta, de az megszökött és a német konzulátusra menekült, ahol kiadatását megtagadták. Ezen incidens folytán a diplomáciai testület azt a határozatot hozta, hogy az egyes követségek a parti városokban utasítsák konzulátusait, hogy alkalmazottaik és állampolgáraik a nemzetközi rendőrség tisztjeit és embereit respektálják. A német követség ennél fogva a laraschi konzult felhatalmazta, hogy a tolmácsot adja ki.

Márkus Miksa ünneplése.

Budapest, október 26.

A budapesti újságírók lelkes hangulatu disztribúción ünnepelték tegnap Márkus Miksát, a „Magyar Hírlap” főszerkesztőjét abból az alkalomból, hogy a király udvari tanácsossá nevezte ki.

A bankettet az Otthon kör dísztermében rendezték, amelyet zsufolásig megtöltött az ünneplő közönség.

Pezsgőbontáskor Rákosi Jenő emelkedett szólásra és gyönyörű beszédben köszöntötte az ünneplőket.

— At vagyok hatva attól — mondotta — hogy mi egy érdemes ünnepet üllünk és egy érdemet ünneplünk. (Ugy van.) De hajlandó vagyok elfogadni azt is — látva e gyönyörűen tömött asztalokat, — hogy ünneplünk értéke ezekkel az asztalokkal mérésék meg. Ha én most ki akarnám méríteni az én tisztelt és kedves barátomnak, Márkus Miksának érdemeit (Zajos éljenzés), akkor nagyon hosszú beszédet kellene mondanom. De azt tartom: hosszú érdem, rövid beszéd — erre fogok iparkodni. Tisztelt uraim! Szent István király óta (Derültség) csak egy emberrel találkoztam, aki az ő évét vallotta volna arról, hogy a regnum unius linguae imbecile vagy fragile est. Ez az ember a szeb belgrádi színháznak az intendánsa volt, aki azt mondotta nekem egyszer: Könnyű kérem maguknak ebben a szép országban, itt vannak magyarok, vannak ráczok, vannak oláhok, tótok, horvátok, cigányok, van mindenféle, azután vannak pápisták, vannak kálvinisták, lutheránusok, zsidók, görög ó hitűek, görög új hitűek, — itt van sokféleség, van versengés és van élet. Minálunk azonban csupa ráczok vannak (Derültség) hát tespedünk. Őt ugyan meghagytam hitében, de én bizony azt tartom, hogy ilyen országot, ahol a sokféleségek annyira halmozva vannak, nagyon nehéz kormányozni. És ha veszünk azt, hogy az újságíró a lelkivilágot kormányozza, mind e sokféleség lelkivilágához kell, hogy hozzáférjen és amellet kontaktust kell létesítenie és fentartania a nemzeti hagyományval, akkor belátjuk, hogy a magyar újságírónak oly óriási feladattal, annyi nehézséggel kell megküzdnie, mint talán senki másnak a világon. Ha ebben a nehéz küzdelemben az újságíró ki tudja érdemelni társainak becsülését, szeretetét, ki tud válni maguk az újságírók között, az már magában véve nagy dolog, még akkor is, ha arról a külső világ mit sem tud. (Ugy van.) Márkus Miksa nekünk a mi körünkben régi első vezető társunk: primus inter pares. (Lelkes éljenzés.) És nekünk nagy elégtételünkre szolgál, hogy az ő általunk rég ismert érdemei elismerésre keltek a trón részéről és e révén az egész ország előtt ismertek lesznek. Annál értékesebb ez a kitüntetés, mert újságírókat ért, holott tudjuk, hogy ez egyike a legkényesebb mesterségeknek, mert az újságíró egész pályáját a nyilvánosság előtt beretva élen járva, ugyszólván hét kisértés között futja meg. Aki ilyen nehéz viszonyok között állásának, foglalkozásának tiszteletet tud szerezni, elismerést kollégái között, elismerést az ország vezető férfiai között, elismerést a trón részéről, az nekünk büszkeségünk, dicsőségünk. Emelem poharamat Márkus Miksára. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Utána Beöthy Zsolt Szerényit köszöntötte fel, akit az újságírás iránt való hajlam és becsülés hozott az ünneplők körébe.

Gelléri Mór kir. tanácsos, az Otthon alelnöke a megjelent vendégeket üdvözölte meleg szavakkal, akik eljöttek, hogy kivégezzék a maguk részét az ünnepből és ezzel megkoszorúzzák az ünnep fényét és sikerét. (Éljenzés.)

Bárony István, a „Budapesti Közlöny” szerkesztője Márkus Miksát éltette meleg hangu pohárköszöntővel.

Sztorényi József kereskedelemügyi államtitkár a következő beszédet mondotta:

Igen tisztelt Uraim! Az első szó legyen a hála és a köszönet szava azért a kedves figyelemért, amelyet az Otthon tanusított irányomban akkor, amikor erre a mai családi ünnepélyre meghívott, alkalmat adva arra, hogy visszavárásoljam lelkem elé a régmúlt idők emlékeit, azt az időt, amikor még én is tagja voltam annak a czéhnek, amely most egy kiváló tagját ünnepli kartársi szeretettel. S legyen a hála szava azért a kitüntető figyelemért, amelyben az én jóakaró barátom, Beöthy Zsolt részesített. (Éljenzés.) Aki tudja, hogy mily régi keletű az a jóakaró, az a barátság, amelyet irodalmunk felkent apostola irántam tanusított, aki tudja, hogy ez visszavezet csaknem 30 esztendőre, az nem fog csodálkozni azon, ha a jóakaró szemüvegén át nézve pályámat, meg nem érdemelt szeretetteljes szavakkal méltatta működésemet. A visszaemlékezés azon időre, midőn ennek a czéhnek tagja voltam, örömmel tölti el lelkemet nemcsak azért, mert mint Beöthy Zsolt mondotta, az ifjuságra emlékeztet, hanem azért is, mert a legerősebb fejlődés korszakára esett és mert itt tanultam meg azt a kitartó és erős munkát, amely azután egész pályámon végigvezetett. (Éljenzés.) Az az idő a tűzpróba ideje volt, annak a próbának a korszaka, amelyen fokozott mértékben mennek keresztül ma a sajtó munkásai. (Halljuk, halljuk!)

Tisztelt uraim! Visszazongolva arra a negyedszázadnál is hosszabb időre, amely azóta elmúlt és látva azt, hogy milyen hatalmas fejlődésnek indult ezen idő alatt a magyar hírlapirodalom, büszkeséggel tölt el az a tudat, hogy ekkor ennek a czéhnek tagja lehettem. (Éljenzés.) Mai hivatásom körében sokszor a számok tömkelegében kell elmerülnöm s ezért ne csodálkozzanak, ha visszazongolva a régmúlt időkre, most is egy szám jut eszembe, amely talán érdekelné fogja önöket is, mert alig hiszem, hogy sokan volnánk — hiszen mi régiek lassan-lassan kidülünk — akik ezt a fejlődést így számszerűleg ismerjük. (Halljuk, halljuk!) A statisztika, ez a sokat gyűlölt mesterség a hetvenes évek elejéről a magyar újságok példányszámát 15 millióban mutatja ki. Annyi újságot kézbesített 1870-ben Magyarország a posta, s 1906-ban már 164 milliót. Ilyen fejlődést alig mutat más állam hírlapirodalma. Ez egy kulturtörténelmi adat, ez a fejlődés azt mutatja, hogy a magyar nemzet kulturális alapjai is erősödtek. (Igaz, ugy van!) Tisztelt uraim! Az a szolgálat, amelyet a sajtó végez, nekünk, akikre Rákosi Jenő tisztelt barátom az imént — utalva a kormány nehézségeire — rámutatott, gyakran fáj, de a fájó érzés mellett, amelyet itt-ott egy-egy seb támaszt, egyben örömmel is tölt el, mert a fájdalom alapja az egészség, t. i. a sajtó és kulturális fejlődésünk egészséges volta. (Lelkes éljenzés.) Beöthy Zsolt tisztelt barátom az imént utalt arra az örövendes fejlődésre, amely a hatáskörök szétválásában nyilvánul meg a sajtó terén is. Az irodalomtól elvált a hírlapirodalom és a napisajtótól elvált a szakirodalom. Ez a fejlődési procezzus természetes sora. A fejlődési procezzusnak mindig történelmi alapon kell állania és éppen nálunk Magyarországon, ahol a történelmi fejlődéstől való eltérés mindig a sötétségbe való ugrást jelenti, kettős jelentőségű — az az egészséges irány, amely az irodalomnak és a napisajtónak munkáit, bár elváltak egymástól, végeredményben a maga szervezetében, a maga társadalmi alakulásában ismét összekötötte, amint az történetik itt az önök kezében, az Otthonban, ahol együtt vannak az írók és hírlapírók. (Éljenzés és taps.) Ez a történelmi kialakulásnak természetes mozzanata, ezt üdvözölöm most is önök között. És mikor arra kérem önöket, hogy lássák bennem egykori kollégáit, (Éljenzés.) aki nem tért le soha arról a pályájáról, amelyen megindult, ugyanakkor nem népszerűség-keresésből, nem is azért, hogy a czéhbeli összetartozásra appellálva kérem a magam rögs pályáján a czéhbeli szeretet megnyilvánulásait, — mert a kritikát soha nem kerültem, hanem ellenkezőleg provokáltam, — ismételtem, nem népszerűség-keresésből, de az igazság kedvéért állapítom meg, hogy nem tértem le soha arról a pályáról, amelyen megindultam. Hírlapíró voltam és állami, tisztviselői, politikai állásomban is hírlapíró maradtam. (Hosszantartó éljenzés és taps.) Engedjék meg tisztelt uraim, hogy poharamat ennek a történelmi kialakulásnak a vezetőjére, az Otthon írók és hírlapírók körének elnökére, Rákosi Jenőre emelhessem. (Éljenzés és taps.) aki egy személyben egyesíti Magyarországot irodalmát és hírlapirodalmát s egyesíti oly módon, hogy általa szerezte meg Magyarország hírlapirodalma az osztatlan és megvitathatatlan elismerést az ország közvéleményében. Rákosi Jenőt éltetem. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Márkus Miksa emelkedett szólásra. Perczekig tartó éljenzéssel és viharos tapsal köszöntötték a megjelenteket, úgy, hogy alig tudott szóhoz jutni. Beszéde így hangzott:

Kedves barátaim! Tízennyolcz esztendeje annak, hogy néhány évi próbálkozás és a heti lapokban való kalandozás után a napi sajtó munkásai közé szegődtem és tízennyolcz esztendeje annak is — há-

lás szívvel mondom — hogy újságíró társaim szeretetükbe fogadtak. (Éljenzés.) Az első percztől kezdve, hogy lefitem a szerkesztőségi íróasztalhoz, ahol Kálnoki Izor barátom magyarázta meg nekem a borgis kompressz és a garmond durch között levő különbséget, kartársaim részéről csak szeretetben, támogatásban, pártfogásban volt részem. (Éljenzés.) Nem hiszem, hogy volna újságíró, aki annyi előleget kapott volna, mint én. (Derültség.) De nem a kiadótól, hanem saját kartársaimtól és nem készpénzben, hanem annál drágábban és annál is nehezebben megszereshető bajtársi szeretetben és támogatásban. (Tetszés.) S amikor még oly nagy hátrálékban vagyok, amikor még századrészt sem fizetem vissza annak, amit kaptam, szeretetüknek, rokonszenvüknek oly gazdagságával halmoznak el ismét, hogy én, ha a gondviselés bármily hosszúra nyujtaná is életemet, adósuk kell, hogy maradjak mindörökké és nagyon boldog leszek, ha legalább a kamatokat pontosan megfizethetem. (Élénk tetszés és taps.) Tisztelt és kedves barátaim! Kitüntetésem alkalmából nagyon sokfelől értek üdvözlőleveleket és talán felesleges megjegyezni, hogy mindenkinek, aki rám gondolt, hálás szívvel mondom köszönetet. De viszont azt senki sem veheti rossz néven, ha azt mondom, hogy mindazon üdvözlőleveleket közül, amelyek ez alkalomból értek, legbüszkébbé az tett, hogy a magyar hírlapirodalom, a magyar sajtó és a magyar sajtó munkásai oly nagy arányu mértékben nyilvánították meg szeretetüket, hogy az valósággal lesújtott — lesújtott és büszkévé tett, büszkévé, mert egy második nagy kitüntetésnek tekintem. (Lelkes tetszés, éljenzés és taps.) Ő felsége a magyar király, után (Éljen!) aki a hírlapírás terén kifejtett tevékenységemet méltatta, ő felsége a magyar sajtó tüntetett ki és nemcsak kitüntetett, hanem ime, udvari ebédet is ad tiszteletemre. (Élénk tetszés és taps.)

De, igen tisztelt barátaim, keresem ennek az okát. Azt, hogy jó kartárs voltam, hogy mindig azonosítottam magam az újságírókkal. Bocsnátot kérek, hiszen ezt a legközönségesebb önzés parancsolta mindannyiunknak. Hiszen a bankár, ha egyszer milliómossá lett, megengedheti magának azt a luxust, hogy embertársait lenézzé, vagy negligálja. De a sajtó oly óriási hatalom, hogy még az is, aki cselekvő részese, ha bármely pozícióra tett is szert, nagyon okosan teszi, ha jó barátságban marad vele. (Élénk tetszés és taps.) Azt is mondják — olvastam és csak csitálók — hogy jó ember vagyok. Erre meg azt felelem, higgyék el nekem, hogy nem érdemes rossz embernek lenni. (Tetszés.) Nagyon rossz fizet, nagy rizikóval jár, míg ellenben aki embertársainak a lehetőség szerint mindig rendelkezésére áll, igen csekély befektetéssel nagyon kamatozó tőkére tesz szert. (Élénk tetszés.) Ime mindaz, amit jóakaróim érdememül rónak fel, nem egyéb okos önzésnél. De ezt az okos önzést minden kollégámnak, különösen fiatal kollégáimnak utánzásra ajánlom és mindazért a kedvességért, azért a jószágért, melyet most is éreztek velem a legutóbbi időben, cserébe egy jó tanácsot adok: Újságírók törekedjétek arra, hogy jó barátságban legyetek az újságírókkal! (Élénk tetszés és taps.) Hogy ez a nem újságírókra milyen fontos, arról nem is akarok beszélni. (Derültség.)

Én magam egész életem programjává tettem ezt és hál' Istennek, úgy látom, hogy sikerült is ezt a programot keresztülvinni. Igaz, tisztelt barátaim — és itt azután már nem szerénykedem — hogy a magam érdekei mellett sohasem tévesztettem szem elől az összességét sem. Az újságírói szolidaritásnak, az újságírói érvényesülésnek, az újságírói tisztesség és becsület elismerésének és elismertetésének mindig meggyőződéssel teljes és rendithetetlen hirtetője voltam és ma is, amikor már nem azt írják rólam a lapokban, amit oly sokszor írtak kedves jóbarátaim hogy „fiatal, tehetséges hírlapíró”, mikor a fiatalság már elmúlt, amikor a tehetséggel már nem törődik senki, mikor már csak udvari tanácsos vagyok (Derültség) — ma is csak azt hirdethetem, amit 18 éven keresztül tettem: Újságírók tartatok össze, újságírók, legyetek egymással jóbarátságban, nézzétek meg azt, ki a ti mesterségeteknek ellensége, ki a barátja, a barátot támogassátok, az ellenséggel szemben ne ismerjétek kiméletet, ott vágjátok, ahol éritek! (Hosszas viharos tetszés és taps.) Mert ez kötelességetek! Nagy javak vannak a mi őrizetünkre bízva. Akik e javak őrzőinek ellenségei, ellenségei a nemzetnek is, a nemzet ellenségeivel szemben pedig magyar újságíró kiméletet nem ismerhet. (Taps.) Az újságírói szolidaritásnak legrégibb társadalmi megnyilvánulása az Otthon-kör, amelynek tagja vagyok, mióta azt Rákosi Jenő megalapította. (Felkiáltások: Éljen Rákosi!) Az a szeretet, amelylyel ő hozzá, mint fiatal újságíró ösztönösen csatlakoztam, az évek hosszú sorának folyamán s az ő nemes egyéniségének megismerésével, meggyőződésem alapuló bensőségteljes lett. Hódolattal és tisztelettel üdvözölöm őt. (Éljenzés.) Hódolattal és tisztelettel üdvözölöm e kör összes tagjait, mindazokat a barátaimat, akik itt megjelentek, mindazokat, akik, mint az újságírók barátai ide eljöttek. (Éljenzés.) Büszkévé tesz az a tudat, hogy a magyar sajtó

másfélszáz kitűnő tagjának párt- és politikai szempontokat félretevő barátságos összejövetele az én csekély személyemhez fűződik. Bízskévé tesz az a tudat, hogy az újságról szolidaritásnak e nagyszerű megnyilvánulása az én csekély nevemmel van kapcsolatban. (Éljenés.) Emelem poharamat a magyar újságírókra és arra kérem őket, írítsenek velem poharat arra, amiért mi élünk és halunk: a magyar hazára és a magyar újságírás felvirágzására. (Hosszantartó lelkes éljenés, tetszés és taps.)

Szokolay Kornél „Az Újság” szerkesztősége nevében élteti Márkus Miksát.

Rakovszky István, a legfőbb számszék elnöke, Gelléri Móra, az Otthon érdemes alelnökére emeli poharát, Bálint Zoltán műépítész a nem újságíró vendégek nevében köszönti az ünnepeltet. Feld Zsigmond szinigazgató az Otthon elnökére, Rákosi Jenőre emeli poharát.

Faragó Jenő, a „Magyar Hírlap” segédszerkesztője Bér Dezsőnek, az ünnepeltről készített sikerült karikatúráját leplezte le ötletes vers kíséretében:

Szalay Károly, a Lónyay-utcai református főgimnázium tanára az intézet tanári kara nevében köszönti Márkus Miksát, az intézet egykori tanítványát, mostani bízskévét. (Éljenés.)

Dr. Gonda Henrik olvasta föl ezután a beérkezett üdvözlő táviratokat: Táviratilag és levélileg üdvözölték az ünnepeltet: Ambrozovits Dezső, az Alkotmány szerkesztősége, Csergő Hugó, Endrődy Sándor, dr. Fried Vilmos, Hajdu Miklós, Heltai Ferencz, Hevesi József, Kelemen Samu orsz. képviselő, a Magyar Szakírók Egyesülete, Mészáros Imre, az Operaház igazgatója, Návay Lajos, a képviselőház alelnöke, Porzolt Kálmán, Szatmári Mór orsz. képviselő, id. Szinyei József és Ponori Thewrewk István, aki verses köszöntőben üdvözölte Márkus Miksát. Bartha Manó, Malonyai Dezső, Fekete Ignác Florenczből táviratilag menti ki magát és üdvözlő az ünnepeltet, továbbá Rosen Sándor.

Falk Zsigmond lovag Márkus Miksa apját, Márkus Ignácot éltette meleg szavakban.

Márkus Ignác, az ünnepelt édesatyja meghatottan mondott köszönetet a megemlékezésért és Rákosi Jenőre, az Otthon elnökére és a banketten egybesereglett díszes társaságra írtette poharát.

Még számos felkészítő hangzott el és a társaság sokáig maradt együtt emelkedett hangulatban.

A Budapesti Újságírók Egyesülete és a Szakírók Egyesülete Márkus Miksa főszerkesztőhöz üdvözlő táviratokat intéztek.

EGYHÁZAK.

— (A Dunamelléki református egyházkerület) ma, hétfőn délelőtt folytatta tanácskozásait Darányi Ignác főgondnok és Baksay Sándor püspök elnöklésével.

Napirend előtt Benedek Sándor közigazgatási bíró kért szót és szóbalozta a „Ne temere”-ügyet és az elnöklő főgondnoknak e tárgyban a kerületi közgyűlés megnyitására tett kijelentéseit.

Ajánlja a következő határozati javaslat elfogadását:

„A dunamelléki egyházkerület közgyűlése a „Ne temere” kezdetű pápai dekrétum ellen az egyházmegegyek részéről tett indítványokat felterjeszti az egyetemes konventhez, mint az egyházat az egyetemesen érdeklő ügyek elintézésére hivatott hatósághoz, azaz a kérelemmel, hogy ez ügy fejleményeit figyelemmel kíséri és netalán szükség esetében a ref. egyház érdekeit képviselni méltóztassék. A főgondnok megnyitók beszédében foglalt kijelentéseket addig is megnyugtató tudomásul veszi s ama reményének ad kifejezést, hogy e kérdés békés megoldást fog nyerni.”

A határozati javaslatot — mely előleges meg egyezés tárgya volt — egyhangulag elfogadta a közgyűlés.

Dani Mihály és Takács József kisebb jelentésének elfogadása után Sógor Endre esperes, mint a számszéki bizottság előadója, előterjesztette a Dunamelléki egyházkerületre eső 39.600 korona közigazgatási államsegély felosztását illető javaslatát, amely a konventi határozat értelmében így szól:

A nyolcz egyházmegegye kap egyenkint 3000 koronát, a püspök tiszteletdíja 10.000 korona, míg a többi tisztviseelő kapja a felesleget.

Az államsegély megadása folytán felszabadul a kerületi pénztárnak mintegy 32.000 korona, amelyből 20.000 korona a theologiai és a lelkeszi nyugdíj-alapok javítására fordíttassék.

A javaslatot többek hozzászólása után elfogadták.

A kerület ezután a közigazgatási bizottságba Benedek Sándort választotta meg.

A vasárnapi munkaszünet tárgyában a közgyűlés elhatározta, hogy a kereskedelmi miniszterhez kérvénnyel fordul a teljes, ugynevezett angol mun-

kaszünet behozatala iránt s Léway Lajos előadó javaslatára a konventet is felkéri ily irányu határozat hozatalára.

Néhány kisebb ügy elintézése után a közgyűlést holnapra napolták el.

— (Lelkészelkeltetés.) Vasárnap iktatták be állásába a Deák-téri magyar evangélikus egyház új lelkeszt, Raffay Sándort, s ugyanakkor bucsuzott el hivatott Horváth Sándor, aki csaknem félszázados lelkipásztorkodás után hagyta el állását. A beiktató ünnep alkalmából a hívek teljesen megtöltötték a Deák-téri templomot.

A beiktató ünnepség, amely a reformáció emlékülennepével volt egybekötve, lélekemelő lefolyású volt. Az énekhar nyitotta meg az Erős várunk nekünk az Isten című ájtatos énekkel. Ennek elhangzása után Horváth Sándor, a nyugalomba vonuló ősz lelkeszt két lelkesztársával, Kaczián János esperessel és Raffay Sándorral, az új lelkesztzel az emelvényre lépett és elbucsuzott hivatott. Visszapillantott 47 éves lelkipásztorkodására és belső megnyugvással jelentette ki, hogy mindig Isten igéjét hirdette és a felebaráti szeretet és az ev. egyház intézményeinek ápolása volt mindig a célja. Nagyszerű beszéde végén köszönetet mondott az egyház vezetőinek és az egész gyülekezetnek a szeretet és ragaszkodás számos jeleiért, amelyekkel elhalmozták.

Ezután Kaczián János tartott nagyhatású beiktató beszédet, amelyben a lelkeszt magasztos hivatásáról és kötelességéről szólt. Majd átadta az új lelkesztnek a hivatalos jelvényeket: a templom kulcsát, a szent bibliát és az urvacsora edényeit.

Az énekhar Bruckner Frigyes tanár, karnagy vezetésével előadta ezután Stadler: Mindenható nagy Isten kezdetű szent dalát, miközben Raffay Sándor, az újonnan megválasztott lelkeszt, a szószékre lépett.

Raffay Sándor lelkeszt beköszöntő beszédében Pál apostolnak a rómaiakhoz intézett leveléből (I. fej. 14—17. rész) indult ki. Lelkipásztorkodása alapjáról, feladatáról és céljairól beszélt és fogadalmat tett, hogy az evangéliumi szeretet tanait fogja hirdetni és tüzet éleszt. Megköszönte a megválasztásában megnyilatkozott bizalmat, amelyből erőt merít szent hivatásához. A költői lendületű, szép beszéd mély hatást tett a hívekre, s utána az egész gyülekezet sietett üdvözölni új papját.

Este vacsora volt a Terézvárosi kaszinóban.

— (Huszonnégy lelkeszt fölavatása.) A Kálvintéri református templomban vasárnap délután huszonnégy lelkeszt avattak föl. A huszonnégy lelkeszt a következők: dr. Pruzsinszky Pál budapesti theologiai lelkeszt, Báthory Gábor, dr. Dózsa Sándor és Pataky Dezső halasi tanárok, Makay Sándor gyűjtőfőgáza, Boesos László fülöp-szállási, Hörömpö Ferencz tolnánémedi, Szabó Balázs tétenfai, id. Helteshheimer Henrik ó-szivácsi, Vászárhelyi Pál vukovári, Kozma Andor pöcsmegyeri, Pigaill József szelistei, Arany Dénes mágócsi, Szigeti József csarnotai, Sipos Lajos piskii, Nagy Ferencz veresegházi, Kontra Aladár óbudai, Czuczor János miszlai és Bain Mihály amerikai lelkeszt, valamint Böszörményi Jenő, Tóth József, Izsák Ferencz, Szinok Zoltán és Nagy Dénes fővárosi katekhéta. Az ünnepélyes istentiszteleten, mely a budapesti református egyház sok kiválóságát látta vendégül, a predikációt dr. Székely József szentmártonkai lelkeszt tartotta, míg a fölavatott beszédet Baksay Sándor dunamelléki református püspök mondta.

— (A főváros református segédlelkészei.) A református káplán-elhelyező bizottság vasárnap tartotta ülését Baksay Sándor dunamelléki püspök elnöklése alatt. A bizottság a budapesti Kálvintéri központba Csötönyi Jánost és Fábrián Mihályt nevezte ki segédlelkészeknek. Budára, a Szilágyi Dezső-téri parókiaira Veress Jenőt helyezte. Hitoktató segédlelkészekké Szabó Károlyt, dr. Kovács Istvánt és Takaró Gézát nevezte ki. És végül állandósította az öt fölavatott budapesti katekhétát: Nagy Dénest, Böszörményi Jenőt, Szinok Zoltánt, Izsák Ferenczet és Tóth Istvánt. A bizottság ezután a vidéki egyházak segédlelkészeit helyezte el.

— (Egyházkerületi értekezlet.) A Ref. Dunamelléki Egyházkerület ma este dr. Vécsey Tamás elnöklése alatt egyházi értekezletet tartott a Lónyay-utcai főgimnázium nagytermében, amelyen számos hölgy is megjelent.

Uj gyermekvédő menhely.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, október 25.

Vasárnap délelőtt tartotta alakuló közgyűlést Pécsen a gyermekvédő menhelybizottság. Az alakuló közgyűlésen megjelent gróf Edelsheim-Gyulay Lipót, az Országos Gyermekvédő Liga elnöke, aki magas szárnyalású beszédében rámutatott az állami és társadalmi gyermekvédelem rendeltetésére. A beszéd nagy hatást keltett a nagyszámu hallgatóság körében.

Gyermekkorában kell megmenteni és nevelni az embert az emberiség számára — mondta a szónok — s akik ezzel a kérdéssel foglalkoztak, azt tapasztalták, hogy a jószívűség sugalta jótékonyág — egyének vagy egyetek által gyakorolt tisztán caritativ működés, bármilyen szükséges és nélkülözhetetlen — ugyan sok bajon segít, azonban nem képes a tömegek nyomorát ellensúlyozni. Egy társadalomban, egy államban észrevehető változást és javulást ezen a téren csakis nagy tömegek mentésével lehet elérni. Nagy epidémiák ellen nem elég, ha az egyes már megbetegedett egyéneket ápoljuk és gyógyítjuk, hanem csak úgy tudunk eredményesen védekezni, ha az újabb megbetegedéseknek elejét vesszük. Csakis helyes higiénia, céltudatos praeventiv intézkedésekkel harcolhatunk az emberiség testi és lelki bajai ellen. Ugyanaz áll a gyermekvédelemben is. Bármily jól működjön is a nélkülözhetetlen caritativ rendszer — ki kell ezt egészíteni egy jól megfontolt és erőlesen végrehajtott praeventiv működéssel.

A baj okait kell kutatni és ismerni, hogy annak terjedésével szembeszállhassunk. Ha ama sok testi és lelki betegségeknek — ha a gyermeknyomor — okait kutatjuk, látjuk, hogy majdnem minden egyes esetben a gyermek veszélyeztetését, vagy pusztulását a család hiánya, vagy züllése előzte meg. Alkoholizmus, tuberkulózis, stb. terhelik a gyermeket már születésekor. Rossz élelmezés, túlszűfolt rossz lakások, tudatlanság, elkeseredett, erkölcstelen, sokszor bűnös környezet egész nemzedékek degenerálását okozzák.

Ugyanazon feladata van a gyermekvédelemnek, mint a családnak: a gyermek normális, testi és lelki fejlődését lehetővé tenni, biztosítani. S nem alamizsnát kell adni, hanem kötelességet teljesíteni. Az erősnek kötelessége, hogy a gyengét védje. Sehol sem nélkülözheti a társadalom azt a sok testileg és lelkileg pusztuló emberanyagot, — de Magyarországon különösen nemcsak emberszeretettel, hanem nemzet érdeke diktálja a gyermekvédelmet. Ezt érezte, ezt tudta Széll Kálmán, mikor a nevével ismert gyermekvédelmi törvényt megalkotta. Ez nemcsak emberszeretetének, hanem hazafiságának is legjobb bizonyítéka marad.

Ezt tudja Andrassy Gyula, a midőn fejleszteti és támogatja a gyermekvédelmet. Életbe lépett ezen törvénnyel az állami és egy új társadalmi gyermekvédelem rendszere. Állami és társadalmi — mert a két faktor együttműködésében van a rendszer ereje és fontossága. Államnak és társadalomnak együtt kell működniök. Nemesak az állam tekintélyét, hanem a társadalom szívének liktetését is kell érezni!

A szónok ezután ismertette az országos bizottság és a menhely-bizottság rendszerét, kiterjeszkedve ezek működésére is. Azután foglalkozott a patronage kérdésével.

A nagyhatású beszéd elhangzása után gróf Széchenyi Aladár elnökhelyettes szólalt fel és a magyarságot pusztító egy-gyermekrendszer elleni küzdelmet sürgette.

Ruffi Pál, az állami gyermekmenhelyek orsz. felügyelője gyermektelepek létesítését ajánlotta az egy-gyermekrendszerrel megmetelyezett községekben, míg Szilágyi Arthur Károly budapesti ügyvéd a büntető novellának a gyermek-bűnösöknek érdekében való reformálását kívánta.

Ezután gróf Benyovszky Móricz baranyamegyei főispán előadta a bizottság létrejvetelének történetét. Ezután az egyes választásokat ejtették meg. A gyűlés üdvözlő táviratot intézett gróf Andrassy Gyula belügyminiszterhez és Széll Kálmán-

hoz. A gyűlésen jelen voltak még: gróf Apponyi Károly tolnamegyei, Erreth János pécsi főispánok, Keszits Kamil baranyamegyei alispán, gróf Apponyi Sándorné, stb. A gyűlés után társasbéd volt, amelyet a pécsi állami gyermekmenhely bemutatása követett.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Polgármesterek gyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 26.

A rendezett tanácsú városok polgármesterei ma gyűlésre jöttek össze elodázhatatlan ügyeik megbeszélése végett. A gyűlés eredményeképpen holnap két memorandumot fognak előterjeszteni a kormányhoz. A polgármesterek a gyűlés folyamán leginkább a fizetésrendezéssel és a városok segélyezésével foglalkoztak. A kormány már eleve ismerte a városok, különösen azok tisztviselőinek szorongatott helyzetét és a jövő évi költségvetésbe két millió koronát irányított elő első részletként. Az üléselőzők elhatározták, hogy ezt az összeget helyzetük javítására fogják fordítani. Erre a kormány beleegyezését is egy javaslatban fognák kikérni. A gyűlés lebonyolítását a következők tudósításaink vannak:

A rendezett tanácsú városok polgármestereinek országos egyesülete ma délelőtt tartotta alakuló közgyűlését az Ujváros háza közgyűlési termében, igen élénk részvétel és érdeklődés mellett. A kongresszuson igen sok rendezett tanácsú város megbízottja jelent meg és a képviselőház tagjai közül Szász József, Szontagh Andor és Artim Mihály képviselők. A megjelenteket dr. Szentpáli István közszóntotta és kifejtette, hogy az a sanyaru helyzet, amelyben a vidéki városok szynylódnak, tömörülésre szólította őket. Ennek a tömörülésnek első eredménye az volt, hogy a kormány két millió koronát vett fel a jövő évi költségvetésbe a városok segítésére. Nem annyira segélyösszeg ez, mint inkább rekompenzáció azokért a nagy áldozatokért és szolgálatokért, amiket a városok az állam érdekében teljesítenek. Kifejté után, hogy a régi városi törvény teljesen elavult. Új törvényre van tehát szükség s ennek megszüretése egyik főfeladata lesz a megalakítandó egyesületnek. A sikerhez való teljes reménységgel és egy jobb jövőbe vetett hittel nyitja meg a gyűlést. Tudatja ezután az elnök, hogy eddig 39 város, 57 polgármester, 471 városi tisztviselő és 8 országgyűlési képviselő lépett be az egyesületbe. Ezután megválasztották a tisztikart:

Elnök: dr. Szentpáli István (Miskolc) lett. Alelnökök: Wimmer Imre (Esztergom), Mayer-szky Béla (Nyíregyháza). Titkár: Várhidy Lajos (Budapest). Ügyész: dr. Földváry István (Esztergom). Tanácsstagoknak megválasztották a következőket: dr. Bogdán Zsivkó (Nagykikinda), Csesznák Gyula (Besztercebánya), Debreczeni István (Nagykároly), Folgeus Kornél (Igló), dr. Francisci Lajos (Nagyszombat), Gödry Ferencz (Sepsiszentgyörgy), Hiemesch Ferencz (Brassó), Jankovits Dezső (Eger), Kludik Gyula (Szolnok), dr. Mátyffy Ferencz (Szentés), Wagner Sándor (Losonc), dr. Zádor János (Vác), báró Diószeghy Zsigmond (Zilah), Farkas Jenő (Felsőbánya), Fincziczky Mihály (Ungvár), Marsovszky Árpád (Lugos), Mészáros Károly (Pápa), Dörr Albert (Nagyszében), Perisits Zoltán (Nagybeacsanak), dr. Ugró Gyula (Ujpest), Vécsey Zsigmond (Nagykanizsa). Póttagok: Somossy Béla (Hajduböszörmény), Muzsnay Béla (Hátszeg), Palkovits Emil (Körmöczbánya). A számvizsgáló-bizottság tagjai lettek: Bódogh Lajos (Léva), dr. Makray Mihály (Nagybánya), dr. Ujfalussy Jenő (Csikszereda); póttagok: Eiselt Antal (Kisszében), Schöpp János (Szászsebes) és dr. Sramkó Andor (Brezsnóbánya).

Várhidy Lajos titkár előterjesztette azután a jövő évi költségvetést, amely 9260 korona bevételt és ugyanannyi kiadást tüntet fel. A jövő évi közgyűlés idejének és helyének megállapítását a közgyűlés a tanácsra bízta.

Ezután Os v á t h Andor esztergomi főjegyző bemutatatta azt a terjedelmes memorandumot, amelyet az immár megalakult egyesület legközelebb benyújt a kormányhoz az új városi törvény mielőbb való megalkotása érdekében. A memorandum felöleli mind-

azokat a főbb alapelveket, amelyeket a városok az új törvényben érvényesíteni óhajtanak.

A memorandum rámutat azon sérelmekre, melyek a jelenlegi avult törvény folytán a rendezett tanácsú városokra hárulnak; ezen törvény hatálya alatt hagyni továbbra is a városokat politikailag és gazdaságilag káros volna. Ezért kéri a belügyminiszter, készítsen javaslatot a városok helyzetéről s ezt — a városok véleményének meghallgatásával — terjessze be a törvényhozáshoz, hogy megszűnjék az a sérelmes állapot, hogy a városok a községek elmaradott állapotában maradjanak s hogy miként a törvényhatósági városok a közigazgatás és vagyonkezelés tekintetében egyenesen a belügyminiszternek legyenek alárendelve. Ezért egyes városoknak vissza kell adni törvényhatósági önállóságukat, az exponált vidékeken lévő rendezett tanácsú városok meghagyhatók volnának a vármegyei gyámhatóság alatt, a nem exponált vidékeken lévő azonban vagyonkezelés és közigazgatás dolgában a belügyminiszternek legyenek alárendelve. A memorandum óhajokat tartalmaz az elkészítendő új városi törvény rendelkezéseire nézve, melyek a választandó városi képviselő számára, az ügybeosztásra, tisztviselői kar minősítésére s kinevezésére vonatkoznak. Sérelmes például a rendőrkapitányoknak a főispán részéről történő kinevezése; a rendőrkapitány legyen jogvégeztet; kómikus, hogy a szülész az előjáróság tagjai közt említették a választásoknál, őt a segéd- és kezelőszemélyzet közé kell sorolni. A városi vagyonkezelést új alapokra kell fektetni; a városokat megyei pótdadózás alól fel kell menteni. Reformokra van szükség a szegényügy, számvizsgáló, betegápolás, a magasabb jogi állásba való átlépés megkönnyítése és egyéb fontos városi kérdésekben.

A memorandumhoz hozzászóltak: Basilides Jolsvai, Mayerszky Béla nyiregyházi, Wimmer Imre esztergomi, Folgens Kornél iglói, dr. Ujfalussy Jenő csikszeredai polgármester, akiknek felszólalása után a közgyűlés a memorandumot magáévá tette. A városok segélyezésének és a városi tisztviselők illetményeinek rendezése dolgában a közgyűlés Várhidy Lajos titkár előadása alapján ezen határozatokat hozta:

Két módzat merült fel a városok állami támogatásának módja tekintetében: 1. a rekompenzáció, amely szerint minden város igényt tart kárpótlásra az állami feladatok ellátásáért; 2. a szükséghez mért segítség, például a fedezetlen hiány 50 százalékának az állam részéről való fedezése.

A gyűlés egyik megoldási módot sem fogadta el, hanem a kettőnek összeegyeztetésére törekedvén, kéri fogja a kormányt, hogy az összes városoknak állami feladatok végzéséért járó kárpótlás fele osztassék fel a városok között, a másik fele pedig jusson azoknak a városoknak, amelyeknek 50 százalékánál nagyobb pótdadójuk van, még pedig a pótdadó nagysága szerint. Elhatározta végül a közgyűlés, hogy a városi tisztviselők fizetésrendezése dolgában törvényjavaslat benyújtását fogja kérelmezni a kormánytól. E szerint a városi tisztviselők olyan fizetési osztályokba volnának osztandók, mint a vármegyei tisztviselők s az a törvényjavaslat oly időben lenne tárgyalandó, hogy a jövő év első napján életbeléptethető legyen. Hogy pedig a városok ezt a törvényt végrehajthassák, a jövő évi állami budgetbe felvett két millió koronából megfelelő előleget fognak kérni.

A polgármesterek a mai kongresszuson elfogadott két memorandumot holnap, kedden küldöttségileg nyújtják át gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek. A küldöttség, amelyet dr. Szentpáli kongresszusi elnök fog vezetni, délben gyűlékeznek a központi városházánál.

Nyitra vármegye állandó választmányára elhatározta, hogy a megye közművelődési alapjából 15.000 koronát juttat a Nyitrai emelendő közművelődési ház céljaira.

A fumei „Magyarház”. A fumei tanári kör és működéssel megteremtette a fumei Szabad Lyceum intézményét. A Lyceum működését a jövő hónapban kezdi meg felolvasásokkal. A Lyceum iránt a ma-rendszeres felolvasásokkal. A Lyceum iránt a magyarság körében egyre nagyobb érdeklődés nyilvánul meg mert ezt az intézményt a létesítendő Magyarházzal szeretné kapcsolatba hozni. E tárgyban legközelebb gyűlést hívnak össze, melynek előkészítésére dr. Fest Aladár kir. tan., főgimn. igazgató elnöklésével székesskőrü bizottság alakult.

Latkóczy Imre öngyilkossága.

— Bonczolás a szanatóriumban. —

Budapest, október 26.

Távol tőlünk, egy csöndes stájer helyen, részvétlen emberek bonczasztalra dobtak egy hullát, Latkóczy Imre hulláját. Megállapították, hogy az öngyilkos golyót röpitett az agyába és azonnal meghalt. Ezzel azután lezárultak az akták, amelyek attól a perctől kezdve, hogy Krecsányi detektívönök belépett Latkóczy ajtáján, holt ember dolgait foglalták magukba.

Kicsi fészek Lassnitzhőhe, mellette egy hegyen áll a sárga ház, amelynek a homlokáról messzire ragyog: C u r a n s t a l t — L a s s n i t z h ö h e. Tulajdonképpen tébolyda ez a szanatórium. Lakói paralitikusok, gyógyíthatatlan örültek, csupa olyan ember, akiből sohasem lesz többé hasznos tagja a társadalomnak. Ide szökött a magasállású bűnös és itt végzett önmagával.

A Kuranstaft — Lassnitzhőhe első emeletén, a 17-es számú szobában töltötte élete utolsó éjszakáját a szerencsétlen Latkóczy Imre. Keskeny, kétablakos sarkos szoba. A szoba balszögletében áll a nevezetes ágy, kék paplannal letakarva, új áthuzattal. A szoba ajtaja párnával bélelt, a sarkok kikerítettek, az ablakon rács, a rácsok mögül belobog a sudár, magas fenyőfák zöld lombja. Nyugodt, csöndes kis szoba, egész Lassnitzhőhe, az egész szanatórium és benne ez a kis szoba egyenesen az agyonhajszolt, feldult Latkóczyval való volt: nagyszerűen lehet ott élve eltemetkezni.

Egyetlen-egy nyoma maradt meg Latkóczy öngyilkosságának. Egy kis vércsepp a falon, ami oda-freccsent a tapétára és a vánkosok helye mellett, a vércsepp felett egy egészen kis lyuk, ahonnan hiányzik a tapéta, ahol felperzselődött a tapéta széle és jó mélyen befuródott a browning-revolver héttmilliméteres golyója, miután már átjárta Latkóczy agyát, a bal halántékon keresztül, a jobb halántékon át. Jó mélyen a falban huzódott meg a nevezetes golyó. Nem is tudják kikaparni onnan. Egy kis gipszet tesznek rá, betapasztják és beragasztják tapétával. Azután el lesz tüntetve az öngyilkosság utolsó nyoma is.

Most már kétségtelen, hogy Latkóczy Imre gyilkos szerszámát, a héttmilliméteres browningot Grácban vásárolta. A körülmények megengedik még azt a feltevést is, hogy ha nem is segítették elő, de egyáltalában nem akadályozták meg, hogy a revolvert megvehesse. Pénteken délelőtt járt Grácban Latkóczy Imre. Kisérője a súlyosan idegbeteg embert, akit a mária-grüni szanatóriumban éppen a betegségének súlyossága miatt nem vettek fel, akkor, amikor Lassnitzhőhőre átkísérte, Grácban teljes egy óráig magára hagyta. Ez idő alatt Latkóczy a templomba ment. És a templom mellett van az F. Mayer-féle nagy vaskereskedés. Ott vette Latkóczy a browningot.

Pénteken, éjfélkor történhetett az öngyilkosság. Vacsora után, félkilenczkor ment fel a szobájába Latkóczy Imre. A szanatóriumban való tartózkodásának ideje alatt nagyon nyugodtan viselkedett. Vacsora alatt egy öregebb bécsi úrral, egy paralitikus-sal beszélgetett. Arról kérdezősködött, hogy mióta van a gyógyintézetben, mióta beteg, hogyan telnek el napjaik a betegeknek. Aztán egyszerre, anélkül, hogy valakihez egy szó is szólt volna, felment a szobájába. Egy ápoló utána ment, levetkőztette, lefektette. Mikor kiment, még egyszer visszament az ágyához, megkérdezte, hogy égve hagyja-e a villanyt, mikor azt a választ kapta, hogy hagyja nyitva, kézbe fogta Latkóczy cipőit, az ajtónál még visszafordult és halkán így szólt, természetesen németül:

— Gute Nacht, Excellenz!

Latkóczy Imre halkán és, aminé a szolgálja mondja, nagyon barátságosan viszonzta a köszönés.

— Gute Nacht!

Másfélóráig tarthatott Latkóczy halálra készülődése. Mert tizenegy órakor még egy ápoló benyitott Latkóczyhoz s akkor még ébren volt. Tizenkét órakor történhetett az öngyilkosság. Az, hogy a revolver durranását senki sem hallotta, sem a szomszéd szobákban a betegek, sem a folyosón virrasztó ápolók, onnan van, hogy Latkóczy, vánkosokat tett g

feje fölé, sőt még a paplant is magára huzta, hogy ne hallhassa senki a revolver durranását. Nyilván attól félt, hogyha reszket a keze és ellő, ne akadályozzák meg a véres munkájában. Azonban jól talált. Bal kezével fogta meg a revolvért és a jobb kezével maga fölé huzta a paplant. Így találták meg reggel. A revolver csövét balkezével a bal halántékához szorította és — elsütötte a revolvért. A golyó átjárta az agyát, a jobb halántékán jött ki és a falba fúródott. Latkóczy órák hosszáig feküdt holtan az ágyában, mire megtalálták.

Nyolcz órákor reggel megfogtatott az ápoló Latkóczy szobájának ajtaján. Semmi válasz nem hangzott. Betörte az ajtót. Az ápoló azonnal látta, hogy Latkóczy — halott. Fellármázta az igazgatóságot, az orvosokat, az ápolókat. Az ezután következő dolgok már ismeretesek. Az igazgató sürgönyözött Latkóczy hozzátartozóinak. A holttestet pedig azonnal átszállították a gyógyintézet egy távolabb fekvő dependance-épületébe, a Villa Bergfried-be. Ott boncolták fel, ott öltöztették fel, és ott tették koporsóba.

Latkóczy Imre holttestét a boncolás és öltöztetés után egy fakoporsóba, majd egy érczoporsóba helyezték. Az egészet egy ládába tették és így szállították a vasúthoz. Ma este indítják utnak a holttestet, amely külön waggonban holnap, kedden reggel érkezik Budapestre. Innen azonnal Nyitrára viszik és ott temetik el. Az egész vasárnapot különben dr. Boross Ernő, a Latkóczy-család háziorsosa és a család egy tagja Lassnitzhóhén töltötte, hogy az öngyilkosság következtében szükséges intézkedéseket megtegyék. Latkóczy minden holmiját, minden írását magukhoz vették. Az öngyilkos levelet nem hagyott hátra. A család hozzátartozói most minden erejükkel azon vannak, hogy az utolsó orvosi bizonyítványok és a boncolás eredménye alapján bebizonyítsák, hogy Latkóczy már hosszabb idő óta elmebajos volt. Valószínű, hogy ez alapon meg is szerzik Latkóczy özvegyének a nyugdíját, amelyről Latkóczy a kritikus napokban, a mindenről való lemondás napjaiban, szintén lemondott.

TÁVIRATOK.

A reichsrathi ülése.

Bécs, október 26. A reichsrathi valószínűleg november 17-én kezdi meg tanácskozásait. Ez időpont megválasztására nézve elsősorban az a körülmény volt mérvadó, hogy ő felsége Bécsbe való visszatérése előtt Fiedler és Prasek miniszterek lemondása ügyében döntés aligha várható és hogy a kormány épp úgy, mint a politikai pártok csak az e kérdésben történt döntés után teheti meg előkészületeiket a reichsrathi tárgyalásokra.

A osztrák földhitelintézet kormányzója.

Bécs, október 26. Az osztrák földhitelintézet jelentése szerint a király Tauszig Tivadar lovagot a bank eddigi igazgatóját és helyettes kormányzóját nevezte ki kormányzóknak.

Halálköl Franciaország biborok.

Páris, október 26. Egy Londonból a múlt éjjel érkezett jelentés hírül hozza, hogy Mathieu francia biboros és akadémikus, aki mintegy hat hét előtt az eucharisztikus kongresszuson való részvétel céljából Londonba érkezett, ahol hólyagkö-operációnak kellett magát alávetnie, annyira rosszul van, hogy az orvosok nem biznak felépülésében.

A porosz képviselőház elnöksége.

Berlin, október 26. A képviselőház majdnem egyhangulag újból megválasztotta az eddigi elnökséget.

Uj orosz kölcsön.

Pétervár, október 25. (Saját tudósítónktól.) A Rjecs londoni távirat alapján közli megbízható forrásból, hogy Izvolszki eredményesen tárgyalta az új orosz kölcsönről. A szerződést akkor fogják véglegesen megszövegezni, ha a külügyminiszter visszatért Pétervárra.

A vízmérő órák ügye.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 26.

A rendőrség még most is a legnagyobb titokban folytatja a vízmérő órák ügyében a vizsgálatot. A vizsgálat annyiban haladt előre, hogy Sándor László rendőrkapitány tegnap kihallgatott két mérnököt, kiknek azonban csak szakkerü felvilágosítását kérte ki. Ma nem volt kihallgatás. Ellenben az okiratokat, főképpen pedig az üzleti könyveket és leveleket tanulmányozták. A német nyelvű üzleti levelekben, amelyeket Kunz Ferencz a boroszlói vasgyár igazgatójának, Schreiber urnak írt, különös dolgok vannak. Így Kunz Ferencz hűségesen megírta bennük, hogy miképpen tárgyalta egyes fővárosi tisztviselőkkel. Ir az ajándékokról, amelyeket adott. Némely kisebbrangú tisztviselő körülbelül öt esztendő óta valóságos átalányt húzott.

A könyvekben és levelekben sok ötven, nyolcvan és százkoronás tétel szerepel a fővárosi tisztviselőknek kiosztott ajándék címén. Az ajándékokat szivar, cigaretták, bor, pezsgő, értéktárgy és másféle holmi alakjában is adták, de adtak sokat készpénzben is. Hogy kiknek? A levelek erre a kérdésre is megfelelnek. Egész névsor van bennük. Ott lehet látni Kajlinger Mihály és Buzáth tanácsjegyző nevét is. Kivülök még valami tíz emberét.

Hogy mindez igaz-e, azt a vizsgálat fogja kideríteni. Kétségtelen azonban, hogy ha eddig nem tudta megérteni az ember, hogy egyes szakvélemények miért voltak a kemény hangon megtámadott gyárral mégis kedvezőek, most már hajlandó ezt az ajándékok befolyásának tekinteni. Holnap indul meg újra a főkapitányságon a kihallgatás sora. Beidézték valakit, aki alaposan van informálva mindenről s adatai hitelesek és igen érdekesek lehetnek. Néhány nap múlva valószínűleg nyilvánosságra kerül minden s alighanem nagy és kellemetlen meglepetést fog kelteni.

A „Budapesti vízmérő-óra társaság Kunz F. cég” ma egy nyilatkozatot küldött be hozzánk, amelyben a következők közlését kéri:

A nagy port felvert „vesztegetési” ügynek, amelynek titkos rugóit gyanítjuk, előzménye az, hogy egy még 1903-ban elbocsátott hivatalnokunk, cégfőnökünknek több, 7 és 8 évvel ezelőtt keltezett levelét és levélmásolatát eisajátítva, velünk először zsarolásokat kísérelt meg és miután ezek nem sikerültek, ellenünk hamis vádakot emelt a fővárosnál. Ez mintegy 8—9 hónappal ezelőtt történt és a megindított eljárás fogja kideríteni, hogy a feljelentés mért nyugodott mindaddig. Hogy a fővárossal való összeköttetésünk közvetve és közvetlenül a fővárosnak mennyi hasznot hozott, erről szolgáljanak tanulságul a következők:

Ez évi február hó 4-én a főváros elhatározta, hogy az összes, bérben birt vízmérő órát örök áron megveszi. Alulírott cég 4474 darab kiváló minőségű óráért 233,827 korona 75 fillért kért, a Magyar Fém- és Lámpaárú-gyár pedig 4587 óráért 459,310 korona 80 fillért. A város velünk alkudozásokba bocsátkozott, aminek eredményeképpen mi számánkból 3100 koronát engedtünk, a lámpagyárnak pedig csekélyebb értékű óráért a mi egységáraink fölött 10 százalékot engedélyeztek, de így is 177,026 korona 05 fillért tartozott engedni. Ez utóbbi összeget a főváros tehát kizárólagosan a mi ajánlatunk alapján takarította meg. Mivel ugyanakkor a főváros még további 4000 órát is rendelt, 2500-at a lámpagyárnál és 1500-at nálunk, ismét a mi egységáraink alapján, az ezen óráknál megtakarított összeg ismét óriási. Hivalkodás nélkül mondhatjuk ezek után, hogy nincsen a fővárosnak még egy oly szállítója, mely mindig annyira óvta volna a főváros érdekeit, mint mi.

Miért is vesztegettünk volna, vízmérőink minősége kifogástalan, áraink mérsékelték és így nyilvános pályázaton nem vagyunk mellőzhetőek. Minden kifogás felett álló üzletvezetésünk tudatában emelt fölvelelünk így a megindított eljárás befejezése elő, amelyet olyannyira nem hátráltattunk a mi részünkről, hogy üzleti könyveinken kívül magántermészeti feljegyzéseinket is a hatóságok rendelkezésére bocsájtottuk. Reméljük, hogy most már a nagy nyilvánosság is ítélletét a sok port fölvert ügyről annak befejeztéig függőben tartja. Budapesti Vízmérő Betéti Társaság, Kunz F.

UJDONSÁGOK.

Egy király a párbaj ellen.

* * *

A mai társadalom sok belső ellentmondása között legmulatságosabbak és legtökéletesebbek azok a kontrasztok, amelyek a párbajból, mint intézményből fakadnak. Egyszerre muszáj párbajozni és nem szabad. Hogyha nem párbajozom, akkor kilöknek a kaszinóból, elveszik tőlem a tartalékos tiszt portepét, utolsó ember leszek a társadalomban, akiről úgy emlékeznek meg, hogy: „az a fráter!” Hogyha ellenben párbajozom, számon kéri tőlem, hogy mit cselekedtem és becukat. Ha valakinek a tyukszemére lépek s az rám kiált, hogy „maga ügyetlen!” valójában nem haragszom rá, mert hiszen igaza van, csakugyan ügyetlen voltam, de azért föl kell háborodnom, vissza kell feleselnem egészen az utcaj verekedésig és a kétszeri golyóváltásig. Mikor párbajozni megyek, reszket alattam a lábam, mert hiszen, mint minden élő, én is gyáva kutya vagyok, féltem a bőrömet s a legnagyobb önuralom szükséges ahhoz, hogy el ne fussak, amikor hegyes vasakkal szurkálni akarnak és golyókkal lyukasztani akarnak. Az önuralom, a betanult póz ott tart, még magam is azt hiszem, hogy bátor vagyok s amíg a segédek kimérik a lépést, én halálos aggodalommal a szívemben, azt akarom elhitetni a világgal, hogy semmi sem érdekel jobban ebben a pillanatban, mint az, hogy a szivarom jól szelel-e?

Minden erkölcsre, modern haladásra és észszerűségi érvre való tekintet nélkül már csak azért is ki kellene irtani a föld színéről a párbajt, mert ennyi hazugság tapad hozzá. És szinte rejtélynek látszik, hogy miért nem tudta hát a társadalom mégis kiirtani ezt a korcs intézményt? Az ok a legtöbb helyen, majdnem minden országban a hadsereghez vezet. A tisztikar külön, magasabb erkölcsre az igazi rugója ennek, mely ráoktroálja magát a civilizált társadalomra. Addig, amíg a katona becsületkódexe lovagi módon intézi el a férfias differenciákat, a civilizált társadalom sem akar ismerni alacsonyabb fajta becsületet.

A párbajt tehát ott kell irtani, ahol a gyökere van, a hadseregben s a jó szerencse az, hogy itt csakugyan ki lehet irtani. Egyetlenegy határozott rendelet kell hozzá, szigorú utasítás, hogy tiszt nem lehet az, aki buta, kulturembert legyalázó duellumra áll ki embertársával.

Az olasz király legutóbbi rendelete, ha nem is megy el eddig az okos végletig, valami ilyesmit czéloz akkor, amidőn a párbajt megnehezíti és bizonyos előző formákhoz köti a hadseregben. A legfőbb irányadók immár érzik azt az igazságot, amit fentebb mondtunk, de még bennük sincsen meg az a bátorság, hogy ebből levonják a végső következtetéseket.

NAPIREND. Naptár. Kedd, október 27. — Róm, kat.: Szabina. — Prot.: Zolanda. — Görög-ország: okt. 14. Paraskeve. — Zsidó: March 2. — A nap két reggel 6 óra 37 perczkor, nyugszik délután 4 óra 51 perczkor. — A hold két reggel 7 óra 38 perczkor, nyugszik délután 5 óra 38 perczkor.

A horvát miniszter fogad d. u. 4 órákor.
A Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonja rendezés miatt zárva. — Fintal művészek kiállítása az Uránia Kigó-téri szalonjában nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9—12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdaság Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum nyitva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth György múzeum zárva. — A Erzsébet-Múzeum zárva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetem könyvtára nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Ke-

reszkedelmi Múzeum könyvtára nyitva. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtti 9 órától vannak nyitva.

— **Személyi hír.** Ferencz Szalvátor főherceg tegnap délelőtt Bolla százados szárnysegéd és Brudermann altábornagy lovassági felügyelő kíséretében Sopronba érkezett, hogy a tiszti lövészegyesület versenyén résztvegyen. A főherceg a versenyek után visszautazott Bécsbe.

— **A német császár öccse Magyarországon.** Berlinben Henrik porosz herceg elnöke alatt a Német Császári Automobil Club, továbbá a magyar, bajor és osztrák automobilklubok képviselői értekezletet tartottak, amelyben a jövő évi Prinz Heinrich Fahrt utvonalt állapította meg. A német császár öccséről elnevezett társas automobil-kirándulást az értekezlet határozatai alapján a jövő évben a Berlin-Boroszló-Tátralomnic-Budapest- (pihenő nap) Bécs- (pihenő nap) Salzburg-Müncheni utvonalon fogják megtartani. Henrik porosz herceg kiltásba helyezte gróf Zichy Béla Rezsőnek, a Magyar Automobil Club alelnökének, hogy az automobilkirándulás alkalmából Budapestet is meglátogassa. A jövő évben 150 kocsi és 450—500 résztvevőre számítanak az érdekelt klubok. A magyar delegátusok, gróf Zichy Béla Rezső alelnök, Krisztinkovich Béla igazgató és dr. Delmár Tivadar, főként azon igyekeztek, hogy a magyar utvonalt a természeti szépségekben bővelkedő Magas Tátrán keresztül vezessen, ami sikerült is.

— **Királyi kihallgatás.** A király ma délelőtti a budai várpalotában általános kihallgatást tartott, amelyen megjelentek: gróf Cziráky titkos tanácsos neje született Esterházy Mária grófnő palotahölgy, báró Hornig Károly titkos tanácsos, veszprémi püspök, Radnai Farkas beszercebányai püspök, báró Bohus Zsigmond, báró Feilitzsch Artur, gróf Hadik-Barkóczy Endre, dr. Matlekovits Sándor és Tost Gyula titkos tanácsosok, Halász Zsigmond, gróf Szápáry Péter miniszteri tanácsos, gróf Szápáry Tibor osztálytanácsos, kamarások, Csoboth Simon, dr. Dereano István és Vargha Gyula miniszteri tanácsosok, Zsák Hugó nyug. miniszteri tanácsos, dr. Lóczy Lajos a földtani intézet igazgatója, Fitzner János vezérőrnagy, dr. Doleschall Adolf, dr. Katona Lajos, dr. Donáth Gyula, dr. Török Lajos főorvos és dr. Yolland Artur egyetemi tanárok, dr. Sigmund Elek műegyetemi tanár, dr. Rátz István az állatorvosi főiskola tanára, dr. Kunos Ignác a keleti kereskedelmi akadémia igazgatója, Póka Kálmán műszaki tanácsos, Dornyey A. Mihály posta- és táviróigazgató, dr. Knodt Gusztáv és dr. Neuber Ede fő-törzsorvos, báró Wimmersberg Prigyes osztálytanácsos, Bosányi Endre, Baracs Milutin, Horváth Károly, Körösi Henrik, dr. Petri Mór és Szuppán Vilmos királyi tanácsosok, dr. Hédevári Sámuel városi tiszti főorvos, Ligeti Miklós szobrász, Vicenik Antal a szabadalmi hivatal segédhivatalainak igazgatója, Karenovics József magyar államvasuti főellenőr, Kortsák Antal, a Pesti magyar kereskedelmi bank igazgatója, Weisz Miksa, a Dreher-féle sörfőző-részvénytársaság cégvezetője, Kreischer Oszkár főhadnagy, Sneff Emilia tanítóképző-intézet tanár árnája, Guggenberger Marianne zongoratanítónő; együttesen jelentek meg Schindler Ferenc és Petz Kornél magyar államvasuti felügyelők.

— **Magyar nemesség.** A hivatalos lap ma száma közli, hogy a király dr. Németh Dezsőnek, a dunaszerdahelyi járás főszolgabírájának és törvényes utódainak régi magyar nemességük épségben tartásával a benkepatonyai előnevet, Forster Elek uradalmi hérlőnek és törvényes utódainak pedig mezőgazdaság terén szerzett érdemeiért a magyar nemességet gyulakeszi előnévvel adományozta.

— **Uj pénzügyigazgató és pénzügyi tanácsos.** A király Roediger Gyula pénzügyi tanácsos, temesvári pénzügyigazgató-helyettesét, a VII. fizetési osztályban való meghagyása mellett, gyulai pénzügyigazgatóvá nevezte ki. — A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Oltványi Ferenc pénzügyi titkár, dévai pénzügyigazgató-helyettesét a temesvári pénzügyigazgatósághoz való áthelyezése mellett, pénzügyi tanácsossá végleges minőségben kinevezte.

— **Uj kanonokok.** A király kanonokokká nevezte ki Hübnér hidaskuti, Koperniczky övedi plébánosokat és dr. Rott Nándort, a bécsi Pázmáneum felkiigazgatóját.

— **Kinevezések.** A földmivelésügyi miniszter dr. Posevitz Tivadar és dr. Pálffy Mór osztálygeológusokat főgeológusokká, Timkó Imre, dr. Liffa Aurél és dr. Papp Károly I. osztályu geológusokat osztálygeológusokká, dr. Emszt Kálmán vegyész, Gűll Vilmos és dr. László Gábor II. osztályu geológusokat I. osztályu geológusokká nevezte ki.

— **A közös hadsereg köréből.** A király elrendelte, hogy Kettler Brunó altábornagy, az I. hegyi tüzérandár parancsnoka, egészségi okokból előterjesztett kérelmére ezen parancsnokságtól felmentessék.

— **A komáromi Ghyeczy-ünnep.** Komárom vármege főispánja Darányi Ignác földmivelésügyi minisztertől ma a következő táviratot vette:

Egyházkerületi közgyűlésen elnökölni kelletvén, élénk sajnálatomra leleplezési ünnepélyen nem jelenhetek meg, azonban ez nem gátolhat abban, hogy megyénk nagy szülőtte, idvezült Ghyeczy Kálmán fennkölt elnökének és nem muló érdemeinek őszinte hazafiai kegyelettel és tisztelettel ne adózzam. Az ünnepélyen való képviseltetésemmel Ottlik Iván államtitkár biztam meg. Darányi, s. k.

— **Puszi.** A minden törvény és rendszabály ellenére örületes sebességgel száguldó autók bizonnyára több és nagyobb áldozatot is szedtek már, mint amilyenről ez a hír beszámol, hiszen embervér is jelöli a pöfögő szörnyek útját. S ha ez egyszer az újabb áldozatok számát csak egy kedves kis kutya pusztulása növelte is, az elgázolás a főváros egyik legforgalmasabb utcáján történt s éppen olyan áldozatot szedett, amely eddig játszva bánt el ezekkel a gyilkoló csodákkal. A „Puszi” szomorú halálát regisztráljuk, a Pusziét, egyik nagynevű és az ország egyik legelőkelőbb publicisztájának kedvelt kutyáját, amely elválaszthatatlan volt gazdájától s mint annak hű kísérője igen nagy népszerűségnek és sok-sok becéző simogatásnak örvendett. Ugrándozó, öröklé nyugtalan és fürkésző közismert alakja ma véletlenül egy autókerekek alá került s a kedves, vig „Puszi”, se vig, se kedves — nem volt többé. Az ember megszokások rabja, mindig sajnálja, ha egy megszokott, bármily csekély tárgyól is meg kell válnia. Elvesztett gyűrű, valahol elhagyott sétatálcza, vagy ennél is jelentéktelenebb csekélyeségek elvesztése, határozottan igaz és emberi fájdalommal tölt el. Mennyivel igazabb a „Puszi” gazdájának hű kísérőjétől való megválása. Hiszen igaz, csak egy kedves kis kutya volt a „Puszi”, de hűsége, a barátsága, gondtalan vidámsága épp azért pótolhatatlan az emberek között.

— **A pozsonyi új főgimnázium felavatása.** A pozsonyi katolikus főgimnázium új főépületének ma volt ünnepes felavatása, amelyen az egyházi, polgári és katonai hatóságok, továbbá nagyszámu előkelő közönség volt jelen. Az ünnepes felavatás kilenc órákor kezdődött, amikor Komlóssy Ferencz prépost czelebrálása mellett nagymise volt, majd Vasary Kólos hercegprímás megbízásából és képviselésében Komlóssy megáldotta az épületet. Tizenegy órákor a tornaterembe gyűlt össze a diszes közönség, ahol Pirkala Imre tankerületi főigazgató mondott beszédet, amelyben gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszternek az épület létrejötte körül szerzett érdemeit hangsúlyozta, majd a miniszter képviselésében megjelent Bittó Dénes főispánt üdvözölte. Ezután Flórián János állami főmérnök rövid beszéd kíséretében átadta az épületet a főgimnázium igazgatójának. Bittó Dénes főispán a kormány nevében intézett buzdító szavakat a tanárokhöz és az ifjúsághoz. Poliker Károly igazgató elmondotta az épület történetét, Gál Mózes pedig elszavalt az e célra írt ünnepi ódáját. Végezetül Komlóssy Ferencz prépost a hercegprímás képviselésében a vallásos nevelés szükségét hangoztatta és Krausz Vilmos tanár Királyhimmuszának élénklésével az ünnepély véget ért. Délelőtt a Palugyay vendéglőben diszbanket volt, amelyen Apponyi miniszterre mondtak felköszöntőt. Éltették továbbá Pozsony város közönségét, aki e telek ajándékozásával lehetővé tette a kulturális intézmény létrehozását.

— **A ferenczvárosi iskolaszéki választások.** A ferenczvárosi függetlenségi és 48-as párt ma este hét órákor tartotta sajtó helyiségében iskolaszéki tagsági jelölését. A népes gyűlésen Hock János mondott lelkes beszédet. Az értekezlet az iskolaszéki tagsági állásokra dr. Ballagi Aladárt, Gebhard Károlyt és Tompa Antalt jelölte.

— **Halottak napja.** November elsején, a halottak napján az egyetemi ifjúság, mint minden esztendőben, úgy az idén is kivonul a temetőbe megkoszorúzni, virággal hinteni a nemzeti nagyságok sirhantjait. Az ifjúsághoz fog csatlakozni a Kurucz Ifjak Társasága is, amely az egyetemről kikerült ifjakat egyesíti hazafias céljai mögé. A Társaság koszorútesz Kossuth Lajos, gróf Batthyány Lajos, Irányi Dániel, Woronieczky Micziszlav, a Petőfi-család, és Tancsics Mihály sírjára. — Dr. Boda Dezső főkapitány különös intézkedéseket tett, hogy a halottak emlékére november 1-én és 2-án megtartandó gyászünnepélyek alkalmával a köztemetőben a rendfönmaradjon. A köztemető reggeli 7 órától este 7 óráig lesznek nyitva és a testületeknek és egyleteknek csak délután 3 óráig engedik meg a felvonulást. A kerepesi-uti temetőbe a gyalog-közönség november elsején 3—5 óra között csak az első és harmadik kapun juthat be, különben mindkét napon valamennyi kapu nyitva lesz számára. Kocsik csak tizenkét óráig közlekedhetnek a temetőben, ahonnan egy órákor távoznok kell. Kocsikkal az első és harmadik kapun lehet behajtani, a kihajtásnak pedig a második és harmadik kapun kell megtörténnie, de ha a kocsiközlekedés veszélyeztetni a gyalogforgalmat, a rendőrség be fogja tiltani. A rendeletben egyébként igen üdvös, hogy halottak napján a néptömeget ellepelt Köztemető-utról a forgalmat letereli a főkapitány. Nem kevésbé szolgálja a közönség érdekét az az intézkedés sem, amely a temető elől elrendeli az árusátrakat, melyek régebben az egész utvonalt elfoglalva, nagy akadályára voltak a közlekedésnek. A hirdetésmény rendelkezései ellen vétőket kétszáz koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtják. — A kerepesi-uti temető sirhantjai már ünnepi díszben várják november elsejét. Nagyaink nyugóhelyét a székesfőváros megbízásából az Entreprise az ünnepnapra gyászpompával látja el és körülbelül négyezer koronát szavazott meg a költségekre a tanács. Kossuth Lajos és hozzátartozóinak sirbortját dahlák, ősi rózsák, krizanthemok borítják és délszaki növények egész erdeje borítja. Deák Ferencz és Batthyány Lajos mauzóleumát is díszítik már. A főváros elhunyt jeleseinek sírját babérok, örökzöldek állják körül. — A budai királyi várpalota Szent István-templomának kriptájában a József nádor családjának temetője helye, mely egész éven át zárva van, halottak napján nyitva lesz a kegyeletes nagyközönség számára. A sirkápolnában hétfőn reggel 8 órákor Kanter Károly prelátus, udvari apátplébános gyászmisét tart a főhercegi család elhunyt tagjainak lelkiüdvéért.

— **Zeppelin.** Gróf Zeppelin ma délelőtti negyedik órákor pompás időben léghajójával Friedrichshafenben simán felszállt. A kikötőből a ballon a tón keresztül Constanz felé tartott a svájci part mentén. Délután félegy órákor a léghajó ismét Manselba érkezett. — Az Allgemeine Rentenanstalt a Zeppelin-alapra a gyűjtést 5,513.336 márkával zárta.

— **A függetlenségi sajtó szervezkedése.** A vidéki függetlenségi és 48-as párti lapok szerkesztői és kiadótulajdonosai ma délután hat órákor Budapestre értekezletre gyűltek össze. Az értekezleten Sas Ede nagyváradi lapszerkesztő elnökölt. Sas Ede beszéde után Halász Lajos országgyűlési képviselő, lapszerkesztő (Nagyvárad) mondott nagy tetszéssel fogadott beszédet, amelyben kifejtette a szervezkedés szükséges voltát és a kivitel módzatait. Hozzászólottak a kérdéshez: Braun Henrik (Szabadka), Engel Lajos (Szeged), Gombos Ferencz (Kolozsvár), Hubert János (Miskolc), dr. Pandý István (Békéscsaba), Pogány Mihály (Temesvár), dr. Szócs Géza (Lugos), Szudy Elemér (Arad), Tóth Artur (Székesfehérvár), Zima Tibor (Arad) stb. Az értekezlet ezután kimondta a szövetség megalakulását.

— **Uj zsidó templom Budán.** A budai izraelita hitközség előjárósága elhatározta, hogy új templomot épít, de miután a hitközség vagyona erre nem elegendő, a pénzügyminiszterhez folyamodtak, hogy megengedje nekik, a templom mielőbbi felépítésére érdekében, hogy 1000 darab, egyenként 100 korona névértékű 4%-os, évi szelvényekkel ellátott részjegyet bocsájthassanak ki. A pénzügyminiszter az engedélyt megadta és ilyenformán van rá remény, hogy nemsokára új templomuk lesz a budai zsidóknak.

— **Takáts Mihály ünneplése.** Diszes, előkelő társaság ünnepelte ma este a Royal-szálló nagytermében Takáts Mihályt, az Operaház kiváló művészt, abból az alkalomból, hogy fényes pályafutása huszonötödik évfordulójához érkezett s a király a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Takáts Mihály este féltízkor lépett be a terembe, ahol már tisztelői várokoztak rá. Az ünnepelt művészt Günther Antal igazságügyminiszter és neje kísérték, akik tudvalevőleg rokonságban is vannak vele. A társaság azonnal asztalhoz ült. Takátsnak helye Szamosi Elza és Szoyer Ilonka között volt. Ott voltak még: Mészáros Imre igazgató, Alszegehy Kálmán főrendező, az Operaház egész személyzete: a magánművészek, énekesnők, a kórus, a zenekar, a ballet és a technikai személyzet teljes számmal. Ezenkívül a közélet számos előkelősége vett részt a díszlakomán: Márkus József főszereplő, Csajthay Ferencz szerkesztő, Erdős Armand, az „Egyetértés” igazgatója, Polgár József, dr. Tóvölgyi és sokan mások. Az első felköszöntőt Mészáros Imre mondotta Takátsra s a jelen voltak lelkes éljenzése közben átnyújtotta neki a Ferencz József-rend lovagkeresztjét. Váradi Sándor az Operaház művész-személyzete, Szirmay Imre a Király-Színház tagjai nevében mondtak pohárköszöntőket Takátsra. Alszegehy Kálmán főrendező Günther igazságügyminisztert köszöntötte föl, aki válaszában a művészekre és művésznőkre emelte poharát. A társaság a legvidámabb hangulatban éjfél utánig maradt együtt.

— **Szacsavay Imre emlékezete.** Szacsavay Imre vértanu-halálának évfordulóján kegyeletes ünnepélyt rendezett Nagyvárad város közönsége, amelynek Szacsavay Imre volt első népképviselője. Szombaton délelőtt 9 órakor a barátok templomában rekviem volt, melyet Imrik Zoltán plébános czelebrált és amelyen a polgárság nagy számban jelent meg. Élén Riemler Károly polgármesterrel. Este a Rimanóczy-szálló éttermében nagy vacsora volt, amelyen az első felköszöntőt dr. Halász Lajos orsz. képviselő, a Szacsavay-társaság elnöke mondotta, kezében a Szacsavay-serleggel. Felköszöntőket mondtak még: Kiss Dávid, Katona Mihály és Déry János. Az ünnepről Kossuth Ferencz kereskedelmi minisztert táviratban üdvözölték.

— **Művésznövendékek diákasztala.** Az egyetemi ifjúság Menza-Akademikának a mintájára immár a Képzőművészeti Főiskola szegénysorsú növendékei számára is megteremtették a diákasztalt, amelynek egyelőre harmincz fiatal művész kap ingyenesen jó ellátást. A nemes intézmény megalapításának eszméje a főiskola agilis igazgatójától, Várday Szilárdtól eredt, s ő is szerezte meg az ahhoz szükséges pénzt, melynek egyik részét maga az állam, másik részét pedig nemes műpártolók adták. A diákasztal helyisége a Bajza-utcai második számú, Lütz-féle festőmesteriskolában van, ahol tágas terem áll az ifjak rendelkezésére. A Képzőművészeti Főiskola igazgatóság az uton kéri a művészetet kedvelő közönséget, hogy a diákasztal javára szánt legcsekélyebb adományokat is küldjék a cél megjelölésével a főiskola címére: Budapest, Andrásy-ut 71. szám alá.

— **Kétszázötven ember katasztrófiája.** Az utóbbi napokban sürin váltották fel egymást azok a hírek, amelyek tömeges szerencsétlenségekről szóltak. Ma megint kétszázötven halász katasztrófájáról érkezik tudósítás. Újfundland partvidékén történt, ahol minden évben ezer, meg ezer halász van együtt. Az idén igen sok francia halász ment halászni oda. A viharos tengeren azonban a francia halászok közül mintegy kétszázötvenen, többnyire Saint-Maló-ból és a környékéről való férfiak, halálukat lelték. A gázshír mélységes fájdalomt kellett a francia partvidéken, ahol az elpusztult halászok létszámbeesett hozzátartozói valóságos verekedést kezdtek a szerencsés menekültekkel. A verekedésben többen súlyos sérüléseket szenvedtek.

— **Elfogott hajó.** Vincenzből (Angol-Nyugatindia) érkezett távirat szerint a „Lady Kensington” hajót, amely Trinida felé igyekezett, amidőn szélcsendben a vizen vesztegelt, venezuelai hivatalnokok lefoglalták. A legénységet és utasokat börtönbe vették. A trinidadi kormányzó felszólította a carracasi brit követet, hogy vizsgálatot indítson.

— **Polgári iskolai tanárok közgyűlése.** Vasárnap délelőtt több száz főnyi tanárság gyűlt össze a Pedagógium nagytermében, hogy a végleges fizetésrendezés hírére megbeszéljék a tennivalókat. A gyűlésen Sággy Gyula orsz. képviselő elnököt, akit meleg ovációkban részesítettek. A kormányt Mosdóssy Imre tanfelügyelő képviselte. A tanárság egyértelműen megköszönte a kultuszminiszter gondoskodását és csak egyes részletkérdésekben terjesztett elő újabb kívánásokat. Sággy Gyula elnök tartalmas beszéddel nyitotta meg a gyűlést. Mivel ezáltal vezetni először a tanáregyesület gyűlését, köszönetet mond e megtisztelő bizalomért, hogy egyhangulag elnökké választották. Kifejtette, hogy a polgári iskolának a magyar kultúra terén fontos hivatása van. Feladata a nemzet szélesebb rétegeit megnyerni a kultúrának. Célja: a magyar polgári osztályt megteremteni és a magyar kereskedőnek és iparosnak gyakorlati irányban megalapozni műveltségét. Ezekre a célokra sikerrel törekedni csak jól megfizetett kulturális hadsereggel lehet. A legfőbb jó az, hogy a vezető körökben megvan a jóindulat a tanárság iránt. Objektíve meri állítani, hogy nem volt még olyan kormány, amely annyi hivatalnoki osztálynak és a közszolgálat sok egyéb ágának adta meg az őket megillető nagyobb fizetéseket, mint azt a nemzeti kormány cselekedte. Ebben az elmúlt három évben 200 millióval emekék a költségvetést. Kivált Apponyi Albert (Éljenés.) az, aki szinte megkétszerezte már tárczája költségvetési tételét. Ha egyben-másban mégis célt nem érhetünk, az bizonyára nem Apponyin mulott. Apponyihoz hasonlóan Széll Kálmán törekedett a tanárság anyagi helyzetének emelésére. Ezzel évek hosszú sorára be van fejezve minden fizetésemelés. A tanárság számára az a tanácsa, hogy javítást csupán a költségvetés keretében keressenek. Így kérni lehet, hogy az igazgatói pótlékot fizetés jellegével ruházzák fel. Nagyobbra törő kívánásokkal csak a tanárság iránt meglévő szimpátiát tennék kockára. Még egyszer üdvözölve a tanárságot, megnyitotta a gyűlést. (Éljenés.)

Ezután Volenszky Gyula előadó ismertette a minap közzétett költségvetési adatokat, amely szerint 50 tanár és igazgató jut bele a VIII. fizetési osztályba. Az igazgatók 600 korona pótlékkal. A X—VIII. osztályokban való arányos beosztás csak 8—10 év alatt lesz fokozatosan végrehajtva. A haladás feltétlenül megvan, csak a végrehajtás lassu tempója az, amit a középiskolaiak is kifogásolnak. Javasolja mindenekelőtt, hogy a kultuszminiszternek őszinte köszöneteket fejezzék ki azért, amit elérni sikerült; kérjék ezután a végrehajtás gyorsítását. A tanárság érdekében is kéri az igazgatóknak külön státusba való helyezését a VIII., vagy a IX—VIII. fizetési osztályokban fizetés jellegével bíró 600 koronás pótlékuk meghagyásával. Minden egyéb apró kérdés kikapcsolandó, most csak a más jellegű polgári iskolák tanárai számára is kérnének hasonló elbánást. (Éljenés.)

Hozzászólottak még Denszky Lukács, Metzinger Lajos (Kismarton) és Osváth Elemér (Csongrád) és Gugulics Antal, Kovács János (Budapest), Lomosich Tivadar (Temesvár), Feltyóthy László (Ujvidék).

Erre az elnök összegezte a vita eredményét, kimondotta a tanárságnak következő egyhangu határozatát:

1. A rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetét fejezi ki a kultuszminiszternek a végleges fizetésrendezésért. 2. A végrehajtás lassu tempóját kéri azonban kedvezőbbé megváltoztatni. Már a jelen költségvetésben a tanároknak a fizetési osztályokban való megosztását olyan arányban kéri, amely arányban azt a középiskolaiaknál megcselekedték. A végrehajtás ezenkívül a jövőben se maradjon el a középiskolaiak mögött. 3. Az igazgatói külön státusnak kéri olyanszerű létesítését, hogy vagy mindannyian a VIII., vagy a IX. és VIII. fizetési osztályban fizetésjellegű igazgatói pótlékkal foglaljanak helyet. Az így megüresült helyekre a tanárokat oszthatják be a gimnáziumi és reáliskolai tanárokkal analóg arányban és móddal. 4. Kéri még a nem állami tanárok fizetésekiegészítését hasonló tervek szerint kiegészíteni, a másjellegű iskoláktól átvett tanárok szolgálati éveit teljesen beszámítani és a támogatásra érdemes magániskolákat is támogatni.

Még Hortobágyi Antal (Budapest) köszönte meg Sággy Gyulának a közgyűlés vezetését, mire az elnök életteljesével a közgyűlés véget ért.

— **Cseh és német diákok tüntetése.** Prága nyugalmát megint megzavarta a diákok tüntetése. Tegnap délelőtt nagy néptömeg gyűlt egybe a Grábenen, úgy, hogy a rendőrség tizenegy órakor az utvonalat elzárta. Ez idő tájt mintegy ötven német diák diszben a német kaszinóból a Grábenre ért és a rendőrök kordonja előtt tüntetőleg felvonult. A felvonulás másfélóra hosszat tartott. A rendőr-kordon mögött lévő óriási néptömeg ismételtén át akarta szakítani a kordont, úgy, hogy tizenkét óra után a rendőrség kénytelen volt a német diákokat felszólítani a visszavonulásra, mely felszólításnak azonban csak kevesen tettek eleget. A rendőrségnek hosszas fáradozás után sikerült a diákokat visszaszorítani a kaszinóba. A rendőrség most már be akarta zárni annak kapuit, amit azonban a diákok megakadályoztak, sőt újból ki akartak vonulni. Ezt azonban a rendőrség megakadályozta és behatolt az épület kapualjába, ahol diákok és rendőrök közt összetűzésre került a sor, amelyben több rendőr, egy rendőrtisztviselő és két német diák megsebesült. A nagyszámú tömeg izgatottan látta ezeket s erőnek erejével át akart törni a rendőri kordonon, ami nem sikerült. A legváltóságosabb pillanatban három lovasrendőrnek sikerült behatolni a kapualjába és erre bezárhatták a kaput. Időközben tartotta meg a cseh diákság hatóságilag engedélyezett tüntető felvonulását a felállítandó második cseh egyetem érdekében, melynek folyamán incidens nem történt. Délután a Grábenen két diszbeöltözött német diákot ifjakból álló csoport megtámadta, de a rendőröknek sikerült azokat megvédeni. Egy támadót letartóztattak. Este újból egybegyűltek a tüntetők, akiket rendőrök azonban csakhamar szétszórtak és a rendet helyreállították.

— **Orvosnők a választójogért.** A belügyminiszter választójogi tervezete a politikai jogokra aspiráló nők körében óriási felháborodást keltett. Így az orvosnők szívesen tartják, hogy ők, akik ugyanolyan tanulmányokat végeznek, mint a férfi-orvosok, ugyanolyan felelősségteljes munkára szánják életüket, mint férfi-kollégáik, ki legyenek zárva a legfontosabb polgárjogból. Akkor, amidőn a férfiaknak még akkor is lesz választójoguk, ha analfabéták, tilrhetetlen, hogy orvosok, csupán azért, mert nők, ki legyenek abból zárva. Az orvosnők logos felháborodása szóhoz fog jutni azon az értekezleten, melyet folyó 30-án este fél 8 órakor fognak tartani a Társadalmi Múzeum termében (V., Mária Valéria-utca 12.). Az értekezlet előadója: dr. Steinberger Sarolta.

— **Aranylakodalom.** Szinóbányai Kramer Jakab és felesége ma ünnepelték aranylakodalomukat. Az ünnepelők 2000 korons alapítványt tettek a Hirlapírók Nyugdíjintézetének s ezenkívül is körülbelül 20.000 koronát adományoztak jótékony célra. Az ünnepelőket a kiterjedt előkelő családon kívül igen sokan üdvözölték. Személyesen gratuláltak: Chorin Ferencz főrendiházi tag, Surányi József udv. tan., a Pesti Napló főmunkatársa, Sándor Pál orsz. képviselő, Tószögi Freund Ferencz, Vilmos és Salamon, báró Herzog Péter és Mór, Neumann Ármán udv. tan., ruszti Ruszt József, maróti Fürst Bertalan udv. tanácsosok, maróti Fürst László kir. tan., Sarbó Leó, Madarasi Beck Gyula, Földiák Vilmos és Szécsi igazgatók, Simon Jakab, a tőzsde alelnöke és még számosan.

— **Házasságok.** Olaj Jenő, az Első Magyar Általános Biztosító-Társaság tisztviselője folyó hó 25-én, vasárnap délután fél négy órakor vezette oltárhoz a Dohány-utcai izr. templomban Kardos Paulát, Kardos Bernát leányát.

Révai Tibor budapesti importeur eljegyezte Fehér Erzsikét Szegedről.

Berauer Mariskát eljegyezte bicskei Bitskey Géza Kalocsán.

— **Nászajándékok.** jegyzőgyűrik legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerterelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Lövés a gyorsvonatra.** Nagy ijedtség támadt a Fiume felé haladó budapesti gyorsvonaton a susáki vasuti alagut közelében. Az utolsó Pullmann-kocsiba ugyanis eddig ismeretlen merénylő belelőtt. A kocsiban ült többek között Moravék vasuti felügyelő, egy budapesti mérnök és Vajda József, a fiumei kormányzó magántitkára. Sebesülés szerencsére nem történt. A gyorsvonat akadálytalanul folytatta útját. A susáki állomásfőnök nyomban jelentést tett a merénylőről.

— **Öngyilkos amerikai főkonzul.** Szenzációs öngyilkosságot jelent Berlinből tudósítónk: Suas Macfarland amerikai főkonzul tegnap kevéssel Ludvigslust előtt a gyorsvonat egyik elsőosztályú kocsiában agyonlőtte magát. Az öngyilkosság okával nincsenek teljesen tisztában. A konzul már régóta gyógyíthatatlan és gyakran igen nagyon fájdalmas lábbajban szenvedett.

— **A jövő évi országos dalosverseny Kecskeméten.** Az országos magyar daláregyesület kiküldöttéi és Kecskemét városának vezető férfiai jelenlétében tartották meg a jövő évi kecskeméti országos dalosverseny alakuló gyűlését. A kecskeméti pályaudvaron a város lakosságának nagy részvétele mellett fogadták a vendégeket. A városi tanács élén megjelent Kada polgármester, akinek üdvözlő beszédére dr. Bárczy István budapesti polgármester, mint az OMDE. elnöke válaszolt. A polgármester kíséretében érkeztek Lányi Ernő, Jenny József, Sztójánovics Jenő, Göndöcs István, Csehacsék Vilmos, továbbá Ugró Gyula ujbpesti polgármester, dr. Angyal Armand győri főkapitány, Issekutz Aurél Krassó-Szörénymegye alispánja stb. A városi különböző dalegyletek is megjelentek a pályaudvaron és Lányi Ernő hangzatos „Jeligéjére” zendített, mely után megtörtént a bevonulás.

A közgyűlés félhatkor volt Kada Elek polgármester elnöklésével, aki a Budapestről leránduló vezető férfiakat üdvözölte, majd Bárczy István, mint az OMDE. elnöke beszélt és megköszönte a város közönségének lelkes fogadását. Sándor István városi főjegyző bejelentette, hogy Kecskemét városának szeptember havi közgyűlése intézkedett a dalosverseny bizottságának megalakításáról. Eszerint egy hatalmas és alkalmas helyen dalsarnokot építenek és az ország nagyobb városaiban művészi kivitelű plakát fogja hirdetni a dalosversenynek Kecskeméten való megtartását. Kéri az alakuló nagygyűlést, hogy határozza el a dalverseny idejét, amely augusztus 13-ika és 15-iki napjai között három napon át tartatnék. Az intéző bizottság e kérdésben később fog határozni. Bordács Rezső, a városi dalárda elnöke bejelentette, hogy többen ajándékot ajánlottak fel a verseny céljaira. Göndöcs István bejelentette a nagygyűlésnek, hogy három csoportban összesen 35 dalárda, mintegy 2000 dalossal jelentette be részvételét, de kilitás van arra, hogy ennél még sokkal többen fognak Kecskemétre érkezni. Jenny József nagy figyelem között azt az indítványt tette, hogy valami történelmi színjátékot adjanak elő a nép bevonásával. Így legalkalmasabb, ha az „Alpári csatát” vagy „Zoltán fejedelem bukását” adnak elő. Sztójánovics Jenő pártolja Jenny József indítványát és azt azzal toldja meg, hogy a történelmi színjáték előadása szabadban történjék korhű jelmezekben, amely darabhoz a kórust az egybegyűlt 2—3000 dalos szolgálhatná. Ezek a dalosok minden dalversenyen megjelenhetnének. Ez a színjáték nemcsak az ország közönségére volna nagy hatással, de idevonná a nagy külföldet is épp úgy, mint az oberamerikai passziójátékok azt teszik. A közgyűlés frenetikus lelkesedéssel fogadta az eszmét. Az alakuló nagygyűlés után a városi dalárda Kremann Sámuel, a polgári dalkör pedig Szentgály Gyula karnagy vezetésével a városháza előtt szerenádöt rendeztek a vendégek tiszteletére. Este nyolcz órakor ünnepi vacsora volt a Kolossa-éttermeiben, amelyben számos pohárköszöntőt mondtak. A vendégek egy része a ma reggeli gyorsvonattal Budapestre utazott vissza, míg egy csoport Jenny József vezetésével Alpárra és Sziklára rándult.

— **Egy sportember eltűnése.** Sportkörökben ma nem kis meglepetést kelt az a hír, hogy Láng László, a Magyar Testgyakorlók Köre pénztárosa pár nap óta eltűnt a fővárosból. Az eltűnés figyelmet csak akkor keltett, midőn Láng László ifju felesége ma mindenfelé kereste az urát. Így vezették aztán a nyomok egy orfeumi hölgy és a brémai gyorsvonat felé. Láng a Pauncz-féle kézműárugyár városi ügynöke volt. A czégnél ügyeit rendben adta át és szabályszerűen felmondott. Ugy lehet, már Amerika felé viszi a gözös.

— **Temetés pap nélkül.** Vasárnap délután temették el Fiumében Rossi Henrik szobafestőt, aki haldios ágyán megparancsolta, hogy pap a temetésen ne vegyen részt. Temetése alkalmával rendőrök czirkáltak az utvonalon, mert az a hír terjedt el, hogy tüntetés lesz a papok ellen, de tüntetés nem volt. Emilitésre méltó, hogy a most elhunyt Rossi, fia Rossi tanárnak, aki néhány hónap előtt halt meg és szintén megtiltotta, hogy temetésén pap résztvegyen. A különös temetésen közel 2000 ember vett részt, a Bagdíd Cittadina pedig gyászdalokat játszott.

— **Elrontott hadihajó.** Az orosz kormány rendeletére nemrég szállított az angol Vickers és társa czég egy „Rjurik” nevű pánczéloshajót. Erőből most kitűnt, hogy teljesen hasznavehetetlen. Bebizonyosodott, hogy mind a tizenkét ágyu, amelynek a csövei a kis tornyokból oly félelmetesen kandikálnak elő, az ellenségre nézve teljesen veszélytelen, de annál veszélyesebbek magára a hajóra. A próbatűzelések alkalmával mind a hat tüzérségi torony, amelyben 4 tizhüvelykes és 8 nyolczhüvelykes ágyu van elhelyezve, annyira súlygy, hogy a próbalövéseket be kellett szüntetni. Amíg tehát az ágyuk talpzatait ki nem javítják és ellentállóbba nem teszik, addig a „Rjurik” közönséges gözbárkánál többet nem ér. A Vickers-czég képviselője a tengerészeti miniszterium beküldötte hiányos tervrajzokat okolja, míg maga a miniszterium természetesen más véleményen van és mindenben a hajóépítő czéget hibáztatja, amely Japánnak és más államoknak már számos jó csatahajót szállított és csak a „Rjurik” építésénél követett el majdnem helyrehozhatatlan hibákat.

— **Megbüntetett suffragettek.** Három suffragette állt tegnap a londoni törvényeszkék előtt. A vád terhelte őket, hogy ők bocsátották ki a felhívást a parlament megrohanására. A három hölgy neve mrs. Pankhurst, miss Christabel Pankhurst és mrs. Drummond. A bíró, akinek ítéletét nem lehet megfélebbezni, rendkívül szigoruan járt el a vádlott hölgyekkel szemben. Tanuk kihallgatását mellőzte és elutasította azt a kérelmüket is, hogy védőbeszédek előkészítése céljából a tárgyalás elhalasztassék.

— Beszéljenek azonnal, vagy sehogysem — mondotta a bíró.

Erre felemelkedett miss Pankhurst, akit a suffragettek, „Portia” néven szoktak emlegetni és szenvedélyes, egy óráig tartó védőbeszédet mondott. Kijelentette, hogy a kormány és a rendőrbíró már a tárgyalás előtt elhatározták az ő elítélését. Összeesküdtek arra, hogy a tárgyalást elvonják az esküdtbírók elől, mert bármely esküdtbírók bizonyára felmentette volna őket. Az a bíró, aki ennyire megfélekedezik kötelességéről, megérdemelné, hogy ebekkel fűzzék ki a civilizált társaságból. Átszemeltlen ártatlanoknak vallják magukat és ha fogságba kell menniök, akkor szabadságuk visszanyerése után újból arra fognak törekedni, hogy a parlamentet a nők választójogának megadására kényszerítsék. A szónok beszéde közben több ízben heves csuklásba tört ki. A hallgatóság fokozódó izgalommal figyelte a védőbeszédre és tetszését csak nehezen tudta elfojtani. Bennet bíró ezután kihirdette az ítéletet, amely szerint mrs. Pankhurst és mrs. Drummond körülbelül 5—5 ezer, miss Pankhurst pedig 2000 korona értékű óvadékot tartoznak bírói letétbe helyezni, annak biztosítékául, hogy egy éven belül minden ehhez hasonló mozgalmatól tartózkodni fognak. Ellenkező esetben a két asszonyt 3—3 havi, miss Pankhurstot pedig 10 havi fogházbüntetéssel sújtja. Miss Pankhurst azonnal felállt és kijelentette, hogy ők a büntönbüntetést választják. A közönség erre tomboló fetszészajban tört ki, amelyet nem lehetett lecsillapítani, mire a bíró a termet kiűrtette.

— **A fakerti véres bucsu.** A debreczeni csendőrkörület hadbírószázadosa Marjalaki főhadnaggyal ma fejezte be a Fakerten történt vérengzés miatt megindított vizsgálatot. Megállapították, hogy a csendőrök fegyverüket jogosan használták, mert a tömeg kezdte a csendőröket bántalmazni. A törvényszék vádánása Marksteiner és Schleich igaztók le tartóztatását, kik a tömeget a csendőrök ellen fölbujtatták — helybenhagyta.

— **Betörés a templomba.** Szombaton este ismeretlen tettesek betörték az óbudai római katolikus templomba, az ott talált összes perselyeket feltörték s azokból mintegy 30—40 korona aprópénzt elloptak. A rendőrség nyomozza a templomrablót.

— **Megtámadott sztrájkőrök.** Metrik Péter, Bajusz János, Vörös Péter suszterek Temesvárra akartak utazni, az ott tartó czipészsztájk megtörésére. Több czipész erről tudomást szerzett és kisiettek az állomásra a sztrájkőrök után. A Baross-téren találkoztak, hol annyira össze-vissza ütötték őket, hogy a három sztrájkőröt a sérülésével a Rökus-kórházba kellett szállítani.

— **Rablótámadás.** A rétsági rablótámadáshoz hasonló merénylet történt Topuska horvátországi falu határára. A Ganz és társa budapesti czégnek itt egy gyártelepe van. Néhány nap előtt e telepnek két hivatalnokát, Havelkát és Honkét kora reggel kiküldték a Perna falu közelében levő munkástelepre, hogy ott kifizessék a munkásokat. A hivatalnokok, akik kocsin mentek, már a famester erdej házához érkeztek, amikor egy csapat álarozos rabló támadta meg őket. Több lövést tettek az utasokra. A kocsi ijedtében lefordult a bakról. Honke hivatalnok hátába golyó furódott. Havelka, akit egy golyó az arcán könnyebben megsebesített, megragadta a gyeplőt és az erdei házhoz hajtatott. Nála volt a pénz is. Honke a támadás helyén maradt. A rablók a sikertelen támadás után elmenekültek. A szerencsétlen Honke belehalt sebébe. Bár a gyilkosok fejére díjat tűztek ki, még nem akadtak rájuk.

— **Egy nő — polgármester.** Angliában Buckingham grófságban, a székiparáról híres kis Highwycombe városka városi képviselőtestülete a napokban polgármesterré választotta Dove kisasszonyt, a városi iskola egyik tanítónőjét. Miss Dove az első nőnemű polgármester Angliában és megválasztása a nők egyenjogúsítása érdekében megindult mozgalom nagyfokú haladását jelenti. A választás teljesen legális és miss Dove csak a békebírói funkciókat, amelyek szintén a polgármesterre hárulnak, nem fogja teljesíteni.

— **Borbélyinasok jutalmazása.** Koszilkov Márk budapesti borbélymester, aki az országos ipar-egyesület legrégebb tagjai közé tartozott, végrendeletében 6000 koronát hagyományozott az egyesületnek azzal a rendeltetéssel, hogy alapítványt létesítsen borbélyinasok jutalmazására. Az egyesület elhatározta, hogy a nemeslelkű iparos alapítványának kamatjévedelmét minden évben olyan borbélytanulóval adja ki, aki szorgalmával és jó magaviseletével a jutalomra rászolgált.

— **Kaland a levegőben.** A levegő meghódítóinak — ugylátszik — számolniok kell azzal is, hogy a levegő mostani urai, a ragadozó óriási madarak elenséges szemekkel kísérik a léghajósokat. Két léghajósok, a mexikói vezérkar két tisztjének veszedelmes kalandja volt a levegőben. Léggömbjük mintegy nyolczszáz méternyi magasságból szállt át egy alacsony hegyháton, mikor hirtelenül egy csapat keselyű röppent föl egy szikláról és egyenest a léghajónak tartott. A szél a két léghajóst a keselyűk felé hajtotta, úgy, hogy elkerülésükre gondolni se lehetett. Az amerikai kondor rendkívül erős, amellet veszedelmes állat s a léghajósok ezért jobban szerették volna, ha az összeapást kikerülhetik. A keselyűk körüllébegették a ballont és elnyujtott kiáltást hallattak. A léghajósok erre homokzsákokat dobtak ki a léghajóból, mire ez mintegy ötszáz lábnyira esett alá s a keselyűket így messze maguk fölött hagyták. Egyik keselyű azonban a léggömb uán szállott s csörével és karmaival komolyan kezdte ostromolni. Az egyik tiszt késsel odakusztott a kötelekhez, azzal a szándékkal, hogy az állatot, mely csörével a léggömb zárókészülékéhez tapadt, ártalmatlanná tegye, mielőtt még sikerülne neki abban kárt tennie. Alighogy észrevette a kondor ellenségének közeledését, kerekét oldott s károgyva a léggömb másik oldalára támadt. Bizony jótanácsra nagy szükség lett volna. Lövésre gondolni se lehetett, mert hiszen a kondort a léggömbtől alig lehetett látni, de meg a golyó a gömböt is találhatta volna s akkor a repüléshez szükséges gáz is eltűnik. Gyors elhatározásra volt szükség, ezért az egyik utas, Maximo Gonzalez hadnagy kapta revolverjét, kötelet kötött a derekára, amelynek másik végét társa a kósárhoz erősítette s óvatosan felkuszott a léggömb kötélnálzatán, míg csak a kondor közelébe nem jutott, aztán lábának támasztékot keresett. Egy jól célzott lövés — és a kondor lecsüggesztett szárnyával a mélybe zuhant, míg a hadnagy szerencsésen ismét a kósárba jutott.

— **Öngyilkos díjnok.** Bakody Taksony, negyvenöt éves kultuszminiszteri napidíjas vasárnap délután a Berzenczey-utca 55. szám alatti lakásán föbelőtte magát. Nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Kémkedő tiszt.** A berlini „Milit.-pol. Korresp.” közlése szerint egy berlini műszaki katonai intézetben legutóbb nagyobb árulásnak jöttek nyomára, amelyet állítólag egy kisebb Balkán-államnak az intézetbe tanulmányi célokból beosztott tisztje követett el. Egy oktató törzstiszt ugyanis a többi között előadást tartott egy rendkívül fontos katonai titokról, egyúttal azonban figyelmeztette hallgatóit a föltétlen titoktartás szükségére. A külföldi tiszt állítólag ezt a titkot eladta egy külföldi államnak, amely erős antagonistaja a német birodalomnak. A rajtakapott külföldi tisztet feltűnés nélkül eltávolították az intézetből. Minden egyéb törvényes megtorlás alkalmazásától eltekintettek és megelégedtek azzal, hogy a tettet, mint alkalmatlan idegent, kiutasítsák az országból. Maga az eset nem jutott teljesen a nyilvánosságra, a különböző német lapok mindamellett nagyobb mozgalmat indítottak abban az irányban, hogy a jövőre ne bocsássanak külföldi tisztet a német katonai akadémiákra.

— **Herzenstein gyilkosa.** Röviden hírt adtunk már arról, hogy Polovnev Herzenstein dumaképviselő meggyilkolásának értelmi szerzője önként jelentkezett a finn bíróság előtt. Polovnev, aki az orosz forradalmi bizottságnak volt egyik tagja, azért szolgáltatta ki önmagát a bíróságnak, hogy hallgatási díj fejében nagyobb összeget zsaroljon ki a forradalmároktól. Polovnev meg is kapta a kikötött összeget és megtagadott minden vallomást a bíróság előtt. Azonban számításaiiban mégis keservesen csalódott, mert a bíróság nem egy pár hónapra ítélte — mint ahogy remélte — hanem, mint egy pétervári távirat jelenti, hat évi kényszer-munkára. A büntetés kiszabásánál a bíróság súlyosbító körülménynek vette Polovnev csökönyös hallgatását, amely által a gyilkosságban résztvevő többi forradalmárok bűnét is magára vállalta. A forradalmi bizottság egyik legkitűnőbb ügyvédjét rendelte ki Polovnev védelmére, de ez mitsem használt. A pár folyamán kiderült, hogy Herzenstein gyilkosai között volt Kazankov is, akinek közreműködésével később Moszkvában meggyilkolták dr. Jollost. A két gyilkosság tehát szoros összefüggésben áll egymással. Sőt az is valószínűnek látszik, hogy Polovnev a gróf Witte elleni nem sikerült merényletben is résztvevett. Mert Polovnev több ízben is jelentkezett a grófnál padló-tisztogatásra, miközben gróf Witte életmódját és a terepet „tanulmányozta”. Egyébként az ügynek teljes felderítése még mindig a jövő titka.

— **Öngyilkos magánhivatalnok.** Ma reggel Forgács Lajos huszonnyolcz éves magánhivatalnok, a Klotild első magyar vegyipar részvénytársaság Mérleg-utca 5. sz. alatti helyiségében agyonlőtte magát. A fiatal tisztviselő, aki az Ó-utca 42. szám alatt lakott, ma reggel fél nyolcz órakor megjelent a hivatalában. Szecső István szolgát leküldötte reggelre. Amikor a szolga visszatért, Forgácsot nem találta a szobákban. Keresésére indult és a félreeső helyen akadt rá. A szájából patakzott a vér. Mellette revolver hevert. A szolga fellármázta a házbelleket, értesítették a rendőrséget, amely megállapította, hogy Forgács a szájába lőtt. Nyomban meghalt. Tettének okát nem tudják. Szorgalmas, szolid életű fiatalember volt. Soha költséges mulatságokban nem vett részt. Hivatalnoktársai azt mondják, hogy az utóbbi napokban heves főfájásról panaszkodott. Levelet nem hagyott hátra. Holtestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Elgázolások.** Tegnap este a 913. számú városi villamos kocsit az Aréna-uton elütötte Stájer János sapkakészítő segédet, aki a fején és az arcán sebesült meg. Stájer a Rókus-kórházba vitték, a kocsivezető ellen a rendőrség vizsgálatot indított. — Vasárnap délelőtt az Andrassy-ut és Vörösmarty-utca sarkán egy postakocsi elütötte Erdélyi Verona cselédleányt és a mellette haladó Herbert Sándor négyéves fiút. A cseléd súlyos zúzódásokat szenvedett. A Rókus-kórházban ápolják. A kis fiút köny-

nyebb sérüléseivel a Vörösmarty-utca 63. számú lakására vitték. — Vasárnap délután a nyugoti pályaudvaron egy vonat elütötte Gacsó János 65 éves napszámot. Gacsó jobb karját a vonat kerekei levágták s a fején és balkarján is súlyos zúzódásokat szenvedett. Életveszélyes sérüléseivel a Rókus-kórházba vitték.

— **Tífusz.** Szabadkán és környékén dühöng a tífuszjárvány. Ludaspusztán egy nap tizenöt megbetegedés történt.

— **Tűzek.** Ó-Budán, a Bécsi-ut 3036. szám alatt levő Dömjén és társa mészégető telepén tegnap leégett egy istálló. A kár 600 korona. — Róth Mihály Murányi-utca 41. szám alatti asztalosműhelyében tűz volt, amelyet a hetedik kerületi tűzörség eloltott.

— **Rablott pénz.** A Pipa-utca 4. szám alatti kávéházba tért be a délután folyamán Risztics Iván bolgár kertész. Mikor meguzsonnázott és fizetni akart, kivette pénzzel duzzadt erszényét; körülbelül 2240 korona lehetett benne. A szemben lévő asztalnál Hofbauer Manó állásnélküli kereskedősegéd sovár szemeket vetett a pénzzel teli erszényre. Egyszerre egy ugrással Risztics és a kávé között termelt, kiragadta a kertész kezéből az erszényt és elrohant. Természetesen üldözni kezdték. Az üldözés közben a tömeg egyre nőtt. Már ezren is lehetnek, amikor a rabló a Bástya-utca 9. számú házába menekült, hol elfogták és bekísérték a közeli kapitányságra. Ott megtalálták nála a 2240 koronát. Hofbauer azt vallotta, hogy a nyomor kényszerítette erre a tetre. A kereskedősegédet a rendőrség tartóztatta.

— **Halálozások.** Öv. Gáger Mihályné, szül. ládházi Spécz Izabella hosszas szenvedés után tegnap hetvenhét éves korában Budapesten elhunyt. Halálát gyermekén, unokáin és dédunokáin kívül nagyszámu rokonság és az ismerősök tágas köre gyászolja. A megboldogult nagyműveltségű urinő a hatvanas és hetvenes években kiváló szerepet játszott a főváros társaséletében. Vendégszerető házában különösen a zenét ápolták nagy előszeretettel és ritka hozzáértéssel. Szalonjában állandóan voltak zeneestélyek, amelyekben gyakran vettek részt olyan hírneves zeneművészek is, mint Liszt Ferenc, Goldmark Károly, Brahms János, Richter János és mások. Volkman Róbert ugyiszólván mindennapos volt a háznál, a Hellmesberger-féle híres bécsi kvartett-társaság pedig rendszeren ott tartotta meg budapesti hangversenyeinek próbáit. Maga a háziasszony is kitűnően zongorázott és nagyon szépen énekelt. Goldmark neki ajánlotta néhány gyönyörű dalát és leveleiben mindig nagyon meleg hangon emlékezett meg azokról az élvezetes művészi estékről, amelyekben Gágerék szalonjában résztvevett. Az elhunyt urinő temetése kedden, délután 3^{1/2} órakor lesz.

Erdélyi Iza e hó 22-én tizenhét éves korában meghalt Nagyszében.

Száhlender Gyula főhercegi uradalmi műépítész negyven éves korában e hó 24-én meghalt Magyaróváron.

Turinban Biancheri, az olasz kamara volt elnöke ma délben meghalt.

Bonyhádi Perczel Ferenc volt hadapród életének 18-ik évében Almadában elhunyt.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Daganatok (rák, sarcoma és egyéb rosszindulatú daganatok) a mellüregekben, hasban vagy a test bármely más részén, melyek bármily okból nem operálhatók, dr. Hönlig Izó Villanygyógyító Intézetben Röntgen-sugarakkal kezelteinek, amire a fájdalmak csökkenése, az esetleg képződő váladék kevesbedése és a daganat kisebbedése sokszor még a legkétségbeesettebb eseteknél is aránylag rövid idő alatt bekövetkezik, amiért is ily esetekben, ha operálni nem lehet, a Röntgen-kúra megkísérélhető.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Az első Petőfi-matiné.

Budapest, október 26.

A nagy magyar költő kultuszának fája dusan rügyezik. A törzsből — a magyar nép lelkéből — a társadalom minden ágába áthat a lelkesedés életadó nedvkeringése és lombokat, virágokat, gyümölcsöket fakaszt. Ezen ujjaéledéshez tartozik a Petőfi-Társaság legújabb program-pontja, a Petőfi-matiné rendezése. Vasárnap délelőtt volt az első matiné, melynek a szerény belépődíjakból befolyó jövedelmét a Petőfi-ház javára fordítják.

A Nemzeti Múzeum díszterme zsúfolásig megtelt előkelő és a magyar irodalomért hevülő közönséggel. A matinét Herczeg Ferenc, a Petőfi-társaság elnöke nyitotta meg szép beszéddel, melyet a következő szavakkal fejezett be: A Petőfi-matiné, melyeknek rendezésére társaságunk kiváló és lelkes magyar művészek közreműködése mellett vállalkozott, a Petőfi-kultuszt szolgálják. A magyar közönség ismerje meg legnagyobb lírikusát, aki egyúttal a világirodalom legnagyobb lángelméje, kövesse tündöklő nyomdokait és merje megérteni és megszeretni erős, kecses, eredeti és kristálytisza egyéniségét. Akkor, csak akkor fog nemzetünknek bőven kamatozni a mesés kincs, melyet Petőfi-ben bir! (Hosszas, lelkes eljenzés.)

Jászai Mari lépett utána a dobogóra és elszavalta Petőfinék nyolcz költeményét átérzve, nagy hatással. A nagy művésznőt perczekig ünnepelelték.

A tudomány- és műgyetem egyesített ének-kara Hackl N. Lajos karmester művészi vezetése mellett három Petőfi-dalt adott elő viharos tetszés mellett. Majd Ferenczi Zoltán jellemrajzát adta Petőfi költészetének. A közönség nagy figyelemmel hallgatta és végül lelkesen megtapsolta.

Raskó Géza, a Királyszínház tagja, Váradi Antalnak „Petőfi a hortobágyon” című hangulatos melodramáját adta elő, melynek Kun László írta a zenéjét. Zongornán Dienzi Oszkár kísérte. A művészeket zajos taps jutalmazta a melodráma pompás tolmácsolásáért.

Ismételt kérésre újból Jászai Mari lépett a közönség elé s Petőfinék még két költeményét adta elő. Ezeknek hatása alatt oszlott szét a matiné dizingvált közönsége.

A legközelebbi matiné a jövő hónapban lesz.

(*) **Opera.** Lohengrin tegnapi előadásán egyes főpontokra ismét másodrendű erőket állítottak és ezzel az Opera igazgatósága olyan hibát követett el, amelyet végre szóvá kell tenni. Nem helyes, hogy vasárnapi előadások alkalmával, amikor a fővárosban delegációs tárgyalások vannak és a színház hemzseg az idegenektől, olyan szereplőket tegyenek első helyre, akik sem hangjuknál, sem művészi kvalitásuknál fogva nem alkalmasak arra, hogy az előadást megfelelő nivóra emeljék. A király szerepét például Ney Bernátra bízták. Ez az énekes régi, kipróbált, becsületes tagja az Opera művészgárdájának és talán kevesen becsülik őt annyira, mint éppen mi. Megbízható, szorgalmas tagja a színháznak, aki soha sem kellemetlenséget, sem nehézséget az igazgatóságnak nem okozott, de aki csak közkatona s nem való a király szerepére, amely kiváló hanganyagot és perfékt előadóképességet követel. Tegnapi fellépése alkalmával is mindvégig korrekt volt, de teljesen hiányzott énekéből és játékából a nemes páthosz és egészen nélkülözni kellett a király nagy zenei követelményeire méltó organumot. Ugyanilyen szerencsétlen volt Mihályi, mint Telramund. Szórol-szóra ismételjük az ő szereplésére vonatkozólag is mindazt, amit Ney Bernátnál elmondunk. Egészen elejtette szerepét Medek kisasszony is, aki Elza szerepében sorra érez-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használati valódi áldás gyomorhajosok-
nak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az elromlott gyomorral
2-3 óra alatt tel.
jelen rendszer hozza
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

Ke
tette
játéka
Loheng
vagot
zeneka

(*)
czimü
után v
szés m
sig me
hangula
Vigszin
pák elő
ünnepe
zött zaj
darabja

Az
nap est
vay A
A régi
tek össz
értés” s
dalmi ti
a diada
gítótárs
a nagy
körülfut
első nót

Zoltán,
vakkal
érett ö
kesztősé
gének a
„Egyetér
Lajos fe
vészi ka
fötte fel
meleg s
tőségét é
gát, hog
a kiadó

Ga
netet mi
dalmi m
bizalom
színházi
láját H
szeinek,
a szép
vívta k

Garv
fektált.
czíval é
szindarab
jó előad
van, min
ják igaz
öket. H
deme. Ez
fogva ter
siker kis

Hege
után V
mondott
B r ó d y
Andor tel
dalom eg
is merre
feljebb cs
Jób, dr. I
ván, A V
az „Egye
ötletekbe
kedő toas
mellett sz
nejét, Be
vésznőjét,
zasságuk

Angol,
KÉS
rüháko
Az orszá
ca h

tette velünk hibáit és hiányait, úgy énekben, mint játékokban. Kiváló művész alakítás egyedül Anthes Lohengrinja volt, akinél hősiesség és férfiasabb lovat alig tudunk elképzelni. Az est fénypontja a zenekar volt: Márkus Dezső vezénylete alatt.

(*) „A pénz.” Garvay Andornak „A pénz” című drámáját a szombat esti nagyszerű bemutató után vasárnap és hétfőn talán még fokozottabb tetszés mellett ismételték meg. Vasárnap este zsúfolásig megtelt a Vigszínház nézőtere s a lázas premiéri hangulatban minden felvonás után a szerzőt és a Vigszínház kiváló művészeit zajosan hívták a lámpák elé. Ma este megismétlődött az előző két este ünnepies képe, mely ugyancsak lelkes kihívások között zajlott le. Minden jel arra mutat, hogy Garvay darabja állandó vonzóereje lesz a színháznak.

Az „Egyetértés” szerkesztősége tegnap, vasárnap este ünnepelte meg belső munkatársának, Garvay Andornak, a Vigszínházban elért írói sikerét. A régi tőzsde ragyogóan átalakított termében jöttek össze Garvay Andor szűkebb kollégái az „Egyetértés” szerkesztőségéből, valamint személyes és irodalmi tisztelői. Eljöttek a Vigszínház művészei is, akik a diadalmas sikernek superlatívuszokat érdemlő segítőitársai voltak. Fél tizenegy óra lehetett, amikor a nagyszámú társaság letelepedett a nagy termet körülfutó fehér asztalnál és a cigány rázendített az első nótára. A harmadik fogásnál felállott dr. Pap Zoltán, az „Egyetértés” főszerkesztője és meleg szavakkal gyönyörűen tolmácsolta a nagy siker felett érzett örömet és a szeretetet, melylyel ő és a szerkesztőség tagjai Garvayhoz vonzódnak. Büszkeségének adott kifejezést, hogy a talentumos szerző az „Egyetértés” belső munkatársa. Ezután Purjesz Lajos felelős szerkesztő a Vigszínház előkelő művészi karát és a Vigszínház igazgatóságát köszöntötte fel. Paludi Miklós, a Vigszínház igazgatója meleg szavakkal éltette az „Egyetértés” szerkesztőségét és kiadóját. Bár Mór büszkének vallja magát, hogy olyan talentumnak, mint Garvay, ő lehet a kiadója.

Garvay Andor meghatóttan mondott köszönetet mindazoknak, akik őt első nagyszabású irodalmi munkájánál szeretetükkel támogatták s akik bizalommal kísérték őt azon az uton, mely a vigszínházi premierhez vezetett. Külön tolmácsolta hálaát Hegedűs Gyulának és a Vigszínház művészeinek, akik lelkesedésükkel megszerezték neki ezt a szép napot, maguknak pedig osztatlan elismerést vívtak ki művészi együttműködésükkel.

Garvay Andor szavaira Hegedűs Gyula reflektált. Megkapó intelligenciájával, fényes elokvenziával és közvetlen hatással fejtette ki nézetét a szindarab és a szerző közötti viszonyról. Szerinte a jó előadásban a szerzőnek legalább is annyi része van, mint a színészeknek. A színészek csak azt tudják igazi művészettel megjátszani, ami megkapja őket. Hogy ez megtörténjék, csupán a szerző érdeme. Ez az érdeme a Garvay darabjának is, ennél fogva természetesnek tartja, hogy az előadást nagy siker kísérte.

Hegedűs Gyula mély és esztétikai értékű beszéde után Vendrei Ferencz, a Vigszínház művésze mondott szellemes, kacagató pohárköszöntőt. Bródy Sándor lelkes elismeréssel adózik Garvay Andor tehetségének. Üdvözlő őt, mint a magyar irodalom egyik riska bátorságu kombattánsát, aki meg is merte és meg is tudta írni azt, amire mások legfeljebb csak gondolni bátoríthatnak. Utána még Bede Jób, dr. Hódy Lajos miniszteri titkár, Bródy István, a Vigszínház rendezője, Guttmann Jakab, az „Egyetértés” tördelője és Déry Gyula mondtak ötletekben s a szerzőt illető elismerésekben bővelkedő toasztokat. A társaság az est során a szerző mellett szívélyesen ünnepelte Hegedűs Gyulát és nejét, Berzétei Ilonát, a Vigszínház kiváló művésznőjét, akik éppen ezen a napon ülték meg házasságuk hetedik évfordulóját. Asztalbontás után vi-

dám hangulatban a hajnali órákig maradt együtt a társaság.

(*) Grasso vendéglátéka. „Juan José”-nek tegnap esti előadásáról nincsen különös mondókánk. Legfeljebb azt a statisztikailag érdekes tümenyét jegyezhetjük fel az utókor számára, hogy a színpadon jóval többen tartózkodtak, mint lent a nézőtérén. És még valamit. Mind a tizenheten, akik ott hemzsegtünk a színházban, mind csak azt a szegény Braggia kisasszonyt sajnáltuk, amiért egy becsület és komoly intellektusnak ilyen komisz komédiákon kell koptatnia a tüdejét, ilyen idegen maszka kell begyömöszölnie a lelkét. Holott finom, fehér kezének gyönyörű mimikája, szemének és szájának intim közlései, azt hisszük, sokkal előkelőbb vállalkozásokra adhatnak neki utlevelet, mint a milyennek a signor Grasso ma esti szicíliai pásztortjátékát néztük. — Ma, hétfőn, úgy látszik, Sudermann néhány vállalkozó szellemű színházlátogatóval többezt vonzott a nézőtérre, mint a tegnap esti előadás. Biztak a szicíliaikban és nem csalódtak bennük. Ez a Grasso, a társulatával együtt, mindent a maga izzó temperamentumához és a népszokásokból eredő sajátosságaihoz transfurmál át. Átformálták természetesen Sudermann is, ami első sorban ennek a szakálás német schöngensteinnek vált előnyére. A legjobb akaratunkkal sem tudtuk a „Pietra fra Pietra” mai előadásában a „Kő kövek között”-re ráismerni, amely ha a legszerencsésebb strukturájú Sudermann dráma is, szicíliai lokalizáltágában mégis drámaibban és valószínűbben hatott. Grasso ma nűanszokban gazdag alakításával lepett meg és Benanti szerepében sok mindent megmagyarázott, amit eddig maga a szerző sem nagyon érthetett. Csaknem szenzációs volt azonban A. Musev, Strutti szerepében. A betörő-csirkefogót annyi ötlettel, finom részletezéssel és ősi gaminséggel ábrázolta ez a rokonszenves színész-talentum, hogy egymaga is expialta azt, amit a szerzőnek nem egykönnyen lehet megbocsátani. A társulat ma különösen összevágó előadást produkált, a tömegjelenségek a legmodernebb színpadoknak is mintául szolgálhatnak. Taps minden fölvonás után bőven volt, ami azonban nemcsak Grassonak és Musconak, nem is csak az előadásnak, hanem a bucsúnak is szólt.

(*) Az Operaház bérbeadása. Egyik napilapunk cikket közölt az Operaház bérbeadásáról. Erre vonatkozólag a Politikai Értesítő illetékes helyéről nyert információ alapján a következőket közli: Az Operaház átvételénél tényleg felmerült az az eszme, vajjon nem volna-e jobb az Operaházat egy minden tekintetben megbízható vállalkozónak bérbeadni. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium erre vonatkozólag meg is bízta Mészáros igazgatót, hogy tanulmányozza a bérbeadás kérdését, különösen a párisi nagy-opera viszonyait, amely ugyancsak bérlő kezében van s tanulmányának eredményéről tegyen jelentést. Mészáros igazgató mindeztideg még semmiféle jelentést nem tett s így valótlán az illető lapnak az a híre, mintha ez ügyben a minisztérium állást foglalt vagy döntött volna.

(*) Filharmonia. A hangversenyek szezonja csak most köszöntött be igazában, hogy megszólalt a hangok versenyének legelőkelőbb szölamája: a Filharmonikus Társaság. Ma rendezte első hangversenyét az érdeklődés és pompa megszokott keretében. A filharmonikusok hangversenyeinek régi látogatói, akiknek valóságos életberendezéséhez tartozott eddig a téli páros vagy páratlan szerdák magasabbrendű zenei élvezete, tulajdonképpen nagy lelki zölkénésen estek ma keresztül: az első hétfői filharmonikus est alkalmából. Ugyanis az Operaház most már szerdán is tart előadást, miáltal a filharmonikusoknak a hétfőhöz kellett pártolniok. Mindez egyébként csak azt jelenti, hogy zenei életünk még szélesebb alapokra terjeszkedik. A mai hangverseny egy modern mesternek az orosz Glauzonownak hetedik szimfóniáját hozta újdonság gyanánt. Ez a francziás elegáncziával meghangszerelt mű a modern zenetchnikának tipikus jelensége. Tematikusan mondanivaló dolgában nem mondható gazdagnak, de ez nem is tartozik czélzatai közé. Amit zínnek és hangulatok tekintetében nyuit, az fölöttébb értékes és figyelemreméltó. Vendégül a nálunk jól ismert, és nagyon

kedvelt Rosenthal Mór zongoraművészt látták ma a filharmonikusok. Gyönyörű elmélyedéssel és tökéletes technikai készséggel tolmácsolta a Scharwenka-féle B-moll hangversenyt. A közönség megkülönböztető melegséggel tapsolta meg szereplését, különösen a második és harmadik tétel után. Ezeket kivül egy Mozart-nyitányt („Szöktetés a szerailból”) és Liszt „Mazepa”-ját hallottuk, Kerner István vezetése mellett: tehát kitünő előadásban.

(*) Hírek a Nemzeti Színházról. Holnap, kedden, negyedszer kerül színre Brieux új színműve, a „Simone”, amelyben ez alkalommal is P. Márkus Emma, Rákosi Szidi, Iványf, Szacsy, Gál, Pethes, Odry, Mihályffy, Gyenes és Hajdu játszanak. Az újdonság e héten pénteken is színre kerül. Szerdára „A társadalom támaszai”, Ibsen színműve van kitűzve a rendez szereposztásban, csütörtökön pedig az új évadban először kerül színre Rákosi Jenő „Szerelmem iskolája” című színműve. Szombaton Csepregy Ferencz legnépszerűbb népszínművét, „A piros bugyelláris” adja elő a Nemzeti Színház. Főbb szerepeiben Rákosi Szidi, V. Molnár Rózi, K. Demjén Mari, Bakó, Gyenes, Rózsahegy, Kovács, Pálffy, Molnár, Bartos és Abonyi fognak játszani. Vasárnap délutánra „A kaméliás hölgy” van kitűzve, P. Márkus Emmával a czimszerepben. Este „A piros bugyelláris” kerül másodszer színre.

(*) Az Akadémia összes ülése. A Magyar Tudományos Akadémia ma este Berzeviczy Albert elnöklésével összes ülést tartott, amelyen Schafarik Ferencz levelező tag mondott emlékbeszédet a négy évvel ezelőtt elhunyt Schmidt Sándor levelező tagról. Schmidt Sándor professzor volt a műegyetemen, ahol az ásványtant és geológiát adta elő. Egyike volt Magyarországnak legképzettebb kristallografusainak és sok magyar származású ásvány megvizsgálása tőle származik. Igen jelentős tudományos írói munkásságot fejtett ki, s ennek elismerésül levelező tagjává választotta az Akadémia. A nagy tetszéssel fogadott emlékbeszéd után Goldzieher Ignác terjesztette elő jelentését az orientalisták XV. nemzetközi kongresszusáról, amely Koppenhágában volt, és amelyen ő képviselte az Akadémiát. A folyó ügyek során az összes ülés elhatározta, hogy a november 23-án tartandó elegendő ülésen fogja betölteni a Than Károly halálával megüresedett al-elnöki széket.

(*) Egressy Gábor és kortársai. November hó elején lesz Egressy Gábornak, a magyar színeszet kimagasló alakjának századik születési évfordulója. Ebből az alkalomból az Országos Színeszet egyesület egy könyvben összegyűjtve kiadja azokat a leveleket, amelyeket nagy íróink és közéleti kitünőségeink, annak idejében Egressy Gáborhoz intéztek. A könyv czime lesz: „Egressy Gábor és kortársai.” Molnár László, a Nemzeti Színház művésze rendezte sajtó alá a könyvet, amely a jövő héten héten már megjelenik a következő tartalommal: Egressy Gábor életrajza. I. Kazinczy Gábor levelei Egressy Gáborhoz (1838—1861). II. Egressy Gábor baráti köre (1839—1840). III. Horváth Boldizsár Egressy Gáborhoz (1842). IV. Egressy és Bajza (1842—1848). V. Petőfi Sándor Egressy Gáborhoz (1847). VI. Egressy Gábor a szabadságharcban. Kossuth Lajos és Nyáry Pál nyílt rendeletei Egressy Gáborhoz (1848). Szemere Bertalan Egressy Gáborhoz (1849). VII. A szabadságharc után. Perczel Mór levele Egressy Gáborhoz (1850). VIII. Arany János levelei Egressy Gáborhoz (1854—1860). IX. Egressy és a kezdő drámaírók (1855). X. Várady Gábor levelei Egressy Gáborhoz (1860—1866). XI. Vahot Imre levelei Egressy Gáborhoz (1860). XII. Egressy Miskolcra (1857). XIII. Paulay Ede levelei Egressy Gáborhoz (1858—1863). XIV. Beöthy Ákos levele Egressy Gáborhoz (1858). XV. Bernáth Gáspár levelei Egressy Gáborhoz (1859—1869). XVI. P. Szathmáry Károly levelei Egressy Gáborhoz (1859—1861). XVII. Tompa Mihály levelei Egressy Gáborhoz (1859—1860). XVIII. Csernátóny Lajos levelei Egressy Gáborhoz (1859—1860). XIX. Rónay Jácint levelei Egressy Gáborhoz (1859—1860). XX. Széni Gusztáv levelei (1859—1860). XXI. Szemere Pál levelei (1859—1860). XXII. Báró Jósika Miklós levelei Egressy Gáborhoz (1859). XXIII. Szemere Miklós levelei Egressy Gáborhoz (1861). XXIV. Szász Károly levelei Egressy Gáborhoz (1863—1863). XXV. Egressy és Radnótfáy Sámuel (1864—1865).

(*) A „Vera Violetta” első jubileuma. Eysler és Stein népszerű operettje, a Vera Violetta, holnap kedden éri meg a Royal Orfeumban a 25-ik előadás jubileumát, amely egyúttal a komoly művészi sikerre törekvő intézetnek első jubiláris előadása lesz.

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
ruházható minden ember finoman és elegánsan
An ország-
Zélinauer Samu elsőrangú
szabásai

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu
mintá gyapjuszövetekből mőték szerint készítik:
finom öltönyt... 21 frtért
nagyon finom prima öltönyt 26

Magyar-utca 6. az emeleti ter. mekben.
Museum-körut és Kossuth Lajos-utca sarkán, mellet

FŐVÁROS.

(Mátray József síremléke. Mátray József volt főv. kerületi előjáró sírja fölé barátai és tisztelői díszes síremléket állítottak. A síremléket, mely hatalmas márványoszlop, rajta az elhunytak bronzba öntött, jól sikerült képével, vasárnap délelőtt leplezték le. Az ünnepélyen az elhunyt családján kívül megjelentek: dr. Bárczy István polgármester, dr. Melly Béla tanácsnok, Eszláry Sándor és Hanvai Sándor előjárók, dr. Déri Ferencz, Rupp László és Szentés Miklós tanácsjegyzők, Vajna Ede, Kintzky Pál és Czibor Gyula fogalmazók, Létay Péter iskolaigazgató, Szilágyi Lajos főmérnök, dr. Demkó Béla tiszti orvos, Bónis István kapitány vezetésével több rendőrségi tisztviselő és még számosan. A síremlék létesítésére alakult bizottság nevében Eszláry Sándor előjáró mondotta az ünnepi beszédet. Az emlékbeszéd után átadta Eszláry a síremléket a családnak, abban a tudatban, hogy az emléket szeretet és kegyelet fogja megőrizni és fentartani. A síremlékre számos koszorút helyeztek.

(Uj magyar. Rockstroh Richárd Gyula, a már 18 év óta Budapesten előnyösen ismert Rockstroh M. W. szénnyagkereskedő cég főnöke letette a magyar honpolgári esküt.

(A Batthyány-téri hid. Az új dunai hid létesítése érdekében vasárnap délelőtt igen látogatott népgyűlést tartottak a budai polgárok a Medve-utcai iskola tornatermében. Dr. Lendl Adolf nyitotta meg a gyűlést, röviden vázolta az összeíróvel célját és az ez ügyben eddig kifejtett működést. A kerületi törvényhatósági bizottsági tagok összesége áll e mozgalom élén s ezért indítványozta, hogy a kerületi értekezlet elnökét, Rupp Zsigmond udvari tanácsost kériék fel a népgyűlés vezetésére és a kerület orsz. képviselőjét, dr. Németh Imrét, a tárgy és az emlékirat előadására. Rupp Zsigmond üdvözölte a megjelenteket, mire Németh Imre terjedelmesen ismertette a kormányhoz benyújtandó emlékiratot, amelyben kifejtik, hogy a második kerület elmaradottsága főként abban is áll okát, hogy eddig nem volt kellő összeköttetés a pesti oldal részével és ha most a kormány a Lánchíd elzárását elrendelné, teljesen lesújtaná a vizivárost, melynek pedig az volna a hivatása, hogy a pesti jobb módú közönségnek lakóhelyül szolgáljon. Különösen a Fő-utcai részek fogják a Lánchíd elzárását szenvedni. Lehetetlennek tartja, hogy a kormány a régi hidat elzárja, anélkül, hogy kellő pótlásról gondolkodjék. Két és fél millió koronára tehető az a kár, amely a Lánchíd elzárásával a közönséget érné; ehhez még hozzá kell venni az idővesztést, amelyet a közlekedő közönség az által szenvedne, hogy célját csak kerülő uton érhetné el. A Lánchíd átalakítása 6-7 millió koronába kerülne; ennek kétszereséből egy új hidat költsége kerülne ki. (Helyeslés.) Nem kívánja senkisé, hogy az új hid éppen a Batthyány-téren épüljön, sőt a szakértői véleménye szerint a Zoltán- és Géza-utca, irányában volna az új hid helye kijelölendő. Devecis és Palóczy szerint különösen azt a tervet kellene elfogadni. A népgyűlés ezután határozati javaslatot fogadott el, melynek értelmében küldöttséggel járul a kormány elé és kéri fogja, hogy a Dunának a Lánchíd és Margithid között elvonuló szakaszán építsen egy új állandó hidat. Addig pedig, míg ez megépül, függeszse fel a Lánchidnak tervezett átépítését. T. A. body József miniszteri tanácsos örömet fejezte ki azért, hogy a Lipótváros is nagy érdeklődést tanúsított az ügy iránt. A kormányhoz intézendő emlékiratot nyomban közel 500-an írták alá.

(A megfigyelő-osztály megszüntetése. A vallás-és közoktatásügyi minisztérium leirata alapján a tanács intézkedett a megfigyelő elmebeteg-osztály megszüntetésére iránt.

(Fővárosi épületek tűzkárbiztosítása. A mérnöki hivatal azt ajánlotta a tanácsnak, hogy a főváros tulajdonában levő épületeket ne biztosítsa tűzkár ellen biztosító társaságoknál, hanem maga biztosítsa. Kiszámította a mérnöki hivatal, hogy a fővárosnak ez az eljárása kevesebb pénzbe fog kerülni, mintha a biztosító társaságokkal áll összeköttetésben. A tanács ezt az előterjesztést nem tette

magáévá, hanem elhatározta, hogy a biztosítás fedezése iránt nyilvános árlejtést hirdet.

(Uj szeretház. A pesti Chevre Kadisa (szent egyet) tudvalevőleg új, a modern technika minden kellékével felruházott szeretházat létesít gyógyíthatatlan betegek befogadására. A fővárosi tanács most előterjesztést tesz a közgyűlésnek az intézet engedélyezése iránt.

(A vásárcsarnoki iparczikk árusok elhelyezése. A főváros tanácsa elhatározta, hogy a központi vásárcsarnokból kitelepítendő iparczikk árusok elhelyezése céljából a mérnöki hivatal előterjesztése értelmében a Csarnok-téren 10,000 korona költséggel áru-bódékat épít. Eziránt előterjesztést tesz a közgyűlésnek.

(Jótevény alapítvány. Szinóbbányai Kramerer Jakab ma levélben értesítette dr. Bárczy István polgármestert, hogy aranylakodalmi alkalmából 2000 koronás alapítványt létesít, melynek kamatai évenként négy V. kerületi szegény között felosztandó tűzifaszükséglete beszerzése céljából.

Nyilt-tér

rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Fontos

mindenkire nézve, ki mütárgyak iránt érdeklődik Német, Francia, és Olaszországban történt hosszú szabó tartózkodásom alatt oly modern és antike mütárgyakat szerettem be, melyek minden mütárárt lakásában méltó helyet foglalhatnak és melyekre a közönség érdeklődését felhívom. E tárgyak naszajándékoknak különösen alkalmasak.

HEGEDUS ZSIGMOND

Budapest, Andrássy-ut 9. sz.

EGYESÜLETEK.

(—) Dr. Reiner Zsigmond emlékezete. Az Alsó-fehérmegyei Történelmi, Régészeti és Természettudományi Egylet most tartotta XVI. rendes közgyűlést, melynek keretében az egyet muzeumban elhelyezte alapítójának, dr. Reiner Zsigmondnak életnagyságu arcképét. Az emlékbeszédet dr. Ujfalussy József apátkanonok, egyleti ügyvezető elnök mondotta, megemlékezvén az elhunytak az egyet körül szerzett érdemeiről és kulturális munkásságáról. Ugyancsak az ezidei évkönyv is dr. Reiner Zsigmondról emlékezik meg, első helyen hozva annak arcképét és életrajzát.

(—) A Magyarországi Községi- és Körjegyzők Országos Központi Egyesülete Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye székházának közgyűlési termében november hó 7. és a szükséghez képest 8-ik napján délelőtt 9 órakor tartja meg évi rendes közgyűlését. A közgyűlési tárgysorozat főbb pontjai következők: 1. Elnöki jelentés. 2. A m. kir. belügyminiszter urhoz küldendő emlékirat-tervezet bemutatása (95.908). 3. Az Erzsébet királynéről nevezett Országos Segítő-Egyesület alapszabályainak tárgyalása. 4. Uszkay Bálint értekezése a járási hatósági jogkör decentralizációjáról. 5. A számvizsgáló bizottság jelentése az egyet 1907. évi pénztári számadásainak megvizsgálásáról. 6. Ugyancsak jelentése az „Erzsébet jegyzői árvaházalapról” 1907. évi pénztári számadásának megvizsgálásáról. 7. Az 1909. évre szóló költségvetési előirányzat megállapítása és ezzel kapcsolatban intézkedés a hátralevő tagdíjak behajtása iránt. 8. Alapítvány jelleggel nem bíró segítőpénztári tőkék kamatainak felhasználásáról intézkedés. 9. Előterjesztés a községi közigazgatási szakkönyvtárak ügyében. 10. A Veszprém-, Hajdu- és Nógrád vármegyei egyletek indítványa a jegyzők nyugdíjügyének rendezése iránt. 11. A Bihar-, Vas- és több vármegyei jegyzőegyesületek indítványa a jegyzők és segédjegyzők fizetés-rendezése ügyében és segédjegyzői állások rendszeresítése ügyében. 12. A szabolcsvármegyei egylet előterjesztése a szegényügy országos rendezése iránt. 13. A veszprémmegyei egylet megkeresése a katonabeszállásolási pótdadó beszüntetése ügyében. 14. Veszprém- és Torontál vármegyei jegyzőegyleteinek javaslata az 1901. évi XXI. t.-cz. 3. §-ának módosítása iránt. 15. A hajduvármegyei jegyzőegylet indítványa önálló hatáskör nélküli jegyzői állások ügyében. 16. Az udvarhelymegyei egylet indítványa a fegyelmi törvény módosítására nézve. 17. Nagyiküllő vármegyei jegyzőegyletnek indítványa közigazgatási enciklopédia létesítése iránt. 18. A Jásznyakun-Szolnokmegyei egylet indítványa a politikai napilap megindítása iránt. 19. A Zemplén vármegyei jegyzőegylet

indítványa a jegyzők részére kedvezményes vasuti jegy váltására jogosító arcképes igazolványok kiadása iránt.

SPORT.

Budapesti ügetőversenyek.

— Ötödik nap. —

Tegnap végre meglehetősen szamu publikum látogatott ki az Erzsébet királyné-uti pályára, ami a megenyhült időnek és a vasárnapi napnak tudható be. Azonban valami nagy öröme nem telt a fogadóközönségnek az egyes futamokban, mert a vadmelegletek ma ismét egymást érték és a legelnyagoltabb lovak jutottak győzelemhez. A beavattottak jól jártak, mert ők mind lefogadták a teljesen esélytelen lovakat s így csak a türelmes publikum gondolkozhatik busan az oly hirtelen történt formaváltozások felett. A Választmányi-díjat Kontrás S. erős küzdelem után tudta csak megnyerni Gáva előtt, mely többször felvágott s csak így esett el az első-ségtől. A másik érdekesebb futamban pedig az általunk is első helyen jelölt Hauser-istálló Brigadier-je győzött igen izgalmas finish után az amerikai Shady G. ellen. A második futamban tíz ló indult, de ezek közül ötöt diszkvalifikáltak, köztük a másodikikat és a negyediket is.

Részletes eredmény a következő:

I. Tengellezi díj. Díj 1700 korona. Táv 2700 méter. 1. Sharovai ménes King Theses (Ryerson), 2. Perrier, 3. Adi. Futottak még: Marienkäferl I., Lepke, Wellborn, Siess R., Fondor, Dolly, Méltóságos, Cypresse, Dobogó. — Tot.: 10:50. 20:33, 27, 46.

II. Ercsi díj. Díj 1700 korona. Táv 2500 méter. 1. Ifj. Bernrieder J. Vanda (Tulajdonos), 2. Lord Lancolet, 3. Ex libris. Futottak még: Bonnatella, Spullerin, Everl, Czigány S., Et cetera, Ellie Ansel, Peps. — Tot.: 10:125. 20:41, 30, 42.

III. Nádor-díj. Díj 3300 korona. Táv 2600 méter. 1. Hauser L. Brigadier (Tappan), 2. Shady G., 3. Keserves. Futottak még: Samer's, Hansi C., Top Boy, Soci, Ideal, Countesse Caid, Levente, Liselotte. — Tot.: 10:67. 20:46, 44, 67.

IV. Választmányi díj. Díj 4000 korona. Táv 2700 méter. 1. Wienerwaldi ménes Kontrás (Ederer), 2. Gáva, 3. Dongó B. Futottak még: Mailüfterl, Heckenrose, Egeria. — Tot.: 10:31. 20:27, 27.

V. Bélyi díj. Díj 2500 K. Táv 3000 m. 1. Körmenyi ménes Erna (Ryerson), 2. Lord G. 3. Willy Allen. Futottak még: Hugó, Demission, Siess, Cyclonea, Zut. — Tot.: 10:22. 20:28, 42, 129.

VI. Kettesfogatu urkocsiverseny. Díj 3000 K. Táv 6000 m. 1. Comp L. S. Szikra P.—Simandl (br. Sennyey G.). 2. Lotty—Lidia. 3. Atilla—Fényes. Futottak még: Rajókó—Mázos, Fruska—Maba C., Galgóczi—Wachtelkönig, Kohinor—Serenissimus, Czimmer O.—Peti, Turi Tari—Zavieja, Mózes II.—Vendég. — Tot.: 10:58. 20:44, 41, 63.

VII. Kettesfogatu bérkocsiverseny. Díj 600 K. Táv 3000 m. 1. Luczianovics F. (5.) Mostar—Flora. 2. Gyömbér—Luczifer. 3. Labancz—Apollo. Futottak még hét fogat. — Tot.: 10:96. 20:43, 31, 28.

— Hatodik nap. —

Az utolsóelőtti nap programján főszámként a Kaszinó-díj szerepel, melyben nagy mezőny: tizenhat ügető bir még indulási joggal, köztük két amerikai is: Shady G. és Codero. A belföldiek közül jó esélye van Socinak. A mi jelöltünk a díjra Codero, hozzá legközelebb Soci és Shady G.-t várjuk. A Potential-díj 2200 méteres távján jobb háromévesek vehetik fel a küzdelmet egymással. Közülük az első esélyt Heckenrosának adjuk Easter child és Fanny előtt. Némi érdeklődésre tarthat számot az Urkocsis-handicap is, melyben a Sennyey-fogatnak van leg-több esélye a győzelemre hg. Ypsilanti fogata előtt. Jelöltjeink:

- I. Hauser-ist. — Trick
- II. Et cetera—Pepsi
- III. Codero—Soci—Schaafy G.
- IV. Adi—Méltóságos
- V. Heckenrose—Fanny
- VI. Sennyey-fogat—Ypsilanti-fogat.

Bécsi versenyek.

— Hatodik nap. —

Az őszi meeting legjobban díjazott klasszikus versenye, az Ausztria-díj, melyet tavaly a németek Fabula révén vittek el tőlünk, az idén is német ló

Faust győzelmével végződött s így a 100.000 korona megint a németek zsákmánya lett. Az ugyan már kevés vigasztalás, hogy Fantome kedvezőtlen pozícióban volt s a lábába is belegalloppoztak, a lényeges mégis csak az marad, hogy a magyar tenyésztés ismét vereséget szenvedett a németektől. Azt az egyet azonban be kell ismernünk, hogy mégsem oly siralmasan rossz tenyésztésünk, mint ahogy azt az összes szaklapok az egész meeting alatt folyton hangoztatták, mert a nagyklasszisu és eddig még veretlen Festa-csikó csak fejhosszal tudta a győzelmet magához ragadni. A németek ugyan azt mondják, hogy Faustnak rövid volt a táv, de mi épp az ellenkezőjét állíthatjuk, mert a német crack trialát éppen e távon oldotta meg legsikeresebben. A verseny különben is igen gyors iramban folyt le, amit mutat az 1 percz 22 másodperczes idő is. Sokkal nagyobb meglepetés volt azonban Regina imponáló szereplése, mert az Üchtritz-lóval, noha Blades lovagolta, erős küzdelemben kellett Fantome-nak bocsátkoznia, hogy a harmadik helyre utasítsa. Ez az istállójában mindig nagyra tartott kanca ezen teljesítményével csakugyan első klasszisnak bizonyult. Tőff három hosszal lett negyedik. Feltűnő volt Hasznos rossz futása, amire méltóságul csak az szolgálhat, hogy a starttól rosszul került el. Springer báró engedelmével Fantomet Taral lovagolta, de még az ő művészete sem tudta a diadalt az Egyed-színeknek megszerezni.

Sikerült start után Tőff ugrik el elsőnek, de csakhamar leszorítja Vansittart. A távoszlop előtt Faust előretör s átveszi a vezetést, Regina ugyanakkor a közepén nyomul fel, míg Fantome kívülről jön. Igen izgalmas finish következik, melyben Faust megtartja fejhossznyi előnyét, rövid fejhosszal Regina harmadik. Hasznos egy pillanatra sem volt versenyben.

A Nagy őszi akadályversenyt, melyben sem Nugommorv, sem Veronese nem startolt, a legesélyesebb Fairhair nyerte meg két ellenfele ellen.

Meglepetésekben sem volt hiány, mert három versenyben is tizszeres pénzen felül való fizetés. A budapesti meetingen szerencsétlenül járt Baumgartner felgyógyulása után mindjárt az első napon két győzelmet aratott.

Részletes eredmény a következő:

I. Lainzi-díj. Díj 3000 korona. Táv 1800 méter. 1. Gróf Csekonic Gy. Rancon d'un Roy (Baumgartner). 2. Illustra. 3. Arlesienne. Futottak még: Varázs, Savoury, Vosges. Tot.: 10:47, 20:46, 43.

II. Nyeretlen kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Hg. Hohenlohe Heimlich (Baumgartner). 2. Autumn Berry. 3. Kamsin. Futottak még: Golf, Impatience, Biró, Denise, Resina, Galiba, Her Love. Tot.: 10:18, 20:51, 34, 33.

III. Ausztria-díj. Díj 10.000 korona. Táv 1300 méter. 1. Weinberg urak Faust (Shaw). 2. Fantome. 3. Regina. Futottak még: Tőff, Hasznos, Herr Göd, Stixenstein, Hadnagy, Mutabur, Fella, Vansittart. Tot.: 10:18, 20:26, 32, 56.

IV. Eladók handicapje. Díj 2000 korona. Táv 1100 méter. 1. Reeves M. urhölgy Barabás (Guttman). 2. Remény. 3. Petronella. Futottak még: Paula, Gyufa, Sepoy, Palikám, Ismerős, Tilly, Cousin, Gerkrönt. Tot.: 10:109, 20:63, 77, 51.

V. Praterqual-handicap. Díj 5000 korona. Táv 2400 méter. 1. báró Herzog M. Lolo (Gulyás). 2. Bujdosó. 3. Kondor. Futottak még: Bengáli, Furesalegény, Meglio, Bajtárs, Ténsasszony. Tot.: 10:38, 20:29, 36, 52.

VI. Nagy bécsi őszi akadályverseny. Díj 10.000 korona. Táv 6400 méter. 1. Mautner V. Fairhair (Dillon). 2. Koryphäe. 3. Szikra. Tot.: 10:16.

VII. Kétévesek handicapja. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Zangen I. Pengő (Cockeram). 2. Ransom. 3. Pali. Futottak még: Halupsa, Hochschwab, Mirabeau, Revision, Adige, Margit, Juda, Fruska, Lord Darcy, Lotus, Galoubet, Viktória, Cointreau, Rontó Pál, Chrysanthem, Aladin, Armida, Pan, Sternberg, Show me. Tot.: 10:118, 20:88, 397, 215.

— Hetedik nap. —

Az Ausztria-díj után nagyon szürke napja lesz holnap a bécsi Jockey-Clubnak. Majdnem mind nyeretlen- és eladóverseny. A főszámot a 4000 koronás Stadtbahn-handicap képezi, melynek 900 méteres a távja és kétéveseknek van fentartva. Nagy mezőnyre van benne kilátás, mert sok lónak van benne esélye. A nyeret különben is nagyon nehéz megjelölnünk, mert ilyen rövid távú versenyekben rendszeren egy jól sikerült start dönti el a verseny sorát. Még legtöbb bizalmunk Mi ez győzelmében van

Francesco és Dodona előtt. Figyelmet még az I. osztályu eladóverseny és a Nyeretlen kétévesek versenye érdemel. Az előbbiben Faragó, Palóczkirály és Simeon tetszenek, míg az utóbbi Aveline és Autumn Berry formáit hozza előtérbe.

Jelöltjeink:

- I. Gara—Miután
- II. Aveline—Autumn Berry
- III. Palóczkirály—Simeon
- IV. Mi ez—Francesco
- V. Foglalo—Lolo
- VI. Dont care—Pali
- VII. Thames—Julietta.

A ferencvárosiak athletikai viadala.

— FTC.—BTC. 3:1. —

Az év utolsó nagyszabású athletikai viadalát vasárnap rendezte a Ferencvárosi Torna-Club a Thököly-uti pályán és ezen viadal keretében vívta meg fényes eredménnyel revanche-matchét a Budapesti Torna-Clubbal. Elsősorban elismerés illeti a rendező egyesületet azért, hogy atlétáinknak alkalmas adott egy újabb versenyre, dacára annak, hogy kebelében alig van számottevő atléta. A versenyek kiírásánál ugyanis klubjaink rendszeren nem az igazi és általános sportérdeket, hanem első sorban a maguk érdekét tekintik.

A rendező egyesület versenybizottsága, melyben a résztvevő egyesületek tagjai is szerepeltek, a hatalmas programot a legnagyobb szakértelemmel és pontossággal bonyolította le. Csak egyetlen bántó momentuma volt e szép napnak, a Budapesti Athletikai Klub egy csomó nagyon fiatal tagjainak szereplése. A BAK. ugyanis, miután versenynapot nem tudott kitűzni, Budapest székesfőváros vándordíjának rendezésére, melyet 2 angol mértföldes csapatversenyre tűzött ki, a Ferencvárosi T. C.-t kérte fel. A FTC. mint rendező egyesület, a szövetség által jóváhagyott szabályai alapján, nem fogadta el az MTK. nevezését. A Testgyakorlók ebbe belenyugodtak, de a BAK. nem és ezt a közönség előtt azzal demonstrálta, hogy egy csomó apró tagját vonultatta ki a pályára, de a start előtt visszaléptek. Valóban neveléses jelenet volt, egy cseppet sem használ a BAK.-nak.

A viadalon a MAC. tagjai szerepeltek legtöbb sikerrel, megnyervén a két staféta-futást, csapatversenyt, 220 yardos sikfutást, súlydobást és a junior 800 m. versenyt. Közöttük különösen Simon Pál szereplését kell kiemelnünk, kinek startja ma már biztos győzelmet jelent. A két staféta-versenyben nagy hátrányokkal indult, de ezeket a legnagyobb könnyedséggel hozta be. Idén már 21 győzelmet aratott és egyszer sem győzték le. Igen szépen szerepelt Drubina az egy angol mértföldes handicap-gyaloglásban, melyet remek végspurtjával az utolsó métereken nyert meg rekord-idő alatt. A viadal keretében folyt le az FTC.—BTC. revanch-mérkőzés is, melyet fölünyes játék után 3:1 eredménnyel nyert meg az FTC. A viadal részletes eredményei következők:

Ifjúsági versenyek: 100 yardos sikfutás. Négy előfutás után a döntőben: 1. Szabó János (MAFC.) 13 mp. 2. Salgó Sándor (MAFC.). 3. Szendrő Oszkár (BTC.). — Svédgerelyvetés. 1. Mészáros Árpád (BTC.) 41.04 m. 2. Guttman József (III. ker.) 37.91 m. 3. Bayer Henrik (BTC.) 37.85 m. — Fél angol médes futás. 1. Szokolczay Ervin (MAC.) 2 p. 17 mp. — Távolugrás. 1. Fleck Samu (BTC.) 563 czm. 2. Bayer Henrik (BTC.) 554 czm. 3. Kántor Emil (MAC.) 537 czm.

Nemzetközi versenyek. 100 yardos futás (junior). Öt előfutás és két középfutás után a döntőben: 1. Szabó Béla (Debreceni A. A. C.) 11 mp. 2. Szabó János (MAFC.). — Svédgerelyvetés. (Handicap.) 1. Szalay István (BBTE.) 15 m. e. 55 m. 22 czm. 2. Rády József (MAC.) 17 m. e. 54.31 m. 3. Poór Iván (BEAC.) 17 m. e. 53.19 m. 4. Kovács Ödön (DTE.) 10 m. e. 52.52 m. Jó handicap. A scratch Kócán. — Távolugrás. (Junior.) 1. Varga Nándor (BAK.) 571 czm. 2. br. Taxis Egon (MAC.) 564 czm. 3. Kulcsár György (MAC.) 552 czm. — 3×100 m. staféta. 1. MAC. (Simon, Jankovich, Péchy) 34.6 mp. 2. BTC. — Súlydobás. 1. Mudin Imre (MAC.) 12.61 m. 2. Székelyhidy Béla (DAAC.) 11.75 m. 3. Kovács Ödön (DTE.) 10.35 m. — 1 angol médes gyaloglás hdkp. 1. Drubina István (BTC.) scratch 7 p. 28.6 mp. (országos rekord). 2. Szabályár Péter (BSC.) 30 m. e. 3. Friedmann Gy. (BAK.) 130 m. e. — Negyed angol médes handicap. 1. Kelemen A.

(MAFG.) 52.6 mp. 2. Auerbach János (MAC.) 8 m. e. 3. Ladányi Miksa (FTC.) 30 m. e. 4. Rác Jenő (BEAC.) 34 m. e. Jó handicap. — 100 yardos gátfutás (Junior.) 1. Olasz Andor (BEAC.) 18.6 mp. 2. Szabó Béla (DAAC.) 3. Balázs József (BBTE.). — 220 yardos sikfutás. 1. Simon Pál (MAC.) 23.6 mp. 2. Lichtenekert László (Sz. TC.). 3. Wiesner Frigyes (BEAC.) két yarddal nyerve. — Két angol médes sikfutás csapatverseny. (Budapest szfv. vándordíja). 1. Magyar Athletikai Club csapata. Egyéni győztes: Penniger Gusztáv (BTC.) 10 p. 42.2 mp. 2. Becske Kálmán (MAC.). — Staféta-futás. (3×200 m.) 1. Magyar Athletikai Club (Simon, Szokolczay, Szathmár) 1 p. 12.2 mp. 2. BEAC. (Olasz, Wiesner, Rác), 3. BTC.

( ) A melluszó világrekorder Bécsben. Érdekes esemény keretűl fog szolgálni Bécsben a WAC. november 15-iki nemzetközi uszóversenye. Baronyi András (MAC.) Magyarország melluszó bajnoka, aki tudvalevőleg a 200 yardos melluszó világrekordot is tartja, e napon a Rothschild-díj 100 méteres melluszás futamában rekordkísérletet fog tenni, amely minden bizonyonnyal sikerülni is fog. Baronyi a múlt évben ugyane versenyben állított fel 1 percz 24 másodperczcel igen jó osztrák melluszó 100 méteres rekordot, melyet a mostani mesés tréningformája alapján 1 percz 21 másodperczre óhajtott megjavítani, ami e távra újabb világrekordot jelentene. Baronyi startolása mindenesetre a magyar színnek újabb diadalát jelenti.

( ) Bajnoki mérkőzések. MAC.—Törökvis S. E. (2:2). Az első félidőben a MAC. nagy fölünyel dolgozik és Krempels és Kelemen révén egy-egy goalt ért el, míg a Törökvis javára egy hands miatt megítélt tizenegyest Horvát a kapu fölé rugja. Félidő 2:0 a MAC. javára. A második félidőben ugyan csak a MAC. kezd erősebben támadni, később azonban a MAC. kifáradt csapatával szemben a Törökvis jut állandó fölünybe és ezt a fölünyt meg is tartja végig. A folytonos támadásban az első goalt Nyilas, a másodikat a 38-ik perczben Pejtsik csinálja. A Hölgy-utcai pályán nagy, de tulhangos közönség előtt lefolyt mérkőzést Schubert Ernő (MUE.) bírta vezette. Előzőleg a II. csapatok küzdelmében a MAC. II. győzött 5:4 arányban.

Fővárosi Torna-Club—Ujpesti Torna-Egyesület 3:1. Bíró: Minder Frigyes. Előzőleg a II. csapatok játszottak és U. T. E. II. győz 4:1 (0:1) arányban. II. osztályu bajnokság. 33. F. C.—U. R. A. K. 2:1.

III. ker. T. V. E.—Keresk. A. O. E. 1:0 (0:0). — Corinthian mérkőzés. Postás—M. A. F. C. 2:0 (2:0). A match nevezetessége, hogy két komolyabb sebesülés történt a játék folyamán. — Barátságos match. F. T. C.—B. T. C. 3:1 (1:1). — Nemzeti S. C.—Ifjusági L. Sz. 4:3 (2:2). — Pozsonyi vándordíj. M. T. K. II.—Pozsonyi T. E. 4:1 (2:1).

( ) Az olympiai football döntője. Az olympiai labdarugó-mérkőzések elődöntő küzdelmeiben Dánia 17:1 arányban verte meg Franciaország A) csapatát és Anglia 4:0 arányban győzte le Hollandiát. Ennek a nagyarányú győzelmeknek a magyarázatát azt adják az angolok, hogy a cseh és magyar csapat nem vett részt a versenyben.

A francia A) csapat ugyan ügyesebben játszott, mint a francia B) csapat, de a védelem ingadozása nagyon meggyöngyöztette a dánok nagyarányú győzelmét. S. E. Nielsen dán csatár egymaga 10 goalt csinált.

Hollandia erős küzdelemre kényszerítette Angliát. A hollandusok a legjobban játszottak az összes kontinentális csapatok közül. Az első félidőben az angolok egy goalhoz jutnak H. Stapley révén, de ez nem volt egészen tiszta dolog, mert a goalrugás pillanatában a hollandiai középfedezet pillanatnyilag harcoképtelen volt, amit a bíró nem vett észre. A második félidőben Stapley még két goalt és H. P. Hardmann egyet csinált.

Hollandia 2:0 arányban verte meg egy vigasz-matchben Svédország csapatát.

A döntőmérkőzésben Anglia 2:0 arányban verte meg Dániát. A mérkőzés után a Lord Mayor kiosztotta az érmeiket a győzteseknek.

( ) Tornász-kegyelet. A „Budapesti (Budai) Tornaegylet” október 31-én délután négy órakor a németvölgyi temetőben egykori művezetőjének, Zsinger Mihálynak síremlékét fogja megkoszorúzni. Ez uton értesítettek a t. társegyesületek, hogy eme ünnepélyen minél számosabban résztvenni sziveskedjenek. Zsinger Mihály a magyar test-edzés szolgálatában a fáradhatlan és önzetlen munkásságnak fényes mintaképe volt s emléke megérdemli, hogy annak áldozzanak. Gyülekezés az egyesület tornacsarnokában (I. Attila-utca 2.) negyed

négy óraker s innen az egyesületi zászló alatt indulás fél négy óraker.

() A Typographia SC. gyaloglóversenye. A Typ. SC. tegnap délelőtt rendezte 5 kilométeres ország-úti gyaloglóversenyét a Fehérvári-úton a következő eredménnyel: Győztes: Mazák Károly (MTK.) 57 p. 20 mp., 2. Paxian Péter (Typ.) 57 p. 26 mp., 3. Ráday Iván (Typ.) 59 p. 05 mp., 4. Fekete (Typ.) 59 p. 10 mp., 5. Drubina (Postás) 1 óra 2 p. 31 mp. 11 induló. A verseny értékéből nagyon sokat levon az a körülmény, hogy a szabályok daczára, a gyalog-
lókat senki sem kísérte s ki-ki úgy futhatott, ahogy jól esett.

() A magyar válogatott csapat. A válogató-bizottság tegnap este tartott ülésén állította össze véglegesen a magyar válogatott csapat névsorát. Kapus: Domonkos (MTK.), hátvéd: Rumbold (FTC.), Szendrő (BTC.), fedezetek: Biró (MTK.), Bródy (FTC.), kapitány Veisz Antal (Föv. TC.), csatárok: Sebestyén (MTK.), Krempels (MAC.), Koródy (FTC.), Schlosser (FTC.), Molnár III. (BTC.), Tartalékosok: Bejmel (Föv. TC.), Hauswald (Törekvés), Fekete (MAFC.), Gorszky (FTC.), Simon (BTC.), Fandl (UTE.), Kaufmann (Törekvés), Károly (MTK.), Kelemen (MAC.), Tóth (NSC.), Gross (BAK.). Bíró: Riso lesz (Lipce). A két csapat csütörtökön délután negyed négy óraker tréningmérkőzést tart.

() Külföldi mérkőzések. WAC.—MTK. 3:1. A Magyar Testgyakorlók Körének bécsi szereplése vereséggel járt, daczára annak, hogy a WAC-nak egyenrangú ellenfele volt. A bécsieknek veretlen csapata csak az első félidőben volt fölényben, míg a másodikban már az MTK. kerekedett felül. A bíró pártoskodása is befolyásolta az eredményt, mely korrekt vezetés mellett bizonyosan kedvezőbb lett volna a mieinknek. A WAC. csapatában Fischera és Studineka tűntek ki, míg a MTK.-nál Biró, Kürschner, Kertész és Sebestyén. — Wiener SC.—I. Vienna FC. 1:0. — Rapid—Cricket-terek 3:0. — Germánia—Rudolfhügel 0:0. — Prágában: Slávia—Smichow 7:2. — Deutscher FC.—Sturm 8:1.

() A jövő évi bécsi és kottlingbrunni versenynapok. Az Osztrák Jockey Club is kiírta már jövő évi versenynapjait, melyeknek száma öttel meghaladja az ideieket. A szaporulat javarésze Kottlingbrunnra esik, ahol az idei kilencz nap helyett tizenhárom napos meetinget tartanak. Bécsben összesen 46 nap lesz.

A versenyek így oszlanak meg:

Bécs: Tavasz meeting: április 11, 12, 15, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 27, 29, május 1, 2.
Nyári meeting: május 26, 27, 30, 31, június 2, 3, 5, 6, 8, 10, 12, 13.
Szeptemberi meeting: szeptember 8, 9, 11, 12, 14, 16, 18, 19.
Októberi meeting: október 16, 17, 19, 21, 23, 24, 26, 28, 30, 31.
Novemberi meeting: 4, 6, 7.
Kottlingbrunn: július 18, 20, 22, 24, 25, 27, 29, 31, augusztus 1, 3, 5, 7, 8.

DR. HÖNIG IZSO
Villanygyógyító- és Röntgen-
Intézet. Elektromágneses nyújtás
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102—39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).

— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. n. 2—6-ig. —
Kezelés egész napon át. — — Kivánatra prospektus.

Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
degfájdalmak, Idegzeibák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelő-sorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, huygsavas lerakódások, ízületi és csontbetegségek).
Székrekedés.
Anyagcserebajok (Étkezési zavarok, vérszegénység).
Bőr-bajok, Bőrvizketeg.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A budapesti tábla főigazgatója. Az igazságügy-miniszter Lőrinczy Ferencz szegedi kir. ítélőtáblai segédhivatali igazgatót a budapesti kir. ítélőtáblához segédhivatali főigazgatóvá nevezte ki.

§ Hamis végrendelet. A pestvidéki törvényszék Bánó táblai bíró elnöklése alatt ma tárgyalta dr. Gyurgyik Gyula nagykatái ügyvédnek végrendelet-hamisítási bűnjegyét. Dr. Gyurgyik Gyula évekket ezelőtt keresett ügyvéd volt a fővárosban. Később azonban elhanyagolta irodáját, kiköltözött a vidékre. Tápió-Bicskén telepedett meg először Patsch Paula nevű házvezetőnőjével együtt. Csakhamar házat és földet vett itt, de ezt, mivel ő maga el volt adósodva, nehogy hitelezői elvegyék tőle, Patsch Paula házvezetőnőjének nevére telekkönyvezette. Évek múltával Patsch Paula 1905. december 3-án elhalt Tápióbicskén. Dr. Gyurgyik ekkor, hogy a saját szerzeményü, de az elhunyt házvezetőnője nevében álló ingatlanait megmentse, Patschek Paula nevében egy végrendeletet készített s ebben önmagát jelentette ki örökösnek. Ezt a végrendeletet, amely 1905. évi október 1. kelettel volt ellátva, bemutatta a járásbírósnál s ez, mint hagyatéki bíróság ki is hirdette a végrendeletet. Jó idő telt el, mire azt az elhunyt házvezetőnő rokonai megtudták, hogy Patschek Paula nem csinált végrendeletet s az a végrendeletet, amelynek szövegét Günther Sándor bíróság kihirdetett, hamisítvány. Feljelentésük folytán a pestvidéki törvényszék pörbe fogta dr. Gyurgyik Gyulát, akit aztán a vádtanács is vád alá helyezett. A mai főtárgyaláson dr. Gyurgyik megmaradt azon állítása mellett, hogy a német nyelvű végrendeletet, amelynek szövegét Günther Sándor ügyvédi írta, maga a végrendelező Patsch Paula személyesen írta alá. Ezen védekezésével szemben Guth István, Kozma József végrendeleti tanuk eskü alatt vallották, hogy ők a végrendelezésről mit sem tudnak, s azt alá sem írták soha. A törvényszéki írásszakértők pedig egybehangzóan jelentették, hogy az aláírások, ugy a végrendelezőé, mint a tanuké, dr. Gyurgyik kezétől származnak. A bíróság dr. Publik ügyész vádja után bűnösnek monotta ki a vádlott ügyvédet a magánokirathamítás vétségében s ezért az enyhítő körülmények figyelembevételével, tekintettel különösen arra, hogy nem rut önző anyagi érdekből járt el, hanem azért, hogy a tulajdonát képező, de az elhunyt nő nevére telekkönyvezett ingatlanokat a saját nevére akarta csak átiratni, — elítélte egy hónapi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre. Az ítéletben az ügyész megnyugodott, a vádlott ellenben felebbezéssel élt.

§ A nóta ára. Kiss Sándor tápiószecsői gazdaember ez év július 29-én nagy dáridót csapott a tápiószecsői nagykorcsmában. Egyre-másra hozatta a bort s huzatta a cigánynyal. Hajnal felé megelégte a mulatozást s haza akart menni. Bangó Danyi Mihály cigányprimás azonban elébe állott s kérte a nóta árát. Kiss Sándor elutasította a cigányt.

— Na, Sándor gazda, ha nem fizet kend, ez volt a kend utolsó nótyája! Ezen szavakkal egy hússággal egy vágta fejbe Kiss Sándort, hogy ez nyomban meghalt. Szándékos emberölés büntetével vádolva került Bangó Danyi Mihály ma a pestvidéki törvényszék esküdtbírósa elé. A tárgyaláson, melyen Rónay Kamill elnök elnökölt, a vádat dr. Bálint Ernő kir. ügyész képviselte, a védő pedig dr. Blauer Mór volt. A vádlott cigányprimás beismerte tettét s védelmére azt hozta fel, hogy ittas fővel követte el tettét. Az esküdték a tanuk kihallgatása után halált okozó testi sértés büntetében mondták ki bűnösnek a cigányprimást, akit a bíróság hét évi fegyházra elítélt.

§ Meglenyegtetett háziur. Szegő János és felesége tulajdonát képező Sziv-utca 69. számú háznak egyik lakója, Brecher Gyula a múlt év november

1-én kellemetlen tartalmu levelet kapott a háztulajdonostól. Egyszerű, keresetlen szavakkal értésére adták, hogy a bérben birt lakását 1908. február 1-ére felmondják. Brecher tiltakozott a felmondás ellen, de hasztalanul, mert mégis ki kellett költöznie. Eimenetele előtt azonban megfenyegette a háztulajdonost, hogy olyan kellemetlenséget csinál neki, hogy szívesen adja 100 forintot is, csakhogy ezt elkerülje. A háztulajdonos ezen fenyegetés miatt zsarolás vétségéért tett panaszt Brecher ellen, aki ma ezért a büntetőtörvényszék dr. Makucz bíró elnöklése alatt 20 korona pénzbüntetésre ítélt el zsarolás vétségének kísérlete címén. A vádlott felebbezett.

§ Sértett önértet. A Zöld koszoru című szálloda megszökött tulajdonosának, Mayer Benedeknek, aki egyszersmind a Magyarország kávéháznak is a gazdája volt, — üzelmeivel annak idején sokat írtak a lapok a rendőri sajtóiroda közlései alapján. Dr. Grün Ede az ismert nevű börtönviselt ügyvéd, aki Mayer Benedek jogi tanácsadójaként szerepelt, a megszökött Mayer Benedeket tisztázni akarta a vádakkal szemben s a Magyarország című kávéházban többek jelenlétében azt állította Arany Győző építész mérnök, hogy ez bujtotta fel Mayert a váltóhamisításokra. Arany Győző ezen híresztelés miatt rágalmazási pört indított dr. Grün Ede ellen s ezt panaszában „ügyvédi írrok“-nak nevezte. Dr. Grün Ede ezent rágalmazási ügye ma került tárgyalásra Wiener járásbíró előtt. A tárgyaláson azonban dr. Grün Ede nem jelent meg. Az idézésre ráírta, hogy ő dr. Grün Ede jogtudor, s nem ügyvédi írrok s így az idézés nem neki szól. A bíró az önértetes dr. Grün Edét a közelebbi tárgyalásra rendőrileg vezetetti elő.

§ Elrejtett áruk. Mandics Sándor nagymező-utcai festékkereskedő a múlt év nyarán fizetési kép-
telenné vált. Mivel Mandicsról megtudták a hitelezői, hogy üzleti könyveinek vitelét már a bukás előtt abbahagyta és az üzletében levő árukat a fizetési kép-
telenség bejelentése után potom áron elköttyavetyélte, sőt az áru egy részét a segédje, Reisz Gyula és a házestere, Kövesi Lajos segítségével elrejtette. Mandics, Reisz és Kövesi ellen megindították a büntető eljárást hamis bukás és lopás miatt. Perükben mára volt kitűzve a főtárgyalás, melyet azonban el kellett halasztani, mert Mandics nem jelent meg a tárgyaláson.

§ Éjjel a háztetőn. Ez év január 17-éről 18-ára virradó éjjel Pintér István beosont a Király-utca 9. számú házba, amelyben Bauer Edének szörmeáru raktára van. Az éjszaka sötétjében Pintér, aki, mint később kitudt, igen jól ismerte ebben a házban a járást, álkulcs segítségével behatolt a szörmeáru-raktárba és onnét négy bundát és egy vég posztót emelt el. A lopott holmit batyuba kötötte, azután kiosont a raktárból és egy létra segítségével felmászott arra a falra, amely a Király-utca 9. számú házat a Rombach-utca 13. számú háztól elválasztja és a batyut az utóbbi ház udvarába bocsájtotta. Éppen akkor, amikor a fal tetején állva a batyu lebecsátásával volt elfoglalva, a Rombach-utcai házban lévő pékműhely egyik munkása künn járt az udvaron. Rákiáltott a tolvajra, ez azonban — miután a batyut lebecsájtotta — hirtelen eltűnt a Király-utcai ház udvarában. A péksegéd rendőrt szaladt, aki azután hosszas keresés után a ház egy félreeső helyén, az elválasztófal közvetlen közelében, ráakadt Pintér Istvánra, aki alvást színlelve ült, illetve feküdt a bódében. Pintért bekisértek, majd megindították ellene az eljárást, amelynek folyamán azonban konokul tagadott. A mai főtárgyaláson szintén tagadta bűnös-
ségét, de ugy a kihallgatott tanuk, mint a bizonyítékok annyira ellene szóltak, hogy a bíróság Pintért hat havi börtönre ítélte. Az elítélt felebbezett.

A kiváló bőr- és lithumos gyógyforrás
SALVATOR
vese- és hólyagbajoknál, köszvény-nél, cukor-
betegség-nél és hurutos bántalmaknál kiváló hatás.
Főraktár Budapestben: EDESKUTY L.-nél.

SZÉN, koks, briket,
összes gazdasági,
antracit ipari és házi célokra
Telefon: Detail 26-27, 75-76, Engros 164.

Radnay Károly
BUDAPEST, Váci-körút 78. szám,
székhelyünk: ANTRACIT BUDAPEST

lag is meg-
multu bank
pörte el. A
értéssel mu-
talanságot,
És kimult.
egyik lap-
is egészen,
ugyanis, ho-
létre, amely
ben állapít-
életbe. Hát
kartelben v-
a titkos k-
Sohol se t-
kartel-vezé-
gyogó rem-
érezetné a
kokkall); de
inkább csak
ték szabad-
holmi tit-
nál kevésbb-
ügyében má-
lisszák előtt

delmi Egye-
lést tartott
megnyitója
szerte mut-
Korein Dezs-
sének szűks-
kötetéseket
Weiner elnö-

a gróf Csá-
e hó 31-én
felemelése t-
millió koron-
fel. A töke-
üzembővítés-
tási termén-
mint új czi-
előállítani. —
komoly tár-
rugógyár lét-
ten akariák
vasuti teher-
gyártását és
rugókat, ug-
is. A tárgy-
vannak, hog-
nak tekinth-
zsonyban lé-
szükséglet
pozsonyi ter-
pest véte-
kapcsolatos
kizárólag a
gőnyagot f-
valódi hazai

hivatalnál.
niszter az á-
létszámában
felügyelővé,
tanárt első
Czelesztin o-
volt műegye-
felügyelőkké-
pesített mér-
telesítő segé-

a Magyar E-
czég fizetési
ellen már es-
szik — már
zetével, mer-
hivott egybe-
Ezen a közg-
gatóság is.

értekezletet
czember 20.

KÖZGAZDASÁG.

Van-e titkos bankkártya? Október 25-én formai-
lag is megszűnt a rövid élete dacára is oly viharos
multu bankkártya. A közvélemény fölháborodása ső-
pörte el. A napisajtó szinte példa nélkül való egyet-
értéssel mutatta ki a bankkártya eszméjének tartha-
tatlanságát, míg végre azt maga a kártya is belátta.
És kimúlt. Nem kis meglepetést kelt tehát, hogy
egyik lapjárunk igyekszik föltámasztani. Ha nem
is egészen, hát csak részben: a valutában. Azt írja
ugyanis, hogy a bankok között egy titkos kártya jött
létre, amely a valuta és az óvadékkölcsönök ügyé-
ben állapít meg egyöntetű eljárást, amely ma lépne
életbe. Hát ennek fele sem tréfa! Ma felkerestük a
kártyában volt nagyobb bankok vezetőit, hogy erről
a titkos kártyáról megtudjunk valamit. Hasztalan.
Sehol se tudnak a titkos egyezményről semmit. A
kártya-vezérek nem bánnák ugyan, ha az oly ra-
gyogó reményekkel kitervezett nagy kártya most
érezetné áldásait a pénzpiaczczal (no meg a ban-
kokkal): de ha már a kártya megbukott, akkor már
inkább csak örülnek annak, hogy végre visszanyer-
ték szabadkezüket s eszük ágában sincs
holmi titkos bilincseket fölszedni. An-
nál kevésbé, mert a külsőben levő városi kölcsönök
ügyében már is erős versengés folyik köztük a ku-
lisszák előtt és a kulisszák mögött egyaránt.

**Az O. M. K. E. Az Országos Magyar Kereske-
delmi Egyesülés vas megyei kerülete vasárnap gyű-
lést tartott Szombathelyen.** Weiner Károly elnöki
megnyitja után a főtitkár tartott előadást az európa-
szerte mutakozó kereskedelemellenes irányzatról,
Korein Dezső hangsúlyozta a kereskedők szervezé-
sének szükségét, Deutsch Tivadar a vasuti össze-
kötések fogyatékoságára mutatott rá, míg végül
Weiner elnök a bankkérdésben szólt fel.

A parkfalvai vasgyár kibővítése. Ismeretes, hogy
a gróf Csáky László-féle parkfalvai vasgyár r. t.
e hó 31-én rendkívüli közgyűlést tart alaptökejének
felemelése tárgyában. A közgyűlésen a jelenlegi egy
millió korona alaptökét két millió koronára emelik
fel. A tökévelés — mint értesülünk — kizárólag
üzembővítés céljából történik és különösen új gyár-
tási termények előállítására szolgál. Első sorban
mint új cikket, rugóanyagot fog a vasgyár
előállítani. — Itt említjük egyúttal, hogy hírt szerint
komoly tárgyalások vannak folyamatban egy új
rugógyár létesítése iránt. Az új rugógyárat Budapes-
ten akarják létesíteni. Működése körébe felveendő a
vasuti teher- és személykocsik összes rugóállításának
gyártását és pedig úgy hordrúgókat, mint teker-
rugókat, ugyancsak a hintókocsi- és egyéb rugókat
is. A tárgyalások már oly előhaladt stádiumban
vannak, hogy az új rugógyár létesítése biztosított-
nak tekinthető. Előbb úgy volt, hogy a gyár Po-
zsonyban létesítették, de tekintettel arra, hogy a
szükséglet Budapesten, Győrött és Aradon van, a
pozsonyi terv elejtésével a gyár székhelyétől Bu-
dapest vététt. Az új rugógyár létesítése annyiban
kapcsolatos a parkfalvai vasgyárral, amennyiben
kizárólag a parkfalvai vasgyár által előállított ru-
góanyagot fogja feldolgozni és így ez lesz az első
valódi hazai rugógyár.

**Kinevezések az állami központi mértékhatóság
hivatalánál.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi mi-
niszter az állami központi mértékhatóság bizottság
létszámában dr. Mezőffy Ágoston segédfelügyelőt
felügyelővé, dr. Jánosi Imre okleveles középiskolai
tanárt első osztályú segédfelügyelővé, Kargacsin
Czelesztin okleveles gépészmérnököt és Királyi Pál
volt műegyetemi tanársegédet másodosztályú segéd-
felügyelővé, Schukert Ferenc és Fekete Lajos ké-
pesített mértékhatóságok másodosztályú mértékha-
tóságok segédekévé nevezte ki.

Felszámolás. Csak a napokban írtuk meg, hogy
a Magyar Butoripar R. T. Bernstein K. H. és Fia
cég fizetéseket jelentett s hogy a társaság
ellen már csődöt is kértek. A társaság — úgy lát-
szik — már régebben tisztában volt kellemetlen hely-
zetével, mert november 7-ére rendkívüli közgyűlést
hívtat egybe a társaság felszámolása ügyében.
Ezen a közgyűlésen egyúttal lemond az egész igaz-
gatóság is.

Iparkiállítás Szabadkán. A szabadkai iparosság
értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy de-
cember 20-tól, bezárólag december hó 27-ig tartó

karácsonyi vásárral egybekötött iparkiállítást rendez.
A kiállítás célja, hogy a vevőközönség karácsonyi
ajándékoknak alkalmas iparcikkeket a helybeli ipa-
rosoktól és ne osztrák gyárosoktól vásároljon. A
kiállítás nagyarányúnak ígérkezik.

Egy vicznális finanszírozása. Már volt hír ar-
ról, hogy a Hazai Bank és Gfrerer, Schoch és Grosz-
mann, a szabadka—palánkai vasút építő-vállalkozói
között megegyezés jött létre a vasút finanszírozása
tekintetében. Ezt az üzletet most egy bécsi lap az-
al a megjegyzéssel frissíti fel, hogy a Hazai Bank
megvette a vasutnak 9 millió korona névértékű el-
sősbségi részvényeit fix 64-es árfolyamon s miután
a vasút még nincs is kiépítve s a vasút engedé-
lyezése sem lehet megállapítva, a banknak ez a
pénzügyi művelete a budapesti piacon sok szó-
beszédre ad okot. A Hazai Bank — mint értesü-
lünk — nem vette meg az említett vasút elsősbségi
részvényeit, csupán opciót szerzett a vasuti papi-
rokra, egyúttal azonban követelése tekintetében le-
kötötte a vállalkozók teljes garanciáját is. Majd ha
a vasút kiépül s a forgalom a vasút jövedelmezősége
tekintetében biztos adatokat nyújthat, a Hazai Bank
bizonyára gyakorolni fogja az opció jogát épp úgy,
mint sok más hazai és külföldi pénzintézet, amely
éppen olyan módon finanszíroz épülő vasutakat, mint
ahogy a Hazai Bank a szabadka—gombos—palánkai
vasutat finanszírozza.

Új vasút megnyitása. A közeg—soproni új vas-
utvonalat, mely ez idő szerint már teljesen készen
áll, november 5-én adják át forgalomnak. Előző na-
pon a műtanrendőri bejárást tartják meg.

Alaptöke: 48000 korona. Stubnyafürdőn legutóbb
agyagáru részvénytársaság alakult „Stubnyafürdői
Agyagáru R. T.” czim alatt negyvennyolcezer ko-
rona alaptökével. A társaság ezzel a tőkével sok
mindenre óhajt vállalkozni, mert a vállalat „tárgya”:
„közönséges fali téglá, fedélcserep és alagsó gyár-
tása. Hasonló vállalatokban való részesedés és ily-
nemű vállalatok megszerzése. Mindennemű építő-
anyagok vétele és eladása. Építkezések elvállalása
és laképületeknek saiat számlára való építése”. Mind-
ezt abból a 48.000 koronából . . .

Iparos-párt. Komáromból jelentik: Vasárnap dé-
után megalakult az itteni iparos-párt. Az alakuló
gyűlésen 300 iparos vett részt. Boldoghy Gyula, a
függetlenségi párt volt alelnöke, ipartestületi elnök
terjesztette elő a párt programját, amelyet a je-
lenlévők nagy lelkesedéssel tettek magukévá. Az
iparos-párt főbb programjai önálló vámtérület,
nemzeti jegybank, általános titkos választói jog, az
iparosok kellő képviselete a törvényhozásban és ö-
nkormányzatban, külön ipari minisztérium, fokozatos
progresszív adórendszer, kötelező nyugdíjbiztosítás
iparosoknak, az állami segélylyel való kontárkodás
és a fegyverzipar megszüntetése, a vásárlás rend-
zése, állami kedvezmények a kisipar javára, iparos-
továbbképző tanfolyamok felállítása. Egyhangulag
megválasztották pártelnökké Boldoghy Gyula és
Nagy János ipartestületi elnököket, pártvezérekké
Nagy Mihályt, Hajagos Andort, Nagy Ferencet és
Grósz Mihályt. Ezután száztáru vezérő bizottságot
alakítottak.

A pénzintézeti tisztviselők szervezkedése. Ismét-
elten megemlékeztünk már arról a harcáról, amely
az ország pénzintézeti tisztviselői között tört ki a
nyugdíjkérdésben, amely két táborra osztotta a tiszt-
viselőket. Sajnos, ahány gyűlést tartanak az egysé-
ges szervezkedés érdekében, ugyanannyi újabb ellen-
tét élesedik ki köztük. Így történt vasárnap is,
amikor a Pénzintézeti Tisztviselők Országos Egye-
sületének kezdeményezésére Budapesten dr. Éber
Antal országgyűlési képviselő elnökle alatt gyű-
lést tartottak, amelynek legfontosabb tárgyát a deb-
reczeni kongresszus határozatából kimondott orszá-
gos szervezkedés megalapítása képezte. A gyűlésen
képviselettek magukat a dunántúli, a hevesmegyei
és a szolnokmegyei pénzintézeti tisztviselő egyesü-
letek, valamint a debreczeni országos kongresszus
szervező-bizottsága. Az elnöki megnyitó után meg-
indult hosszú vitában, sajnos, csak kiélekedtek az
ellentétek. Arról volt t. i. szó, hogy a már meglévő
vidéki egyesületek egy része a „Magyar Pénzinté-
zetek Országos Szövetsége”, a másik része pedig
a pestiekkel az élőkön a „Pénzintézeti Tisztviselők
Országos Egyesülete” égisze alatt kívánja az orszá-
gos szervezkedés munkáját végezni. Az értekezlet
folyamán dr. Róz, a P. T. O. E.-nek titkára hatá-
rozati javaslatot nyújtott be, amelyben egy orszá-
gos szervező-bizottság kiküldését kívánja. Dr. Han-

tos Elemér a M. P. O. Sz. ügyvezető főtitkára,
miután megvilágította a vidéki pénzintézeti tisztvi-
selők viszonyát a M. P. O. Sz.-hez, határozottan
ellenezte a bizottság kiküldetését, mert már ilyen
bizottság ugyanis kiküldetett a debreczeni kongresszus
által is, azonban minden eredmény nélkül. Czira
Endre erősen kikelt a fővárosi pénzintézeti tisztviselői
egyesület vezetői ellen, akik, — úgy mond — a vi-
déki pénzintézeti tisztviselők érdekei ellen dolgoz-
nak akkor, a midőn egy új szervezkedési irány tá-
masztásával meg akarják bontani azt a barátságos
szervezkedési kapcsolatot, amely a vidéki pénzintézeti
tisztviselőket a Magyarországi Pénzintézetek Or-
szágos Szövetségéhez fűzi. Gál Antal (Monor) szin-
tén a javaslat ellen beszél, amelynek határozattá
emlése esetén a fővárosi és vidéki pénzintézetek
közötti barátságos viszony megszakítását látja. Szász
János (Budapest), dr. Berényi Pál (Sopron), Taubner
Vilmos (Budapest) a javaslat mellett foglalnak állást.
Végül azonban mégis megválasztották a 25-ös bi-
zottságot, mire dr. Éber elnök az ülést berekesz-
tette. Félő, hogy ez a határozat még jobban elmér-
gesíti a két csoport között a viszályt, aminek máris
maga az ügy vallja erős kárát.

A budapesti kerületi munkásbiztosító-pénztár
vasárnap délelőtt tartotta évi rendes közgyűlését az
Ujvárosi háza nagytermében Jászai Samu elnökle
alatt. Az elnök megnyitja után a zárszámadási bi-
zottság nevében Kiss Adolf igazgató mutatta be a
zárszámadást, melyet a közgyűlés a felügyelő-bizott-
ság javaslata alapján elfogadott és a felmentvényt
megadta. Az elnök jelentette, hogy az állami munkás-
biztosító hivatal kiadott egy leiratot, mely szerint a
kerületi munkásbiztosító-pénztár nem adhat husz hét-
nél tul segélyt tagjainak a meglévő új alapszabályok
szerint. Az esetleges huszadik héten tul adott segélyt
a saját pénztárából köteles fedezni. Ezután következ-
tett az alapszabály-tervezet tárgyalása, melyet ki-
sebb módosításokkal többek hozzászólása után a köz-
gyűlés elfogadott.

A „Mundus” új igazgatója. A „Mundus” egye-
sület magyar hajlított fabutorgyárak részvénytársá-
ság legutóbbi közgyűlésén beválasztották az igaz-
gatóságba Neurath Lajost. A „Mundus” a Hitel-
bank alapítása.

Huszonöt éves szolgálati jubileum. Kelemen Ig-
nác, a „Duna” biztosító-intézet főtitkárja tegnap
ünnepelte meg 25 éves szolgálati jubileumát, mely
alkalomból igazgatósága és tisztviselőitársai ovációk-
ban részesítették.

Bécsi bankdirektorok Budapesten. Egy esti lap
írja: Amint tőzsdei körökből értesülünk, Blum Gyula,
a bécsi Kreditanstalt ügyvezető igazgatója és a cso-
porthoz tartozó többi pénzintézet vezetői több napja
a fővárosban tartózkodnak és ma délelőtt hosszabb
tárgyalást folytattak Kornfeld Zsigmond főrendiházi
taggal, a Magyar Általános Hitelbank elnök-vezér-
igazgatójával. A tárgyalások alkalmán a korona-
járadék opciójára és a Balkán-eseményekkel össze-
függő hitelműveleteknek megbeszélésére vonatkoz-
tak. — Ehhez csak az a megjegyzésünk, hogy a tiszt-
telt bécsi urak már annál kevésbé folytathattak
„hosszabb tárgyalást” Kornfeld Zsigmonddal, a Hitel-
bank elnökével, mert Kornfeld már napok óta
Bécsben tartózkodik s vele van Ullmann
Adolf, a Hitelbank vezérigazgató-helyettese is.

A Fertő-tó lecsapolása. A Fertő-tó érdekeltsege
Rusztion gyűlést tartott, amelyen állást foglalt a
Fertő lecsapolása ellen és megbizta Töpler Kálmán
soproni polgármestert a mozgalom vezetésével és a
földművelésügyi miniszterhez felterjesztendő memo-
randum elkészítésével. Töpler e megbízásnak ele-
get tett s a memorandumot Darányi földművelésügyi
miniszter elé terjesztette. Darányi erre leiratot in-
tézett a polgármesterhez, amelyben értesítette, hogy
a Fertő rendezése ügyét egy értekezleten vitatják
meg. Az egybehívandó értekezletre kiküldi Kvassay
Jenő miniszteri tanácsost, az országos vízügyi
igazgatóság főnökét, Józsa László miniszteri osztály-
tanácsost, a nevezett igazgatóság dunai osztályának
vezetőjét, Cserháti Sándor nyugalmazott gazdasági
akadémiai tanárt, a m. kir. növénytermelési kísérleti
állomás vezetőjét és Kosinszky Viktor szőlészeti és
borászati felügyelőt. A miniszter kéri a polgármes-
tert, hogy az értekezlet megtartásának idejéről köz-
vetlenül értesítse s hogy az értekezletre a Rába-
szabályozó Társulatot is hívják meg.

Új telefon-központ Aracon. Azok a telefonmizé-
riák, melyek az egész országban panaszra késztet-
ték a telefont használó közönséget, arra bírta a köz-
ponti posta- és táviratigazgatóságot, hogy a telefon-
állomásokat az egész ország területén a moderu

követelményeknek megfelelően szereltesse fel. Az átalakításokat Budapesten kezdték meg, ezt a szegeci hálózat átalakítása követte. Most az átalakításban Arad város telefonhálózata van soron és a telefonhuzaloknak a föld alá való helyezésétől új modern központ építése határozottan el a budapesti központi berendezés mintájára.

A Ksod új mozdonyai. A kassa—oderbergi vasut Magyarországon elsőként 10 darab olyan mozdonyt készített, amelyek 300 tonna nehézségű vonatot mindenütt gyorsvonalon sebességgel tudnak tovább röptetni. A vonalon a hidakat ezeknek megfelelően kicserélték, úgy, hogy e napokban megtartják az első próbamenetet. A mozdony és a szerkocsi teljesen felszerelve 113.000 kilogramm súlyu lesz.

Pesti Hengermalom-Társaság. Néhány lapnak ellentétes hírével szemben mérvadó helyről arról értesülünk, hogy a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaságnak a Pesti Hengermalom-Társasággal való bankári viszonya változatlanul továbbra is fennáll.

Takarmányszállítási kedvezmény. Darányi földművelésügyi miniszter ma értesítette a Sopronvármegyei Gazdasági Egyesületet, hogy a kereskedelemügyi miniszter közbenjárására a következő vasutársaságok is hajlandók a takarmányszállításban levő kiszáradt számára kedvezményes áron szállítani a takarmányt: szamosvölgyi, mohács—pécsi, kassa—oderbergi, győr—sopron—ebenfurti és az aradi egyesült vasut-részvénytársaságok az összes vonalaikon.

Hitelbank, mint — halkereskedő. Az üzleti élelmességnek érdekes példáját szolgáltatja a Magyar Általános Hitelbank brassói fiókja, melynek raktári osztálya — amint értesülünk — napi árak mellett szállít nagyban és kicsinyben naponta Romániából érkező mindenféle friss halat, úgymint pontyot, csukát, süllőt, kecségét, harcsát, tokot, vizát stb. Szóval a Hitelbank detailkereskedőként mutatkozik be s mint ilyen is bizonyosan jól megállja a helyét. Különösen követésre méltó példa ez a mostani időkben, amikor nyakra-főre alakulnak olyan liliputi alaptökevel bíró bankok, amelyek egyszerre millió banküzletek felé kacsingatnak. A Hitelbank most megmutatta, hogy a banktevékenység nagy ágazatai mellett van érdeke az — aprópénz iránt is. Mert ősigazság: Sok kicsi sokra megy! Az áruosztály intézménye nem ismeretlen bankhálózat között: az új dolog a Hitelbank eljárásában csak az, hogy ez az áruosztály most detailkereskedelmet folytat s mint ilyen, könnyen sérelmes lehet a közvetítő kereskedőkre nézve. Másrészt azonban az is bizonyos, hogy magasabb szempontból vizsgálván ezt a konkrét esetet, alkalmasnak kell találnunk a Hitelbank akcióját arra, hogy ellensúlyozza az erős halimporttal a nagy husdrágaságot.

Döntvény vadászati ügyben. A belügyminiszter egy felmerült eset alkalmából elvi jelentőségű határozatban mondotta ki: Engedély nélküli vadászat miatt nem büntethető az, aki előzőleg a kérdéses területen a vadászatra engedéllyel bírt, bérösszeget is fizetett és a bérlők egyike által azután a vadászatot eltiltattott, amely tilalomról azonban a vadőr által értesítettet.

Magyar folyamhajózási kartei. Közgazdasági életünk egyik legnagyobb csapása az, hogy ipartelepeink pénzügyileg erősen függő viszonyban vannak az osztrák pénzpiacczal, ami szabad önrendelkezési jogukat erősen korlátozza. Ennek a függő viszonynak következménye az a sok osztrák-magyar kartei, amely jóformán az összes termelési ágakban megakadályozta az osztrák verseny korlátozását. A lejtűt időkben a folyamhajózási terén a Duna G. H. T. oly hatalmas hegemoniához jutott, hogy komoly aggodalom merült fel az irányban, vajjon a hazai folyamhajózási érdekek nem rendeltetnek-e alá az osztráknak a hatalmas és elsősorban osztrák társaság üzemeiben. Ez az aggodalom hozta létre a Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási R.-T.-ot, melyet a hatóságok is azért támogattak elsősorban, mert azáltal életerős versenytársat akartak teremteni az idegen hajóstársaságoknak. És tényleg a DGHT. és a MFTR. versenyének meg volt az az üdörös hatása, hogy a tisztára magyar hajózási társaság megerősödésén kívül a hazai tömegárak, elsősorban gabonák tarifája a Dunán elfogadható volt, mert a verseny lehetetlenné tette a tarifák mesteres emelését. Sainos, az 1908-ik év e téren is változást hozott. A MFTR. kartei lépett a DGHT.-al és — természetesen az egészséges verseny kizárá-

sával — felemelte a tarifákat, még pedig átlag 15—20 százalékkal. Hogy milyen romboló hatása lehet az ilyen indokolatlanul magas tarifaemelésnek, azt nem szükséges bőven fejtegetni. Pedig ez a tarifaemelés ugyancsak nyomós. Ime a példa. A tarifa volt

	1906.	1908.
Budapestre:		évben
Márczius hóban		fillér 100 kg.-kint.
Pancsováról	34	59
Kalocsáról	22	39
Szentestől	48	75
Zentáról	30	59
Temesvárról	62	89
Nagybecskerekéről	38	61

A díjtételek emelkedése még a nagyforgalmu szeptember hóban is érezhető volt, így:

	1906.	1908.
		évben
Pancsováról	64	71
Kalocsáról	34	43
Szentestől	88	86
Zentáról	60	68
Nagybecskerekéről	72	70

fillérbe került a szállítás 100 kg.-kint. Igaz ugyan, hogy szeptember hóban egyes állomásokról szállított gabona díjtétele az 1906. évi díjtételekkel szemben olcsóbb volt, de 1906. évben oly nagy volt a forgalom, hogy a hajózási díjtételek hirtelen emelkedtek. Ez utóbb említett viszonylatokban is 1907. évvel szemben nagy díjfelemelés mutatkozik.

	1907.	1908.
		évben
Szentestől	62	86
Nagybecskerekéről	53	70

fillér volt a tarifa 100 kg.-kint. Kétségtelen, hogy ez a hirtelen való tarifadrágítás — különösen gabona- és fakeskedelmünk szempontjából — komoly aggodalomra ad okot. Sainos, úgy tudjuk, a két vezértársaság egyáltalában nem szándékozik a nekik jól fizető kartelt feladni, hanem megújítják azt 1909-re is, esetleg még jobban felszólított tarifákkal. Csak aztán reakció ne legyen!

Villamos üzem a berni alpesi vasuton. A berni alpesi vasut-társaság (Lötschberg-vasut) elhatározta, hogy spiez—trutigeni vonalát mielőbb villamos üzemre alakítja át. E célra a társaság nemrég tartott közgyűlése 1,040.000 frank hitelt engedélyezett. Amennyiben a jelzett vonalon a villamos üzem beállik, azt más vonalán is alkalmazza a társaság.

A szandzsák-vasut építése. A mitrovicza—uváczai vasutvonalra vonatkozólag ez évi április hónapban megkezdett nyomjelzési munkákat már legközelebb befejezik. A 200 km. hosszú vonal munkálatait négy csoportra osztották. Ezek közül a mitrovicza, novibazári és szjeniczi csoportok már elkészültek. A negyedik: a prijepoljei vonalrész munkálatait, ahol a jelentékeny terepnehézségek folytán kis késlekedés állott be, legközelebb, de még ez év október folyamán szintén befejezik. A nyomjelzési munkálatok élén török tisztviselők és a keleti vasutak hivatalnokai álló vegyes-bizottság állott. A munkálatokat azonban kizárólag magyar és osztrák mérnökök végezték. A szandzsák-vasut építési munkálatait a jövő év őszén, magát az építést pedig 1910 tavasszal kezdik meg.

Szakrajztanfolyam. A m. kir. technológiai iparmuzeum igazgatósága (VIII., József-körút 6. sz.) az 1908—909. évi téli időszak alatt kádár-iparosságok részére szakrajzot tanfolyamot rendez november 3-tól márczius hó végéig, heti két este (kedden és szerdán) 7—9-ig és vasárnap délelőtt 9—12-ig, VIII., Práter-utca, polgári fiúiskola. (Tandij 3 korona. Beiratkozás október hó 27-től folytatódhat, este 6—8-ig, a Technológiai Iparmuzium irodájában, VIII., József-körút 6. sz., I. emelet 2.)

Kölgazdasági érintkezésünk Franciaországgal. A közelmúlt egyes gazdasági eseményei (a francia pénzügyminiszter budapesti időzése, magyarok szereplése párisi kongresszusokon, különféle magyar-francia vállalatok ügyei stb.) Franciaországban a szokottnál élénkebb érdeklődést keltettek a magyar kölgazdasági viszonyok iránt. Ezen érdeklődés okoszerű felhasználásának módjai tárgyában csütörtökön, október 29-én d. u. 6 órakor a Kereskedelmi Muzeum könyvtártermében értekezletet tartanak. Az előadói tisztet dr. Návay Aladár min. osztálytanácsos vállalta el, aki Párisban immár tíz év óta működik mint a kereskedelemügyi miniszter szak tudósítója. Az üzletvilágban értékes összeköttetéseket szerzett és egyrészt felvilágosításokkal fog szol-

gálni a francia kölgazdasági élet különféle ágairól, másrészt szóbeli eszmecsere útján tájékozódni igyekszik üzletkörüink azon törekvéseiről, amelyek érdekében Párisban rendszeres tevékenységet kell kifejtenie.

A Dunán érkezett áruk elárverése. A Dunagőzhajózási Társaság igazgatósága közhírré teszi, hogy e hó 29-én délelőtt 9 órakor a Lánchíd alatti zárt rakodón a kiválatlan és feles áruk az üzleti szabályzat 61. szakasza értelmében nyilvános árverés útján el fognak adatni.

Hajózási csatorna a Közép-tengertől a Maggioré-tóig. E nagyszabású csatorna tervét már elkészítették. Eszerint az építendő csatorna Savonából kiindulva Altara, Cadibona, Ceva, Mondovin, Fassano és Carmagnola érintésével Turinig és innen Belinzo-Novaresen át, az öt tervezett Ebena-csatornához csatlakozva, a Maggioré-tóig fog vezetni. A tervezett csatornának 430 méter magasságban kell elhaladnia. Utjában az Apennin déli lejtőjén 60, északi lejtőjén pedig 37 zsilipet készítenek. Ezenkívül több más műépítkezést, így három nagy: 1500, 2000 és 8000 méter hosszú alagutat és egy 2000 méter hosszú völgyáthidalást is létesítenek. A hajózási csatorna költségeit 260 millió lírara irányozták elő.

Az Osztrák-Magyar Bank állása e hó 23-án a következő volt: Bankjegyforgalom 1.953.347.000 (—12.032.000) korona, érczkészlet 1.530.412.000 (—1.322.000) korona, leszámítolási tárca 582.100.000 (+12.496.000) korona, lombardkölcsonök 71.511.000 (—626.000) korona, adóköteles bankjegyforgalom 22.934.000 (—10.711.000) korona.

A német birodalmi bank állása október 23-án. Aktivák: Érczkészlet árfolyamképes német pénzben, aranyrudakban vagy külföldi érmékben, fontját 1392 márkával számítva 1100.523.000 (+31.146.000), birodalmi pénztárjegyek 63.038.000 (+2.135.000), más bankjegyek 35.491.000 (+6.477.000), váltótárca 916.841.000 (—46.828.000), lombard követelések 60.237.000 (—14.305.000), értékpapírok 243.063.000 (—37.939.000) és egyéb aktivák 152.889.000 (—10.623.000). Passzívák: alaptöke 180.000.000 (változatlan), tartalékalapok 64.814.000 (változatlan), bankjegyforgalom 1588.881.000 (—51.906.000), napról-napra esedékes követelések 681.049.000 (—19.244.000), egyéb passzívák 57.138.000 (+2.213.000).

Sorsolás. A Magyar Jelzőlog-Hitelbank 3%-os, illetve konverzionális nyeremény-kötvényeinek október 24-én történt nyereményhúzósa alkalmával a következő kötvények sorsoltak ki: 100.000 K-t nyert 891 sorozat 16 szám, 4000 K-t nyert 1045 s., 7 s., 1500—1500 K-t nyertek 2083 s., 24 s., 2595 s., 47 s., 1952 s., 47 s., 400—400 koronát nyertek: 2354 s. 35 s., 610 s. 3 s., 2367 s. 97 s., 531 s. 98 s., 611 s. 98 s., 3105 s. 80 s., 802 s. 46 s., 1264 s. 61 s., 866 s. 33 s., 1635 s. 45 s., 3228 s. 87 s., 933 s. 30 s., 1269 s. 56 s., 2599 s. 100 s., 2988 s. 100 s.

A 20 koronás díj húzásán és törlesztési húzásán a következő sorozatok huzattak ki: 1—100 számig 1356, 2466, 1062, 526 sorozatok.

A törlesztési húzáson 1—100 számig: 2972, 48, 2608, 1008, 3456, 993, 3014, 2369, 2477, 3260, 2249 sorozatok.

Az Adria magyar királyi tengerhajózási részvénytársaság gőzösei közül pénteken Buda II. Rio de Janeiroból Fiuméba, az Árpád Fiuméből Marseillebe, a Kálmán király Bordeauxból Fiuméba indult.

VIZÁLLÁS

		m á t e r					
		okt. 25.	okt. 24.	okt. 26.	okt. 24.		
Inn	Shading	0.87	0.48	Siev	M.-Sziget	0.08	0.04
Duna	Paszau	1.11	1.54		Toksháza	0.29	0.04
	Lina	1.59	1.59		V.-Nemény	0.88	1.04
	Bécs	1.57	1.45		Tokai	0.80	0.71
	Pozsony	0.24	0.85		Tiszafüred	0.92	0.80
	Komárom	1.07	1.16		Szolnok	1.—	0.94
	Budapest	0.45	0.58		Csongrád	1.79	1.73
	Paks	0.88	0.18		Szeged	1.27	1.24
	Mohács	0.48	0.82		T.-Bocsk	1.—	1.84
	Gombos	1.03	1.28		Titel	0.01	0.28
	Ujvidék	0.40	0.45	Óndava	Hóór	1.13	1.15
	Pancsova	0.49	0.44		Tapaly	0.60	0.61
	Orsova	0.18	0.47		Bárta	0.22	0.28
	Morvafalu	0.19	0.27		Ladmona	1.18	1.14
Herva	Zvolna	0.01	0.—		Zvolna	0.10	0.21
Vág	Trencsén	0.02	0.04		Hornád	0.01	0.21
	Saored	0.24	0.27		Bereztyó	0.83	0.84
Eába	Szt.-Gothárd	0.60	0.—		H.-Ujfalva	0.83	0.84
	Sárvár	0.37	0.80		Cenosa	0.85	0.88
	Győr	1.08	1.—		N.-Várán	0.15	0.14
	Vasvár	1.14	1.12		Belényes	0.81	0.84
Dráva	Zákány	0.88	0.88		Tenke	0.28	0.24
	Bárc	0.50	0.46		Órsháza	0.58	0.61
	Kazók	0.21	0.24		Békés	0.54	0.61
Mura	M.-Sperdah.	0.18	0.—		Gyoma	0.68	0.71
Száva	Zágráb	0.16	0.16		Gy.-Fehérvár	0.87	0.84
	Szelecs	1.28	1.30		Branyicska	0.—	0.—
	Mitrovicza	0.84	0.27		Boborain	0.—	0.—
Szamos	Décs	0.14	0.56		Árad	0.26	0.24
	Szatmár	0.24	0.18		Makó	0.13	0.14
Kraszna	N.-Majlány	0.—	0.—		K.-Köszdly	0.53	0.41
Lábrona	Munkács	0.11	0.20		Kisvárd	0.53	0.41
Lábrona	Homoná	0.08	0.04		Tomcsavár	0.98	1.04
Üng	Perecseny	0.04	0.12		Beckerok	0.88	0.88

Kedd
A BU
A kés
irányzat.
gyon tart
szombati
másrészt
korlátolt
mindössze
nál 10—15
adási ár 2
ért, a legc
tiszaivideki
üzlet minc
zárlatnál a
galom foly
téktelen ü
pár fillér
lathoz visz
beri buza
nyolcz fill
áprilisi roz
fillérrel, az
tengeri tiz
A kés
kező volt:
Buza
Tiszavidéki
" "
" "
Fejérmegye
" "
" "
Pestvidéki
" "
" "
Bánsági uj
" "
" "
Bácskai uj
" "
" "
Rozsli-re
közép
Árpa tak
Köles
Zabli-ter
II-ter
Tengeri
Répcze:
A kés
Buza.
Yona, 300 r
24.70 koron
80 kg. 24.9
300 mm. 7
24.60 koron

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDÉK

Gabonátözsde.

Budapest, október 26.

A készáru piacon ma kifejezetten lanya volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok nagyon tartózkodók voltak, csak keveset vásároltak és szombati árakat sem voltak hajlandók fizetni. Mivel másrészt az eladók sem nagyon erőltették a dolgot, korlátozott maradt a forgalom, melynek folyamán mindössze alig 8000 mm. buza kelt el, a szombatiaknál 10-15 fillérrel olcsóbb árakon. A legdrágább eladási ár 24.95 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 21.10 korona, 74.5 kilós felsőtiszavidéki üszkös búzáért. A határidőpiacon a mal üzlet mindjárt megnyitáskor lanyhán és a szombati zárlatnál alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán csendes volt az irányzat, csak jelentéktelen üzlet fejlődött ki, mi mellett az árfolyamok pár fillér keretén belül ingadoztak. A szombati zárjához viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza tizenhárom fillérrel, az áprilisi buza tizenhét fillérrel, az októberi rozs tizenkét fillérrel, az áprilisi rozs tizenhat fillérrel, az októberi zab négy fillérrel, az áprilisi zab szintén négy fillérrel, az új-tengeri tiz fillérrel csökkent.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki új	75	23.40-23.85	79	24.10-24.40
"	76	23.70-24.00	80	24.30-24.55
"	77	23.80-24.15	81	24.40-24.90
"	78	23.80-24.15	82	24.40-24.90
Fejérmegyei új	75	23.20-23.65	79	23.90-24.25
"	76	23.50-23.80	80	24.00-24.55
"	77	23.50-23.80	81	24.00-24.55
"	78	23.60-23.95	82	24.00-24.55
Pestvidéki új	74	23.40-23.70	78	23.60-23.90
"	75	23.40-23.70	79	23.90-24.25
"	76	23.40-23.70	80	24.00-24.00
"	77	23.50-23.80	81	24.00-24.00
Bánsági új	74	23.30-23.85	78	23.60-24.15
"	75	23.30-23.85	79	24.10-24.55
"	76	23.30-23.85	80	24.20-24.75
"	77	23.70-24.00	81	24.40-24.95
Bácskai új	74	23.30-23.85	78	23.80-24.15
"	75	23.30-23.85	79	24.10-24.60
"	76	23.30-23.85	80	24.20-24.75
"	77	23.70-24.00	81	24.40-24.95
Rozs I.-rendű új				19.60-19.75
" középminőségű új				19.40-19.55
Árpa takarmány I.-rendű				16.05-16.20
" II.-rendű				15.70-15.95
Köles I.-rendű				13.75-14.-
Zab I.-rendű				16.85-17.15
" II.-rendű				16.35-16.65
Tengeri belföldi új				17.80-18.00
Répcze: Káposztarépcze				

A készáru piacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 150 mm. 80 kg. 24.95 korona, 300 mm. 80 kg. 24.90 korona, 500 mm. 80 kg. 24.70 korona, 600 mm. 79 kg. 24.70 korona, 300 mm. 80 kg. 24.90 korona, 200 mm. 80 kg. 24.90 korona, 300 mm. 79.8 kg. 24.90 korona, 100 mm. 78.5 kg. 24.60 korona, 100 mm. 78 kg. 24.60 korona, 100 mm.

78 kg. 24.50 korona, 200 mm. 78 kg. 24.50 korona, 200 mm. 78 kg. 24.50 korona, 100 mm. 78 kg. 24.60 korona, 100 mm. 78 kg. 24.50 korona, 380 mm. 77.5 kg. 23.60 korona, 100 mm. 76 kg. 22 korona, 100 mm. 74.5 kg. 21.10 korona.

Pestvidéki: 100 mm. 80 kg. 24.80 korona, 500 mm. 78.5 kg. 24.20 korona, 200 mm. 78 kg. 24.40 korona, 300 mm. 76 kg. 23.90 korona.

Bácskai: 100 mm. 77.5 kg. 23.20 korona, 1250 mm. 75 kg. 22 korona.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 76 kg. 22.70 korona.

Szerémségi: 400 mm. 79.5 kg. 24.40 korona.

Raktári: 700 mm. 77 kg. 23.80 korona.

Rozs: 600 mm. 19.40 korona, 100 mm. 19.40 korona, 100 mm. 19.40 korona.

Zab: 100 mm. 17.20 korona, 100 mm. 17 korona. Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon kötöttett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. októberre 12.34, 12.39.
 Buza 1909. áprilisra 12.09, 12.08, 12.11, 12.07, 12.11.
 Rozs 1908. októberre 9.97, 9.98, 9.93.
 Rozs 1909. áprilisra 10.07, 10.08, 10.05, 10.09.
 Zab 1908. októberre 0.-, 0.-.
 Zab 1909. áprilisra 8.40, 8.41, 8.39.
 Tengeri 1909. májusra 7.48, 7.50, 7.46, 7.49.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1908. októberi buza	12.31-12.32
1909. áprilisi buza	12.05-12.06
1908. októberi rozs	9.93-9.94
1909. áprilisi rozs	10.05-10.06
1908. októberi zab	8.09-8.10
1909. áprilisi zab	8.38-8.39
1909. májusi tengeri	7.46-7.47

Budapesti gabonaforgalom.

1908. október 23-tól október 25-ig.

Érkezett: Elszállított:

Buza	44683	3802
Rozs	4130	1885
Árpa	3986	516
Zab	4938	2870
Tengeri	1615	
Liszt	3618	38012
Korpa		4847

Értéktözsde.

A mai tőzsdén tartózkodó volt a hangulat és a mérsékelt forgalom tartott árfolyamok mellett bonyolódott le. A déli tőzsde folyamán a Közuti vasút részvényeiben fordult elő nagyobb kereslet, aminek következtében a részvények ára néhány koronával emelkedett. A helyi piacon mérsékelt volt a forgalom, kötés azonban csak a Kereskedelmi Bank, Lipótvárosi Takarékszövetkezet és az Adria r.-t. részvényeiben történt. Ez utóbbiban volt különösen észrevehető a mozgalom, amennyiben nagyobb tételek kerültek eladásra. Az árfolyamok néhány koronás visszaesést mutatnak. Járadékpiacon tartott, mérsékelt forgalommal, valutapiacon tartott. Egyebekben kötöttett: Osztrák hitel 632.25-631.75 koronán, Magyar hitel 739.50-739.25 koronán, Államvasut 685.- koronán, Rimamurányi 558.- koronán, Városi villamos vasut 261.50 koronán, Közuti 552.50-554.25 koronán, Ma-

gyar koronajáradék 92.10-92.15 koronán, Kereskedelmi bank 3360.- koronán, Adria 396.-394.- koronán.

Előtőzsde

Előtőzsde tartózkodó.

Kötöttett: Osztrák hitelrészvény 681.75-682.55 Magyar hitelrészvény 739.25-739.50. Osztrák-magyar államvasut 685.-. Rimamurányi vasut 558.-. Közuti vaspálya 552.50-553.-. Magyar koronajáradék 91.10-92.15. Kereskedelmi bank 3360.-.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde üzlettelen.

Kötöttett: Osztrák hitelrészvény 681.25-682.-. Magyar hitelrészvény 738.50-739.50. Rimamurányi vasut 557.25. Közuti vaspálya 552.50-555.-. Magyar koronajáradék 92.07/a. Hazai bank 280.-. 5 százalékos orosz kölcsön 96.50-96.55. Kereskedelmi bank 3360.-. Lipótvárosi tartarékpénztár r.-t. 149.-150.-. Magyar hadfelszerelési gyár r.-t. 220.-. Adria tengerhajózási r.-t. 394.25-396. Erzsébet kir. szanatórium sorsjegy 7.60-7.80.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8-10.- K, 1908. október hó végére 26-28 K.

Utőtőzsde.

Osztrák hitelrészvény 671.50. Magyar hitelrészvény 738.-. Rimamurányi 557.25. Államvasut 683.25. Közuti 554.50.

BÉCSI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, október 26. (Saját tudósítónktól.) A nehezen várt eső beállott s a külföldi tőzsdék lanya záró jelentései a múlt hétről tették, hogy a mai piacon az irányzat valamivel gyengült, buza, rozs, tengeri és zab 5 fillérrel olcsóbban lett volna kapható, de a forgalom szűk korlátok között mozgott, mert a konzum tartózkodott a vásárlástól. Árpában is teljes üzletelenség uralkodott.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.65-13.10 korona, marosi 12.45-12.85 kor., bánáti 12.45-12.85 korona, tótfelvidéki 12.05-12.45 korona, mosoni 12.15-12.45 korona, új déli vasuti 12.15-12.45, marchfeldi 11.85-12.25 korona.

Új-rozs: tótfelvidéki 10.10-10.30 korona, csepeli 10.05-10.25 kor., pestmegyei 10.25-10.40, déli vasuti 10.05-10.30 korona, külföldi magyar 10.05-10.30 kor., osztrák 10.15-10.35 korona.

Árpa: morvaországi 9.20-10.60 kor., marchfeldi 8.70-9.30 kor., bécsi-vidéki 9.-9.70 kor., tótfelvidéki 7.90-10.- kor., csepeli 7.80-8.70, győri -.-.- kor., déli vasuti 8.40-9.65 kor., tiszavidéki 7.60-8.50 kor., északmagyarországi 7.60-9.40 kor., közép-dunai állomások 8.30-9.- korona.

Magyar tengeri: régi 9.20-9.35, új 7.70-8.- korona, cinquantin -.-.-, új 8.80-9.20 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.35-9.05 kor., közepes -.-.- kor., elsőrendű -.-.- kor., válogatott 8.95-9.35 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai -.-.- korona.

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, október 26. A mai előtőzsde tartózkodó volt, anélkül azonban, hogy az árfolyamokra nyomást gyakorolt volna. Különösen az államvasuti részvények voltak szilárdak, de a hitelrészvények árfolyama is megmaradt az eddigi árfolyamon. Csúpan az alpesi bányarészvények gyengültek. Wür-

Tisztviselői kölcsön

állami, megyei, városi tisztviselők, katonatisztek és nyugdíjasok

részére 20-30 évre vagy tőketörlesztés nélkül, még eddig nem létezett előnyös módozatokkal kapható a 12 év óta fennálló és kizárólagosan tisztviselői kölcsönökkel foglalkozó:

«Országos Híradó» pénzügyi vállalat útján.

Budapest, VIII. kerület, Erzsébet-körut 20, szám.

Felvilágosítás díjtalan. Jutalék csak a pénzvétel után fizetendő. Előleget nem fogadunk el.

tembergi tőltényrészvények ma is emelkedtek. Az előtőzsdé zárlati tartózkodó maradt. A magyar koronárészvények mérsékeltén javultak. A déli tőzsdé nyugodtan tartott árfolyamokkal indult.

11 órákor : zárulnak

Osztrák hitelr. 631.75. Magyar hitelr. 741. —, Länderbank 441. —, Államvasut 685. —, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 119.75 —, Alpési bányatársulat 652. —, Rimamurányi 557. —, Májusi járadék 95.85, Magyar koronajár. —, Orosz érték —, Török sorsjegy —, Német márka 117.36.

1 órákor jegyezték:

Osztrák hitel 631.50, Magyar hitel 741.50, Länderbank 431. —, Unio-bank 541.50, Államvasut 684.50, Anglo-bank 293.50, Bankverein 512.50, Déli vasut 119.75, Gőzhajó —, Alpési bányarészvény 652. —, Májusi járadék 95.50, Magyar koronajár. 92.10, Török sorsjegy 179. —, Német márka 117.36, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 557. —, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, október 26. (Osztrák értékek zárlata)

4,2 százalékos papír-járadék 95.95, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.90, 1860-as sorsjegy 151.25, Osztrák hitelsorsjegy 465. —, Angol osztrák bankrészvény 291. —, Bécsi Bankverein 512.50, Osztrák-magyar bank 1741. —, Déli vasut 119.10, Dunagőzhajózási társ. 970. —, Dohány rész. 378. —, Cs. k. arany (vert) 11.31 Német bankv. 117.28 Osztr. Lloyd 420. —, 4,2 száz. ezüst. jár 95.80 — 99.05, Osztr. koronajár. 96.05, 1864-es sorsjegy 261. —, Osztrák hitelintézeti részvény 631. —, Union-Bank 539.50, Osztrák Länderbank 430.60, Osztrák-magyar államvasut 683.10, Elbavölgyi vasut 447.50, Alpési részvény 652.50, 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 239.60, Lipótkohó 426. —, Töröksorsjegy 178.60. Nyugodt.

Bécs, október 26. (Magyar értékek zárlata.)

4 százalékos arany-járadék 109.99. Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 140.50, Magyar hitelbank részvény 735.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 477. —, Rimamurányi 577.50, Magyar cukoripar 1800. —, Adria hajózási részvénytársaság 394. —, Magyar koronajár. 92. —, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 184.75, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzalogbank 425 —, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, október 26. (Értéktőzsdé.) Miután a politikai helyzet e pillanatban nem ad okot aggodalomra, a tőzsdén az új hét kezdetén is megmaradt a szombaton megnyilvánult bizalomteljesebb alapirányzat. Másrészt azonban a spekuláció szintén nem változtatott tartózkodásán és miután ösztönzés is hiányzott, jelentékenyebb árfolyamváltások nem voltak feljegyezhetők. Kezdező hatással volt az utolsó órában a magánleszámítási kamatláb visszamenése 2 1/2%-ra. Valamennyi értékben az utolsó tőzsdéóránban 1%-ig terjedő mérsékelt javulások voltak konstátálhatók. Prinz Heinrich és Meridional vasut részvényeinek kivételével, amelyek gyengülésre hajlottak. Bányarészek is engedtek megnyitáskor, később azonban ismét megjavultak. Laurakohó mintegy 1%-ot veszített. A tőzsdé többnyire tartott árfolyamok mellett zárult, és pedig nyugodt irányzatban. A készpénzpiac iparértékei meglehetősen szilárdak voltak. Magánleszámítási kamatláb 2 1/2%, napi pénz 2%, ultimópénz 3%.

Zárulnak október 26. 4,2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék —,

osztrák hitelrészvény 198.75, Déli vasut 22.60, orosz bankjegyek 214.75, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.90, Disconto Commandit 177.25, Dinamit-truszt 157.25, Harpeni 200. —, Unifikált török járadék 90.25, 4,2 százalékos ezüst-járadék 96. —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.50, Magyar koronajár. 92.40, Osztrák-magyar államvasut 146.60, Bécsi váltóár 85.25, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 222.50, Gelsenkircheni 186.25, Laurakohó 201. —, Javult.

Frankfurt, (Zárlat) október 26. 4,2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.90, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.50, Osztrák hitelintézeti részvény 198.50, Osztrák-magyar államvasut 146.60, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.31, Bécsi Bankverein 240. —, Villamos részvény 144.10, 3 százalékos magy. aranykölcsön 75.30, 4,2 százalékos ezüstjáradék 99.15, Osztrák koronajár. 95.95, Magyar koronajár. 92.30, Osztrák-magyar bank 124.60, Déli vasut részvény 22.50, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.25, Párisi váltóár 81.40, Unlon bankrészvény —, Alpési bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) október 26. 4,2 százalékos ezüstjáradék 98.80, 1860. sorsjegy 154. —, Déli vasut 22.30, 4 százalékos aranyjáradék 97.60, Osztrák hitelrészvény 198.80, Osztrák-magyar államvasut 146.50, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.85. Nyugodt.

London, október 26. Angol consol 84 1/2%.

Páris, október 26. (Zárlat) 3 százalékos Francia járadék 95.57, Osztr. aranyjáradék 97.50, Magyar aranyjáradék 93.50, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 486. —, 3 százalékos Olasz járadék 103.65, Déli vasut elsőbbségi kötv. 286. —, 5 százalékos marokkói járadék 513. —, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 93.50, 4 százalékos Kona. amort. román járadék 88. —, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 89.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 100.25, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 521. —, 4 száz. Szerb járadék 1907. 425. —, 4 százalékos spanyol járadék 94.85, 4 százalékos unifikált török jár. 89.45, Török sorsjegy 165. —, Török dohányrészvény 401. —, Osztrák földhitelintézet 1120. —, Osztr. Länderbank 467. —, Magyar jelzalogbank 454. —, Banque de Paris 1495, Banque Ottomane 701. —, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 125. —, Meridional vasut —, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 589. —, Rio Tinto 17.37, Sucrerie d'Egypte 34. —, Tula 288. —, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 166, Chartered 22.50, De Beers 338.50, East Rand 104.50, Jagersfontein 107.50 Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 59.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208. —, Váltó német piacokra (rövid) 122.81, Váltó Bécsre (rövid) 104.81, Váltó Belgiumra (rövid) 13 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/8, Csek Londonra 251.05, Magánkamatláb 2 1/2%. Bányadt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Juhvásár.

Budapest, október 26. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 4398 darab juhot. Árjegyzések: elsőrendű ürű 42-46 fillér kgr.-ként, vagy 37-43 korona páronként, középminőségű ürű 34-38 fill., kgrként vagy 27-32 korona páronként, anyajuhok 30-32 fillér kgrként, vagy 16-23 korona páronként, raczkajuhok 34-36 fillérig, vagy 24-30 korona páronként, kiverési juhok — fillérig, vagy 15-22 korona páronként, kosok 36-38 fillér, vagy 24-32 kor. páronként. A vásár irányzata változatlan.

Bécsi vágómarivásár.

St.-Marx, október 26. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 3195 darab

magyar, 360 drb galicziai, — drb bukovinai, 1413 darab németországi.

Jegyzések kilogrammonként élőszuliban: Magyar hizókökür I-ső minőségű 74-82 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 66-72 fillér, III. min. 48-65 fillér, kivét. — fillér, galicziai hizókökür I-ső minőségű — fillér, II. minőségű 78-82 fillér, III. minőségű 64-75 német hizókökür I. min. 84-92 fillér, kivételesen — fillér, II. min. 72-82 fillér, III. minőségű 64-70 fillér, legelő ökökür 48-72 fillér, parasztköör — fill., bika 50-68 korona, kivétel. 74- — korona, tehén 48-72 korona, bivaly 28-44 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, október 26-án. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér, Közép (páronként 300-400 kilogrammig ferjedő szuliban) — fillér, Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül szuliban) 119-120 fillér, Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő szuliban) 120-121 fillér, Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 121-123 fillér, Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül szuliban) — fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm szuliban) 121-123 fillérig.

Sertéslétszám: 1908. évi október 23. napján volt készlet 31294 drb., 1908. október hó 24-én felhajtott 478 darab, 1908. október 24-én elszállított 948 darab, 1908 október 26. napjára maradt készletben 30824 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, okt. 26. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 756 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1241 darab sertés, 58 darab süldő, — darab malacz. Összesen 1977 darab sertés, 58 darab süldő, 4 darab malacz. Eladatott 1253 darab sertés, 2 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 744 drb sertés, 56 darab süldő, 4 drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételszuliban 96 — 100 fillér, ételszulevonással — fillér, II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 90-94 fillér, ételszulevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételszulevonással 116-126 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételszulevonással 116-126 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételszulevonással 116-126 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.ig, könnyű 140-300 kgr.-ig, — fillérig, ételszulevonással — fillér. Belföldi süldő 106-116 fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, élőszuliban értendő. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Felelős szerkesztő: PURJESZ LAJOS. Kiadótulajdonos: A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

HETI MŰSOR.

Table with 8 columns: Október—November, Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Vigaszínház, Király Színház, Magyar Színház, Uránia, Várszínház. Rows include dates from 28 to 1 and corresponding plays like 'Manon Lescau', 'Sámson és Delila', 'Fidelio', 'Carmen', 'Nürnbergi mester dalnokok'.

Vertical text on the right edge of the page, including 'Kedd', 'Kivon', 'Kineve', 'Albin füm', 'egyminisz', 'pénzügymin', 'terelnök', 'pénzügyi f', 'igazgatósa', 'létszám', 'egyesített', 'kornokokk', 'talhoz, Kat', 'czebányai', 'besztercei', 'besztercei', 'nagyváradi', 'uradalmi er', 'tósághoz', 'P', 'rasi állami', 'ramarosszig', 'Jánost a sz', 'uradalmi er', 'hoz, Stump', 'Traum Ján', 'Pált a szék', 'csányi Kálm', 'Fiedler Jen', 'recz János', 'Jammik Ist', 'Stefány Gy', 'mira József', 'vallás- és', 'leveles tan', 'hoz rendes', 'Libik Józse', 'pesti lakos', 'gyakornokk', 'álló főügye', 'róthy Mikl', 'főelőtábla el', 'védeljöltet', 'joggyakorn', 'Ernö dési la', 'hivatali gya', 'ság Kiss Dér', 'hoz dijtalan', 'Áthelyez', 'niszter Novo', 'tanítót a kil', 'szó kovaszin', 'Buzá', 'tiszaivideki', 'fehértornyos', 'pestvidéki', 'László', 'Bácskai', 'Egyé', 'Kozs', 'első', 'köz', 'Árpa', 'tak', 'tak', 'Zab', 'első', 'köz', 'Tengeri mag', 'Repeze kap', 'Burgó', 'Dunántúli', 'Felsőmagyar', 'Nyársógi', 'Erdélyi', 'Bánági', 'Posti', 'Különféle', 'termények', 'dizsnósztr', 'szalonna', 'szilva készaru', 'heremag'.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 25. —

Kinevezések. A belügyminiszter ifj. dr. Márffy Albin fűmelt kormányzói segédfogalmazót a belügyminisztériumhoz miniszteri segédfogalmazóvá; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Stojanovics Károly károlyvárosi lakost pénzügyi fogalmazógyakornokká a zágrábi pénzügyigazgatóság ideiglenes minőségben; a földművelésügyi miniszter az államerdészeti tisztviselők egyesített létszámba ideiglenes minőségű erdőgyakornokká: Dénes Zoltánt a szászsebesi erdőhivatalhoz, Katona Istvánt és Hering Albertet a beszercebányai erdőigazgatósághoz, Maróthy Emilt a beszercei erdőigazgatósághoz, Takács Jánost a beszercei erdőigazgatósághoz, Kardos Kálmánt a nagyváradi állami erdőhivatalhoz, Paczner Károly uradalmi erdőgyakornokot a beszercei erdőigazgatósághoz, Heincz Jánost és Vorák Sándort a fogarasi állami erdőhivatalhoz, Barabási Józsefet a máramaroszi állami erdőhivatalhoz, Valics Jánost a sepsiszentgyörgyi állami erdőhivatalhoz, Fábrián Jánost a szászsebesi erdőhivatalhoz, Keiner Rezső uradalmi erdőgyakornokot a zsarnóczi erdőhivatalhoz, Stumpfolt Ernőt az ungvári főerdőhivatalhoz, Traut Jánost a dévai állami erdőhivatalhoz, Monea Pált a székelyudvarhelyi állami erdőhivatalhoz, Tarsányi Kálmánt a nagyszécsi állami erdőhivatalhoz, Fiedler Jenőt a temesvári állami erdőhivatalhoz, Berecz Jánost a csikseredai állami erdőhivatalhoz, Jammik Istvánt a kolozsvári erdőigazgatósághoz, Stefián Gyulát a tordai állami erdőhivatalhoz, Mamiara Józsefet a segesvári állami erdőhivatalhoz; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Ertl Lajos okleveles tanítót a kovaszinzi állami elemi népiskolához rendes tanítónak; a kereskedelemügyi miniszter Libik József nyugalmazott honvédhadnagy, budapesti lakost ideiglenes minőségű fizetetlen számgyakornokká; a budapesti főügyész a vezetése alatt álló főügyészhez segédhivatali igazgatóvá Baróthy Miklós ugyanottani irodatisztet; a pozsonyi itélőtábla elnöke dr. Kenedich Ede puhói lakos, ügyvédjelöltet a pozsonyi itélőtábla területére díjtalan joggyakornokká; a dési pénzügyigazgatóság Csusz Ernő dési lakost a dési erdőhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká; a szolnoki pénzügyigazgatóság Kiss Dénes szolnoki lakost a szolnoki adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Novothny Jenő királyi állami elemi iskolai tanítót a kiliti állami elemi iskolához, Pleininger Dezső kovaszinzi állami elemi iskolai tanítót a lajta-

ujfalui állami elemi iskolához, Terényi István talpasi és Kanabe Gyárfás jászómindszenti állami elemi iskolai tanítókat kölcsönösen, Péterffy József központi szolgálatra berendelt gazdasági szaktanítót és Péterffy Cseresnyés Margit budafoki állami elemi iskolai tanítónőt a mosoni gazdasági népiskolához, illetve a mosoni állami elemi iskolához ugyanebben a minőségben kirendelte, illetve áthelyezte, Gerényiné Schaller Margit mosoni állami elemi iskolai tanítónőt pedig a budafoki állami elemi iskolához ugyanebben a minőségben áthelyezte.

Pályázatok. Az alsójárai járásbírósnál járásbírói, a zilahi, fehértemplomi és gyulafehérvári törvényszékeknel, valamint a szászsebesi, alsójárai járásbíróknál jegyzői, a nagybányai bányagazgatóság mellé rendelt számvevősnél számellenőri, a beregszászi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség nagyszőlősi kirendeltségénél számgyakornoki, a balázsfalvi, törekkanizsai, nagybecskereki, pancsovai, a hőmezővásárhelyi és a bánffyhungyadi adóhivataloknál díjas gyakornoki, a sepsiszentgyörgyi és kézdvásárhelyi adóhivataloknál díjtalan gyakornoki, a trencsényi törvényszéknel telekkönyvi átalakító-díjnoki állásra 2 hét; — Erdőgyarakon (Bihar várm.) postai ügynöki állásra 4 hét; — Sopron szab. kir. városnál rendőri állásra 5 hét; — a gyergyószentmiklósi járásbírósnál albirói, a nagyváradi törvényszéknel és a munkácsi járásbírósnál egyegy jegyzői, a brassói pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség mellé díjas számgyakornoki, a beregszászi, a buziási, a fehértemplomi, az orosházi, a szolnoki, és a szilágycsehi adóhivataloknál díjas, míg a szilágysomlyói adóhivatalnál díjas és díjtalan gyakornoki, a verseczi járásbírósnál telekkönyvvezetői, a lipótvári fegyintézetnél szabómunkavezetői állásra 2 hét; — a zónóváraljai közalapítványi erdőgondnokságnál közalapítványi erdőlegényi állásra 3 hét; — Nagyrócán (Gömör várm.) postamesteri, Dunagárdonyon (Bácsbodrog várm.), Felsőcsernátonon (Háromszék várm.), Tusnádon (Csik várm.), Székelyvárcsékén (Udvarhely várm.) és Aranyospolyanban (Torda-aranyos várm.) postai ügynöki állásra 5 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

K kördőssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bársonzok díjtalanul zárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM speciális orvosi rendelőintézet Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félelelel Egész nap orvosi ingyenes rendelés.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. október 26-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt inkább csak a Dunántulon és környékén fordult elő kevés eső. A hőmérséklet többnyire emelkedett és országszerte elérte a normálist; a maximum Aknaszlatinán 20 C° és a minimum ugyancsak Aknaszlatinán 1 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Keleten éjjel fagy, nyugaton helyenkint csapadék várható.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm., A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és sebesség, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

Table with columns: Buza, Egyéb gabonafélék, Burgonya, Faj, Kőröslőczi termények, Hőmérséklet.

Table with columns: Allamadósság közkölcsönök, Záloglevelek, Előbbségek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalom, Különléle vállalatok.

Table with columns: Bankok részvényei, Sorsjegyek, Pénznemek és váltók.

KÜLÖNFÉLÉK.

Mari néni.

Amikor meghalt Mari néni:
Oly csüggedt lett a kis család
És szomorúan nézegettük
Felállított ravatalát.
Fájt, hogy akit mi úgy szeretünk,
Ime, már ő is elhagyott!
Szelid szemében a boldogság
Mosolygó fénye nem ragyog!

Van egy öcsém — pöttömnyi gyermek —
Három esztendő lesz csupán.
Feltűnt, hogy nyugtalanul futkos
A gyászos temetés után.
Meggérdeztem, mondd! mi veszett el?
És ő úgy válaszolt nekem:
„Nem találok a Mari néni,
A Mari néni keresem!”

Nógrádi Pap Dezső.

(Szintházi szerzők bevételei.) A színházi szezon hajnalán egyik berlini lap a színházi újdonságokról csevegve, megenged egy kis kitérést: a tantiemekre. Előbb csendes rezignációval parentálja el a dicsőséges közelmúltat, amikor a német közönség Sudermann és Hauptmannért lelkesedett, amikor a dráma virágozott Németország földén és a „Vig özvegy”-eknek nem igen voltak tisztelői. Ma másként van. A tömeglelket sokkal jobban érdeklik a drámáknál a könnyebb fajsúlyú vígjátékok. A tantiemek hazája mégis csak Amerika és Anglia, állapítja meg a színházi lap. Amerika és Anglia a színházi szerzők eldorádója és ha a kontinensbéli szerzők benézhetnek amerikai színműgyárosok könyveibe, méltán töltheti el őket irigység. Barrier, aki véletlenül a tehetségesek közül való, egy darabjával két millió koronát szerzett, míg azután a másik három darabja éveken át nyolcz-tízezer márkát hozott neki. Nem utolsó az a tantiém se, amit a Ben Hur regényből dramatisztált színmű szerzője keresett darabjával. A szerencsés átdolgozóknak évek során négy millió koronát hozott összesen a darab. Savage, aki most Molnár Ferencz páraiban sikerült darabját adatja Newyorkban, a „Vig özvegy”-gyel horribilis összegét vágott zsebre. Hogy mennyit, annak jellemzé-

séül álljon itt a Lehárnak kifizetett tantiémek összege. Heti 12.000 koronát kapott egy évnél tovább a „Vig özvegy” zseniális komponistája. Gilbert és Sullivan társszerzők átlag 300.000 koronát kerestek évenként. Egyedül a Pygmalion és Galathea egy millió koronát hozott a szerencsés társszerzőknek. A két színműíró dicsősége magaslátán 12 szintársulatot tartott fenn saját költségén, amelyek darabjaikat adták elő. Csak a színészeknek fizettek ki heti 80.000 koronát. E hatalmas kiadások daczára ekkor három és fél milliót kerestek kettesben, ami egészen csinos összeg. Az utóbbi évek legnagyobb sikerű operettje: a „Kínai mézeshetek”, amelyet csaknem három évig szakadatlanul adtak, másfél milliót hozott Dance Györgynek, a szerzőnek. Óriási tantiémet kapott a „Rip van Winkle” szerzője is. Darabjának czimszerepében nem kevesebbszer, mint 5000-szer lépett fel Jefferson József Rinero, akinek darabjait mérsékelt sikerrel nálunk is adták, szintén a szerencsés szerzők közül való. Egy darabjával 800.000 koronát kerest. Egy másik darabja, „Tanqueray második felesége” már jobban jövedelmezett: egy millió korona került ki belőle. Vannak azonban az Eldorádóban is peches szerzők. Így H. J. Byron 6000 koronáért adta el egy impresszáriónak az „Ifjuságunk” című darabjának az előadási jogát. Ugy látszik jó szimatja volt az impresszáriónak, mert a darabot négy éven át szakadatlanul adták egy londoni színházban. Ez a tragikum lebegett Wilde darabjai felett is, akinek hallatlan sikereit világszerte akkor követték el, mikor nálánál szerencsésebb színházi kereskedők élvezték a darabjainak tantiémjeit.

(A kíváncsi menyasszony.) Egy német leány a következő levelet küldte Kelet-Afrikában élő vőlegényéhez:

— Kérem, küldje el a fényképét, írja meg a korát, születési és illetőségi helyét, milyen iskolákat végzett, mit tanult, miből élt mielőtt Afrikába ment, miért vándorolt ki, mióta van Afrikában, van-e pénze, illetve az ültetvényekben, melyekben gazdálkodik, csak Ön, vagy idegenek is részesek. Ha az ültetvényt csak bérbé vette, fizetést huz-e, vagy részesedik a jövedelemből? Mennyit jövedelmez az ültetvény? Kérem írja meg pontosan az adatokat, mert nagyon érdeklődöm. Mit fog csinálni — folytatja a levél a kérdezősködést — az én 1000 forint hozományommal? Adósságait fizeti ki vele, vagy az ültetvénybe fekteti bele? Mekkora az ültetvény? Milyen jövedelemre számíthat később? Reméli, hogy pár év múlva meg is takaríthat valamit? Mik a terveit a jövőre nézve? Milyennek képzei az életet? Hol

lakik és hogyan lakik? Az ültetvényen, vagy a városban? En hol fogok lakni, van-e lakásberendezése? El sem tudom képzelni, milyenek lehetnek ott a viszonyok, mert csak képeslapokból ismerem azt a vidéket. Legyen szives egy kis magyarázattal és leírással szolgálni. Egy vagy több szobából áll-e a lakása? Hány óra járásra van az ültetvény Tanga várostól, mely legközelebb esik hozzá? Ha Ön a emberekkel künn dolgozik, nekem egyedül kellene otthon maradnom? Lesz-e cselédségem? Mivel töltöhetném el az időt? Ön mikor lenne velem együtt? Ha egyedül maradok, nem ennének meg a vademberek? Mit kell magammal hoznom? Mivel takarodzik ott az ember? Milyen ruhát és cipőt kárdenak ott? Kell-e posztóruha? Milyen főzőedényt vigyek magammal? Kivel lehet ott mosatni és hogyan vasálnak? Lesz-e gyakran és sok vendége? Egészséges levegő van az ültetvényen? Milyen a jellege — így folytatódna végül a tömeges kérdések — és mik a jó és rossz tulajdonságai? Hol és mikor tartanók meg a lakodalmat? Ha oda jövök, mindjárt megtarthatjuk az esküvőt vagy előbb pár hétig ott kell laknom? Hol laknak a szülei? Van-e valami kötelezettsége velük, vagy rokonságával szemben? Mi a vallása?

Így végződik a levél. Talán örökre elveszi a vőlegény kedvét a násziléstól.

(Az ausztráliai négerfaj kihalása.) Délaustráliai kormányjelentések szerint Ausztráliai őslakóinak száma egyre kevesbedik; a bennszülöttek kihalófélben vannak és az ausztráliai kormányok különböző intézkedéseket fogantatosítottak, hogy az érdekes emberfaj végleg ki ne vesztessen. Jelenleg is csak Észak-austráliaiak élnek még nagyobb számban az ausztráliai négerfaj, de a tudóvész, amelyik ellen nem tudnak védekezni, egyre tizedeli soraikat. Azonkívül különösen a nők többnyire más fajbéli hitvest választanak, úgy, hogy a valódi tiszta ausztráliai négerfaj nemsokára már csak a múlté.

(Hány illatos virág van Európában.) Európa-szerte körülbelül négyezerháromszáz fajta virágot természetnek s ezek közül alig négyezerhusznak kellemes az illata. Egy növényismerő hosszú kísérletezés után most a virág színe szerint mutatta ki, hogy mennyi a kellemes vagy kellemetlen illatú virág s mennyi az illattalan. Legtöbb kellemes illatú akad a fehér- és krémszínűk között, 1124 közül 127 az illatos, 951 sárga virág közül illatos 76, 823 piros közül 64. 594 kék között csak 44 az illatos, 308 ibolyaszínű közt csak 13. A többi 3800 között 1500 határozottan rossz szagú, 2300-nak pedig nincs semmi illata.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY, —

Írta: FRED. VILLER.

53

Hiszen olyan meglepően és gyorsan történt, hogy nem is volt időm mindaddig gondolkozni, míg az ítélet ki nem lett hirdetve.

Azonnal a lakásomra mentem, ahol próbáltam a helyzetem fölött gondolkozni. De már akkor vak sötétséget láttam magam körül.

Összeszedtem magam és lementem a főkapitány hivatalos szobájába, bár már késő este volt. A főkapitány nagyon komoly volt.

— Már értesítve vagyok a törvényszéken történt dolgokról — szólott ő és igazán sajnálattal tölt el ez a dolog. Ezzel azt akarom mondani, hogy nem kell önnek elmondani az eseményeket. De várjon, valamit akarok önnek mondani, mielőtt válaszol és amit azonnal tudnia kell:

— Elfogató parancsot adtam ki Frick kisasszony ellen.

— Sejtettem, hogy ilyesmi fog történni. Sikerült olyan nyugalmat mutatnom, melylyel egyáltalán nem bírtam.

— Tudtam, hogy ez meg fog történni, főkapitány ur — feleltem én — és azt is tudom, hogy mit kell tennem. Azért jöttem ugyanis, hogy elbocsátatásomat kériem a rendőrség szolgálatából. Írásbeli kérvényemet ugyan még nem nyújtottam be, de holnap már beteriesztem és arra kérem, tekintse olybá, mintha már is benyújtottam volna.

A főkapitány barátságosan rám nézett, megszorította a kezemet s így szólt:

— Igazán nagyon sajnálom, nem is sejt, hogy mennyire sajnálom, de arra kérem, hogy vonja vissza a kérvényt, nem tehetem és nem is akarom megtenni. Amit most mondott, ezt elvártam öntől.

— A főkapitány ur mindent tud, ami ma a tárgyaláson történt? — kérdeztem.

— Igen, egészen pontos tudósítást kaptam az egyik tisztviselőtől, aki az egész tárgyalás alatt jelen volt.

— És mi a véleménye?

— Az én véleményem? — Értem, most már nem beszél saját magáról, hanem arra a fiatal hölgyre gondol, akit le kell tartóztatnom. Nos, mit mondjak önnek? Ha azt mondom, hogy senki más nem vehette el a gyémántot, csak Frick kisasszony, akkor haragudni fog reám, ha pedig az ellenkezőjét mondom, azonnal megérti, hogy meggyőződéseim ellen beszélek — ugyebár?

A főkapitánynak igaza volt és én hallgattam.

Mikor menni akartam, a kapitány ismét megfogta a kezemet:

— Önnel nagy szerencsétlenség történt Monk! Egy kis vigyázatlanság a részéről, egy csekélység, ami kilenczvenkilencz esetben minden következmény nélkül maradt volna, a viszonyok hatalma folytán kiszorította önt működésének tethelyéről, amit ön olyan nagy erélylyel és páratlan ügyességgel betöltött. És ha nem tévedek, akkor valakivel, aki az ön szerelmét megnyerte, még nagyobb szerencsétlenség történt; legalább a dolog annak látszik és úgy indul.

Ami az egyiket illette, nos, ön erős, izmos ember és nem szükséges, hogy én biztassam, hogy ne veszítse el a bátorságát. Ön semmi rosszat nem tett, a világ pedig elég nagy és aki akar, tud szerezni kenyeret. Ami a másik dolgot illeti, idővel arra is lesz segítség. Az arcán látom, hogy mit akar most legelső sorban tenni: minden erejét, ügyességét arra akarja használni, hogy bebizonyítsa annak a hölgynek az ártatlanságát, aki ellen, úgy látszott, hogy minden összeesküdött. Távol áll tőlem az a gondolat, hogy erről lebeszéljem. Talán sikerülni is fog önnek. Van annyi tapasztalatom, hogy belátsam, miszerint semmi sem lehetetlen. Ha azon-

ban nem sikerülne, ne dulja fel az életét egy nő miatt, mint azt sokan teszik; vessen véget a dolognak — minél előbb, annál jobb — mielőtt még késő. És ne akarjon lehetetlenséget egy dologból csinálni. Ha valamikor szüksége lesz reám, jöjjön el hozzám.

Ezek voltak feliebbvalóm atyai, barátságos szavai. Az utóbbi években csak egyetlenegyszer beszéltem vele erről a dologról.

Huszonhét éves voltam akkor és másnap a bátorságom és akaraterőm ujult erővel tért vissza. A rendőrfőkapitánynak igaza volt, amikor arczomon az elhatározást látta, hogy mindent megpróbálok, hogy jegyesem ártatlanságát bebizonyítsam, mert akkor még a jegyesem volt. De csak néhány lépést kellett tennem és már is rájöttem, hogy nemcsak rettenetes nehezen tudok előre jutni — már nem álltam a rendőrség detektiv-osztályának szolgálatában — és észrevettem, hogy valami rettenetes végzet van rajtam, mely azt kívánja, hogy a játék fejeződjék be úgy, ahogyan kezdődött és itt emberi segítség teljesen hiábavaló.

— Nem beszélt azonnal Sigriddel? — kérdezte hirtelen Klára.

— Nem, teljes lehetetlenség volt. De hallgassa csak meg, milyen volt a helyzetem. Mindjárt másnap az összes lapok „a rendőrség felépése” czimen kritikát írtak. Egyes lapok azt kívánták, hogy engem is helyezzenek vád alá, mert az igazság elhallgatásával majdnem egy ártatlan elítéltetését idéztem elő.

Ez a csipkelődés azonban hamarosan elmúlt, mert kérvényemre azonnal megkaptam az elbocsátásomat.

De ennek az volt a következménye, hogy némely helyeken bizalmatlanul tekintettek rám és a főkapitány, akivel ebben a dologban levelezésben állottam, minden körülmények között megtagadta a fiatal hölgy meglátogatását, aki vizsgálati fogságban sinylődött.

(Folyt köv.)

SZÍNHÁZAK
Kedden 1908. október 27-én.

Nemzeti Színház
SIMONE.
Színmű 3 felvonásban. Írta Brioux
Fordította: Iván Jenő.
Édouard de Soreano Ivánfi
De Lorry Szacsavay
Szerencs apja Gál
Michel Oáry
Mignier Oáry
Az orvos Mihályfi
Simone P. Márkus E
Hormance Rákosi Sz.
Georgette Keczeri
Burtin Szóke
Chaintreux Póthas

Kezdeté fél 8 óraker

III. Kir. Operaház
Parasztbecsület.
Melodrama 1 felvonásban
Zenéjét szerette Mascagni P.
szövegét írták Targioni-Tozzetti
és Menasci. Ford: Radó Anta
Santuzza Szamosi
Lola Szóyer
Turiddu Lunardi
Alfio Mihályfi
Lucia Váleni

Utána:
A piros czlóp.
Kezdeté 7 óraker

Vígyszínház
Kutya van a kertben!
Böhözát 3 felvonásban. Írta:
Georges Feydeau, fordította: Góth
Sándor.

Victor Emmanuel Góth Sándor
Raymonde Gázi M.
Chandebise Camille Tihanyi M.
Forailon Augu-tin Vendrei F.
Olympe, a feleség Rónaszékiné
Histanqua Carlos Szörényi Z.
Lucienne, a feleség Komlóssy
Tourneil Román Tarolcaj
Vinache dr. Balassa J.
Babstüm Sarkadi A.

Kezdeté fél 8 óraker.

Urania-színház
Bűn és bűnhődés
Kezdeté fél 8 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-ú. 17
TELEFON: Igazgatóság: 377. Jegypénztár: 93-36. Kévtár:
77-97. Sajtóiroda: 81-71. Beküldőosztály: 49-52.

Ma és minden este
IFJABB
SCHAEFFER SYLVESTER
az artisták királyának vendégjátéka
Budapesten első ízben lép fel.
Nem tévesztendő össze más hasonló nevű művészettel.
Az előadás kezdete este 8 óraker.
Jegyjelölés 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztárnál
A télikerben reggel 5 óráig VÖRÖS BLENK színgyűjteménye-
kara hangverseny.

FOLIES CAPRICE
gazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SÁNDOR
Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 óraker
11 óraker: Ujdonság!
FREIE LIEBE
Erkölcse ép, írta: Satyr. Rendező: Werner Oáso.
Ezt megelőzi: Fél 10 óraker:
A műlövés.
Böhözát, írta: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor
Továbbá: Türk Berta, Nanon, Gerő József és
Zöldi Márton új szülő-számúkkal. Trebitsch Sándor
mint háromór.
Nappali pénztár d. e. 9-1 és d. u. 8-6-ig. Az első eme-
letű Casino de Parisban elsőrangú táncz attrakciók.
— Kezdeté fél 12 óraker. —

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t.
GARA-féle GARA-féle
Egy eredeti Grog 300 és 2 korona. Készítik a hely
Bpest, VIII. József-körút 79.
Gara Géza és Tsa drogeria Tűzek Árjegyzékét kérik.

BUDAPESTI CABARET
BONBONNIÈRE
VI., Teréz-körút 28. Telefon 52-88.

Minden este 9 1/4 óraker
Szabad lakola. Kovács bácsi fia. Óriási sikerű ka-
czagtató bohózatok. A 3 személyes egy, vagy Odómér
es az Auerhartya. Nagy Fantasztikus, láványos, fé-
nyes kiállítású operett-paródia.
Turohányi Olga, Nyáráy Antal, Vörös M., Kékény,
Antal, Virág, Kékék, Boross stb. Concorcier Szalay.
Esténként 4 színpadi tréfák. 20 cabaretstám.
Jegyek: 6, 5, 4 és 3 koronáért az összes jegyelárusító he-
lyeken. Bővebbet a plakátok.

PARADICSOM KABARET
ÖLLŐI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-84.
Igazgató-tulajdonos: Windischl Rozsó József, művezető: Ador-
ján László, karnagy: Nádor Mihály.

MEGNYILT: 1908. OKTÓBER HÓ 15-ÉN.
Fellépnak: Révész Ilonka, Nogrady Gigi, Sándor Stoll,
Berényi Manózi, Eroszkóvy Károly, Szabó Dezső, Lugosi
Jenő, Dalnok Imre, Tarján Vilmos sokszorosított vendég-
szereplése. — Holyarok: Fehélyilés 3 korona, támlásszék 2
korona, ülőhely 1 korona.

STEINHARDT MULATÓ
Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 84-23.

Kezdeté 8 óraker. Ma és mindennap: eredeti ujdonságok
1/2 9 óraker: **DAKTILOSKOPIA** bohóság, 1 fel. írta: Lucólan
11 óraker: **Tisztességes lakók** 16v. életkép, 1 fel. írta: Glinger és Tauszig.
1/2 12 óraker: **Meztelen tények** Bohózat, írta: 1 fel. Glinger és Tauszig

Toábbá: Bovió és Benedetto, Saranana ballet csoport és
Steinhardt, Gyárfás új slágerekkel.
Jegyek: 8-12-ig és 8-6-ig Rákóczi-ut 63. és Özv. Koml Józsefné
tözsdejében Andrassy-ut 29.
A gyönyörűen átalakított télikerben táncz reggel, kitűnő at-
trakciók, napszerű zenekar.
Vasárnap délután mérsékelt helytár előadás.
KEZDETE 1/4 4 óraker.

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Minden este 8 óraker nagy előadás.
Lalla Selbini, Joskarónis, Farfalla, 4 Trou-
badour, Rosé és Milford.
Csak a hó végéig! Csak a hó végéig!

VERA VIOLETTA
Eysler és Stein látványos operettje.
A téliker télikertermében reggel 5 óráig tánczatrakciók
és zenekhangverseny.
Mindén vasárnap és ünnepnapon 1/4 4 óraker mérsékelt
helytárakkal délutáni előadás.

Butor
készpénzért és részletre
3 szoba teljes berendezés 360 forintért
mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon. 100 szoba állan-
dóan készen raktáron a leggyorsabb kivittől a leg-
finomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér
bélyegben.
Nagy Imre lakberendezési
vállalata.
Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

FRANÇOIS TRANSYLVANIA
SEC

KOVÁCS GYULA
zongoratermel
BUDAPEST,
(Gresham-palota)
V., Ferencz József-tér 5-6.
TELEFON 110-66

Női ruha divat-kelme előadás
Orlasi készletünkben 120 cz.
széles öszi angol kelmet mér-
terenként 42 krtól kezdve a
legfinomabb minőségig 2-3-4
irtig árusítunk.
Rosenberg és Quitt
női divat, szőnyeg és vá-
szon árak nagy áruháza.
Budapest, VI. Király-utca 32.
Telefon 528.

„VALUTA” erszeny
egy darab bőrből készülő ára
1 korona kizárólag
„Székely” bőrdobosnál
VII. 9 Rákóczi-ut 4
Arjegyzék ingyen

Tévedés
kikerülése végett vásároljon óvszer-
különlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál
HATSOHEK N.
Csakis: Budapest, Károly-körút 6.
ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

Régi mesterhegedűk!
legnagyobb raktára jelenleg
A Magyar Kir. Zene-Akadémia házi he-
gedű-készítőjének műtermében találhatók
Reményi Mihálynál
Bpest, Király-ú. 58. Telefon 87-84.
REMEINYI sajtó készítményű mű-hegedűk
nemcsak hazánkban, de külföldön és Am-
rika művészei között is elismertek talál.
REMEINYI új hegedűje Geyer Stiefel a leg-
nagyobb hegedűművész a Vigadó nagy-
termében sikerrel hangversenyezett. Javít-
ások a legművészeiben korosság meg-
lett. A hangtorzító perzsa. felfalás,
mely által bármely hegedű sokkal jobb-
srebb és erősebb hangot ad. Ezen lapra hív-
kozva árjegyzék minden hangszerrel kité-
klően ingyen kitéltik.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!
JEGYÜRÜK.
HAZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK
A
LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉRSZERÉSZ-és MŰÖRÁS-
üzletében szerezhetik be
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE.

Jelen helyszínrajz szerint

eladó telkek

Felvilágosítást ad a tulajdonos irodája:
Budapest, Kullánya János 1., Lágymányos-utca 8.

Párisi világkiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.30.

Az udvari istállóban továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák alatt és után való erőltetésre és erőt gyűjtésre, az inak megerősítéséig, képesíti a lovat a legnagyobb munkabírásra trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi ha a fenti védjeggyel van ellátva. — Védjegy, országhatár és gúnyölés törvényesen védve.

Főraktár: TÖROK JOZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám és VI., Andrássy-utca 28. szám.

Kalap Király

a legelőcsinált óriai újdonságok megérkeztek, a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk saját gyártmányú 4, 5 és 6 kor. kalapjainkra, melyek vásárolt kalapok fejein vasaltatnak.

Különös gondot fordítunk a minőségükben Hársta-u 33. nól kalapok átvalakítására.

Bocsesz pártfogásért esedezünk

Osztermann és Stern
kalapos mester

Szigorúan azabott árak! Eskü-ut 6. (Előtild-palota)

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, Al-landó nagy reaktár

Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc tér 17. sz.

BUTOR

RESZLETFIZETÉSRE

RENDSZERVÉNY ELCSÓRÁDN

KAPHATÓ

BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA-SZÁM)

TELEFON 82-27

BUTOROK

háló-, edző-, malond-
fendőkészek, továbbá ur-
szék, iroda berendezések
szék- és malagoni butorok,
szőnyegek és függönyök
baloldi angol bőrgarnitúrák
eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám
I. emelet 263

Készlet-utca sarkán.

ÁGYTOLL GÖZTISZTÍTÁS.

Szab. módszer szerint előkészített higiénikus „ágytollak”

MARABU-hoz TELEFON 71-28.

Bpest Károly-körút 9.

A hálóvíz való el- és víz-
szaszalítás még aznap
díjtalanul eszközöltek.

Titkos betegségek.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és a ki flatakorai könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes speciálta orvoshoz fordulnak, a ki jó tanácsokat tud adni a nemi életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokot is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezésé is.

Ilyen magasrangos hivatású Dr. Pálócza v. kórházi orvos specialista országos hírd intézete (Budapest, VII., Rákóczi) (Károly-ut) 10., a hol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan gyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujácóros sebeket, húgyóköv-
hólyag, ideg- és hátgerincsbajokat, az infertőzés és szék-
utóbjait, magömlést, elgyengült férfit, (impotenciát) kezdődő elmezavart, aranyercet, sárvetket, vérbaajokat, bört-
betegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit.
Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármel oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levélre kimerítő választ (a levélbe csak választókérdést kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra minde-
danki visszakapja azokat. A az intézet a szükséges speciál-
dus gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10 órától d. u. 5 óráig (vasárnap déli 12-ig).

Cím: Dr. Pálócza v. kórházi orvos, specialista Bu-
dapest, VII., Rákóczi (Károly-ut) 10.

Villamos világítás

sajt dynamóval, lak-
hájak, gazdaságok ré-
szére. Telefon és villa-
mot cikkeket árjegyzéke
ingyen. Aránjat és
felvilágosítás ingyenes.
Strigl és Gárinor, elek-
tromérnökök, Budapest
VI., Gyár-utca 1. sz.
27855

BUTOR

részfizetésre
vagy meghatározott időre-
szolid árak és legkedvezőbb fi-
zési feltételek mellett.
Felvilágosítással szolgál

Liszt István
Bpest, IV. Koronaherceg-u. 8
(Károly-ut sarkán)

Butorraktárban.
Több mint 500 köppel ellátott
árjegyzéket bérknek 60 fillér
ellen franks elküldük.

Ujdonságok

ACETYLEN-LÁMPÁR

Bárdi József részv.-társ.

VÁROSI ÜZLET

VI., Liszt Ferenc-tér 15.
Andrássy-ut mellett.

Telefon: 116-34.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétesövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, oéllövő fegyvereket és revolvereket osekély havl

részfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

INGYEN. GUMMI

és különféle óvszer-árjegyzék-
ket titoktartás mellett ingyen és
bérmentve küldjük.

NAKIRA

törvényesen védett írt
GUMMI-különlegesség
tucatja 12.- kor., 8 fu-
czatból 20% engedmény.

Uterus - Spray

legjobb higiénikus nőieser 4 kor.

GUMMI - HALHOLYAG

2, 4, 6, 8, 10, 12 kor. tucatsz.

Mintaárjegyzék 12 darab
4 K. Pess valgs 8-8 K-ig.
Irrigátor 8 kor. és feljebb.
Bides vasállványon 8 kor.

**Magyar Orvosi
Készletár**

Bpest, VII., Rákóczi-ut 32.
(a Rókus-kórházzal szemben).
Fontos címre és a város-
keresztre hazaküldjük.

Acetylen világítás

50% gázmegetakarítás érhető el.
ha Kelemen Alfréd és Társa acetylenvilágítás berendezési
vállalatnál Budapest, VIII., Köztetmés-ut 12.

„Carbid a vízben”

rendszerű világítási telepet rendel meg! E fényes világítás-
nál egy 32 gyertyafényű láng óránként maximum 2 1/2 fillérbe
kerül. — Jutányos árak és kedvező fizetési feltételek! Ár-
jegyzékkel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

Gyász-

uri ruhák 24 óra alatt
mérték szerint készít-
tetnek. Egy sacco öltöny
25 és 30 forint. Kifogás-
talan munka, szakszerű
kivitel. American House
Szervita-tér 3.

Kedd

A L

A

csak a
vadász

DIÉ

A

különöse

Ez a m
200 old
fajalt
vészi,
szöveg
Az öszs
skót-, se
agár,
pointer
idomítás
szakismn

Megjele
r.-t. kiaz
ügyott,

Kapható minden jobb fe-
heremű üzletben.

Ügyel
W. Benge

Bu

Képes árjegyzék

buja

egy görvél
a romlott vér
rheumatism
onostosis, a
bujácóros hán
gyógykezelés

Dr. Ol

melyek a fr
Attal enged

Igen kellemes
sok használna

Ára egy kis d
doboznak 52 o

Raktár: Tör

Ezen specia
lapanzatlat
és bujácóro

Dr.

gyorsan és

nem

gyógyos

Impot

mégtöbb

Szüksé
Levél

Rendelés

Budapest

Agáró hsz.

A LEGSZEBB URI PASSZIÓ:

A VADÁSZAT

csak akkor tökéletes, ha a vadásznak kitűnő vadászebe van. Ez irányban kimerítően tájékoztat a

DIEZEL-MIKA-féle remek diszmunka:

A VADÁSZEBEK

különösen a vizslák, idomításuk és vezetésük.

Ez a maga nemében egyedül álló munka közel 200 oldalon tárgyalja a vadászebek összes fajtát és nemcsak írásban, hanem tizenöt művészi, színes mellékleten és számos szövegképen is szemlélteti a pompás állatokat.

Az összes vizsla-fajok, az angol-, ir-, skót-, setterek, a spaniel, véreb, kopó, agár, tacsó, foxterrier, pudelpointer tenyésztését, felnevelését, idomítását és bevezetését tökéletes szakismerettel tárgyalja.

Ara kötvé
9.
KORONA.

Megjelent az ATHENAEUM irod. és nyomdai r.-t. kiadásában (VII., Rákóczi-ut 54.) és kapható úgy ott, mint minden hazai könyvkereskedésben.

Kapható minden jobb feliheremű üzletben.

Wien, I., Kohlmarkt 8.
Képes árjegyzék ingyen.

Ügyelni tessék a gyári jegyre ezen átirással:

W. Benger Söhne, Prof. Dr. G. Jäger

Butor

képzőmestert, vagy részletfizetőre legelőszobában
Ehrentreu és Fuchs
tostyűreknél
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-60.

Hevony vagy idült

bujakór-bántalma

egy görvéllykór, borbajok, rheuma, (izag fekélyek stb.) a romlott vértől származó egyéb bajoknak, mint márgyádagadást, rheumatizmus, a száj, gége gyengülést, dagadtat, onosztis, telhetetlenség és mindenféle szörűt vagy örökös bújakóros bántalmak esetében, a legmeggröztöttebb s minuen gyógykezeléssel daczó betegségből biztos és gyökeres gyógyulást nyújtanak

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francozia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.

Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szert és már sok kitüntetésben részesült.

Ara egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 52 darab tartalommal 11.- kor. Minta és prospektus rendelkezésre áll.

Raktár: Török József gyógyszerés, tára Budapest, Király utca 13. és Andrássy-ut 23.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelelt gazda tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bújakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

speczialista neml bajokban emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és mára

nemi betegséget

(húgyszőfolyást ebeket, syphilit stb.)

Impotentiát (férfiul gyengeség

méglőszobeknél is megfelelő eredménnyel, a rendszer foglalkozás megsevarása nélkül.

Biztos siker fejti a honosoknál utólag is felfedelt.

Levelekre válaszol. Kívánatra gyógyszerok.

Rendelés: é. a. 9-8-ig és este 6-8-ig.

Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(A Pannónia szállodával szemben)

Állás ház. — Bejárni a lépcsőnél. — Kíván vándorok.

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósorszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszser, igen számos esetben kitűnő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitűnő gyomorkeserű páratlan hatása!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

Vértess-féle Sósorszesz Minden házbán szükséges.

KÉZIMUNKA

Gobelinek, himzőanyagok és szövetek szabott gyári árakban. Kérjen nagy képes árjegyzéket, kiválasztási kü deményt. TELEFON 109-06.

Bérczi D. Sándor

női kézimunka nagyiparos Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. sz. (Váci-körút sarokház mellett, villamos megálló) saját áruházában. MAGYARORSZÁGLEGNAGYOB KÉZMUNKAÜZLET.

A ház lerombolása miatt legjobb alkatom jól és olcsón beburorozkodhatni,

BUTOR

Varga Mihály és Társai butoráruhaza (Alapított 1868.)

IV., Koronaherceg-u. 2. Kigó-tér sarok, lerombolása miatt eladjuk bámulatos olcsó árban nagy választéku dus butor-raktárunkat, ugy a legdivatosabb és legfinomabbtól a leegyszerűbbig és pedig: háló-, ebédlo-, uri-szobák, szalonberendezések, mahagoni-, cseresznye-, palisander-, jávor-, tölgy- és diófából, valamint egyes darab butorok, ugymint: szekrények, ágyak, divánok, ottománok, íróasztalok, könyvszekrények, kfhúasztalok, kredenczek, trümk tükörrel, pohárszekrények.

15 darab amerikai íróasztal, butorszövet-meradékok, gobelinek, függönyök, 100 drb egyes éjjeli szekrény, 60 drb egyes mosdó, 80 darab egyes ágy, 100 darab egyes fauteuil stb. stb

Kerber Henrik

ablak, lakástisztítási, padlóbeeresztési, téregmentesítési és pormentesítési vállalat — porszivógéppel.

BUDAPEST, VIII., Gyöngylyuk-u. 7.

Pontos kiszolgálás!! TELEFON: 53-55.

KÁLYHAVÉDŐK

szemeskosarak, kályhagarnitur k. kályhaerőyök, theafozók, szamovarovok legelőszobában és dus választékban kaphatók

GUTTMANN L.

Bpest, IV., Városház - u. 2.

(Kossuth Lajos-utca sarok)

TELEFON 16. TELEFON 16.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

nemi betegségben szenvednek,

mint húgysző és hólyagbajok, húgyszőszűkületok, vizeletű zavrok, éjjeli magömlések, szék és bújakóros bántalmak (syphilit, az önterítőzős utóbagajoktól fellépő kőbajok, korai férfierő elgyengülés, bármily békütlőségek stb. bármely fehérvérűség, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyításra szigoruan tudományos és lelküismeretes gyógy módjánál fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. ca. és kéri gentály főorvos országos hírl és a leggröbbs, 22 éve fennálló rendelő intézmény

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4g és 7-8g este. rüül húgysző és mélybajok vizsgálata villamos húgyszőűzőr segélyével.

Vidékire levelekre kimerlő válassz és szakaszerű tanácsot nyarok, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

E hirdetés rovataban minden szo egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szeve ö fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovataban minden egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szeve ö fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 28

Wagner

vendégülöben vasárnap este hölgy és urak társaságában látott hölgyet, kinek elmenetelémkor e lapot mutattam, kérem írjon „Aladár 1908” jellegére Schwartz József hirdetőjébe, Andrássy ut 7, hogy személyes bemutatkozás esetleg levelezés lehetséges legyen. Levele nyugta ellenében szolgáltatik ki. Szombatig távol vagyok. 5664

Több

egyszerű és finom uri szobák csodálatos olcsó árban eladók jótállás mellett. Magyar Butor Áruház, IV., Veres Pálné-utca 12. I. em. (volt Zöldfa-u.) 5664

Házasságokat

közvetítő Házassulandók Újságja, Budapest, Liliom-utca 54. Kérjen mutatványszámot. 5646

Szabók részére

mindentemű szinór, goréb és szabó-kellék képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Pászománygyár Részvénytársaság Nagymező-utca 46. 27903.

Gyümölcsta

díszta stb. őszi árjegyzékkel ingyen szőlál, kertálakításokat elvállal Weber faiskolája Békásmegyeren. (Budapest mellett.)

Gimnáziumi,

polgári iskolai magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészít „Magán tanulókat Előkészítésk” Rottenbiller-utca 1. 9239

Téli

csemege fajsziölő fagymentes csomagolással postakosaraként 2.40, 25 kilónként 10 kor. téli nemes fajtalmak különleges példányok vegyesen mássáknént 32 korért, kosaraként 2.40 óriás és nemes birsalmát 25 kilónként 6 korért, postakosaraként 2 K. Fajborokat hektoliterenként 24 nagyban vételnél 18 korért. Szabó Csongrádról.

Mézédes

téli fajsziölő fagymenteseket mássáknént 32 K. téli különleges fajtalmat csakis válogatott zamatos példányokat mássáknént 24, 28, 32 és 36 korért, óriás birsalmát 25 korért, posta kosaraként bármelyikből 2.40 téli körtét 3.20 fajborokat hektoliterenként 24 kor-ért nagyban vételnél 20 K-ért. Gyümölcskiv. Csongrádról.

Házilag

főzött csukorédes kajszai baracklekvárnak és különleges birsalma-sajtnak kilóját 2 korért, házilag főzött mézédes szilvalekvárnak 1 kor., papírhéjűdiót posta zsákonként 3.50 korért szállítja Szabó Csongrádról.

Ananász

barack lekvárnak és kiváló finom birsalma-sajtnak kilóját 2 korért. Házilag főzött mézédes szilvalekvárnak 1 korét. Papírhéjűdiót postaszákonként 3.50 korért szállítja. Gyümölcskivált Csongrádról.

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

«Fidelitas»

magánnyomozó infészt VI., Nagymező-utca 45. Elvállal kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és házassági információkat.

Rekedtség

biztos és kellemes orvossága a Réthy-féle czukorka, 60 fillérért mindent kapható. 721k

Egyéves önkéntes

lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntes-ségre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Pótvizsgákra.

Polgári, gimnáziumi, ker eskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek 7808

Azonnali pénz-

előleggel beraktároznunk butort, kocskat, varrógépeket, automobil és kereskedelmi árut, száraz rakományokban „utólagos díj-fizetéssel” és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

Magán építőiparos-

iskola előkészít építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagi József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Szaktanarok

vezetése alatt előkészítettnek felelősséggel, legrovidebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemít végeztek, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulók, javított vagy pót-vizsgákra és mindenféle magánvizsgára. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3 ajtószám.

Parlamentí

gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiák tanárok által oktatott szak-tantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alig-pitotta Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépczégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át. 28944

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélküli megfigyelését a el-tűnt egyének és névtelen levelek irónak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Lóbor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 109-52. 28887

Légszesz és villamos

csillárok
legelőnyösebben szerezhetők be Kulcsár Sándor bronzáru és csillárgyárban, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

Vadászfegyver

gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bücksflinte 40 forint. Schnellers Mannlicher 28 frt. Ejectoros Hammerles Drilling, valódi Krupp acélcsővel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodogghamerles, ugyanitt Göra Zeiss, Voigtlander és más finom fényképezőgép, egy perzsa-szőnyeg és egy motorke-rékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. 49082

Saját gyártmánya vas-és rézbutorok

Rézagy — — — 45.- frt
Vasagy matracozal 8.50 •
Gyermekegy — — 11.50 •
Sodronyágy-betét 3.50 •
Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048

WEISZ LIPÓT

Király-utca 99. szám
TELEFON 57-02.

Modern urasági butorok

alkalmi vétel és eladása

háló-, ebédlő-, szalón-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz-butorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. eselőtt Gyár-utca
Telefon 14-09.

Soványtság.

Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai orvótá-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kitüntetőve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országából. — Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. emelet L.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámveleteltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsá-u. 44.) Ne téveszsze össze más hirdetéssel

Gépészet

csimó állandó rovata van a hetenkint megjelenő „Molnárak Lapja” száklapján (Budapest, V., Csáky-u. 18.) és mutatvány-számok ingyen küldetnek azoknak, akik levelesárlapon kéri. Minthogy ebben a rovataban a legújabb technikai újításokon kívül mindaz előfordul, amire gépészeknek, művezetőknek, elektrotechnikusoknak, motorkezelőknek, tüttőknek, gépgyári munkásoknak az üzembor és azon kívül szék-szék van, emelőlgyva valóóság elnyújtatással nyilatkoznak arról a rovatról azok, akik megismer-ték. A hetilap ára egész évre 8 kor. télelve 4 kor. 28907a

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácsosajtók, korlátok, kerámilapok, Kehlheim lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,

épület-bontós vállalkozó

Budapest, Nádor-u. 72-74
fiák üzlet Sziget-ut 6.

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 9L szám.
Izabella-utcasarkán

30 forint. Varrógépek

egy új valódi cse-ládi Singer varró-gép zárszekrény-nyel 5 évi jótállás-al csakis SINGER A.

műgépészeti Budapest, főül-let Akácia-utca 56. Minden-nemű varrógépek javítását legújtanosabb árban elvállalom. Árjegysék ingyen.

VALÓ.

di francia külföldi gességek (Gyászok) csakis P. BERGUERANPIS

legfrissebb pártai gyarostól legelőnyösebbben beszerezhető

Polgár Sándornál

Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 56.
Részletes képes ár-jegyzék ingyen de bérmentve.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

SCHILLER IZIDOR

ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Sip utca 8. sz.

THE ROYAL

beszélőgépeket

a legújabb modellokat szigoruan az eredeti gyári árakon 30% árleszállítással szállítunk havi 8-10 K. részletfizetésre is, v. d. kére is bérhová.

Láng Jakab és fia grammofon-nagykeresék. Budapest, József-körút 41.
Fióküzleteink: VIII., Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 8. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Jogtudományi

és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államszámveleteltani vizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos

jogi szemináriuma,
Budapest,

Wesselényi-utca 18 szám.

SEZENACZIÓS KÖNYV!

IRODALMI CSEMEGE!
A nemí kérdés és a társadalom.

Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a proflutáció az ó-korban. III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitúció világa. VI. A jövő iránya — Fényes László, a jeles magyar publicista, ezt a kérdést gyönyörű realizmussal rajzolja meg, az igazságok teljes megkelelő őszinteséggel és bátorsággal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igazi bizonyossága az, mikép hihetetlen gyorsan kelt el az első öt kiadás 40,000 példány. Es már a hatodik kiadás. A 114 sűrűn nyomott oldalas könyv ára bérmentes küldéssel csak 90 fillér. Bélyegben is be-küldhető. Kapható a „Molnárak Lapja” könyvszomszéglájában Budapest, V., Csáky-utca 18.

Stenográfia

Rákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírási oktatás ingyenes gépirás tanítás és összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia” Országos Gabelsberger gyorsíró és gépiro iskolában havonta új magyar, német gyorsírási, gépirási, kereskedelmi és sokszorosított tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Oktovéses gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindenemű írás és diktumkák elkészítését és sokszorosítását. A „Kalligrafia” szépirási osztályában lényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szepsíráskitátás. Mérsékelt tandíj. Beíratások naponta kizárólag Rákoczy-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású ijaklakkal. Kérjen tájékoztatót.

MEGHODITOTTUK A VILÁGOT!

Gépészeket

esőplés idenyre ugyszintén gazdasági személyzetet, szakértőket és jószanságot teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-67.

zongorát,

pianinót,

czim balmot,

hegedűt

késszépbeni árakon a legújabb rendszerű

bank hitel

utján kizárólag csakis Reményi nagy magyar bank szerzőlelén.

Prospektus és Árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 58. szám.

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő

Bpest, Váci- utca 2.

Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenemű kárpitos és díszítőmunkákat. 27881

Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből, Kétszövetes díjmentesen

INGYEN DRÁGABB, MINT MALUNK RENDELT FÉNYKÉP

NAGYITÁSOK

MONK EGY ÉLETNAGYSÁGOT KÉPEZ 5 KORONÁVAL DÍSZES PASZPARTVAL 55-68 CM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES

OLAJKÉP

ARA 10 KORONA. KÉPVISELŐH MINDENŐTT FELVÉTELEK

MINDEN IRÁNYBAN RAFAEL FÉNYKÉPÁRZTÓ és RAFAEL FÉNYKÉPÉRTŐ MŰTÁRMA BUDAPEST, VI. ROTTENBUER-utca 4-6

NYITVATVA az 1908. évi Párisi Nemzetközi Kiállításon DÍSZMŰVELEK, KERESZTTEL és ARANY-ÉREMEK.